

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Kielce, dnia 8 stycznia 2009r.

Nr 4

TREŚĆ:

Poz.:

U C H W A Ł Y:

- 4 — Nr VII/41/2008 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 18 września 2008r. w sprawie uchwalenia „Programu usuwania azbestu i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest na lata 2008-2032” dla Gminy Bodzentyn..... 86
- 5 — Nr XI/56/2008 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 24 listopada 2008r. w sprawie obniżenia ceny skupu żyta do celów wymiaru podatku rolnego na 2009r..... 126
- 6 — Nr XX/131/08 Rady Miejskiej w Osieku z dnia 30 października 2008r. w sprawie zmian w budżecie na 2008 rok..... 127
- 7 — Nr XXII/142/08 Rady Miejskiej w Osieku z dnia 29 grudnia 2008r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXI/137/08 Rady Miejskiej w Osieku z dnia 24 listopada 2008r. w sprawie wprowadzenia zwolnień od podatku od nieruchomości na terenie Miasta i Gminy Osiek..... 130
- 8 — Nr XXX/271/08 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 29 grudnia 2008r. w sprawie zmiany uchwały Rady Miejskiej Nr IX/65/07 z dnia 27 kwietnia 2007 roku dotyczącej zarządzenia poboru podatków: rolnego, leśnego i od nieruchomości w drodze inkasa, określenia nkasentów i wysokości wynagrodzenia za inkaso..... 130
- 9 — Nr XXX/177/08 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 29 grudnia 2008r. w sprawie zmiany uchwały Rady Miejskiej w Połańcu Nr XXIX/164/08 z dnia 20 listopada 2008r. w sprawie określenia wysokości stawek w podatku od środków transportowych..... 131
- 10 — Nr XXIII/230/2008 Rady Miejskiej w Sędziszowie z dnia 30 października 2008r. w sprawie zmian w budżecie gminy na 2008 rok..... 133
- 11 — Nr XXIII/231/2008 Rady Miejskiej w Sędziszowie z dnia 30 października 2008r. w sprawie zmian w budżecie gminy na 2008 rok..... 139
- 12 — Nr XXV/256/2008 Rady Miejskiej w Sędziszowie z dnia 22 grudnia 2008r. zmieniająca uchwałę własną Nr XXIV/237/2008 z dnia 21 listopada 2008 roku w sprawie określenia wysokości opłaty targowej, zasad poboru, określenia inkasentów i wysokości wynagrodzenia za inkaso..... 140
- 13 — Nr XL/318/08 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 6 listopada 2008r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Staszów..... 141
- 14 — Nr XXIII/45/2008 Rady Gminy Bodzechów z dnia 22 sierpnia 2008r. w sprawie uchwalenia „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Bodzechów w perspektywie do roku 2032” 163
- 15 — Nr XXI/121/2008 Rady Gminy Michałów z dnia 23 października 2008r. w sprawie zmian w planie finansowym Gminnego Programu Przeciwdziałaniu Narkomanii na 2008 rok..... 189

I N F O R M A C J A:

- 16 — Starosty Pińczowskiego w sprawie operatu opisowo-kartograficznego dla jednostki ewidencyjnej KIJE - obszar wiejski..... 190

4

UCHWAŁA Nr VII/41/2008 RADY MIEJSKIEJ W BODZENTYNIE

z dnia 18 września 2008r.

w sprawie uchwalenia „Programu usuwania azbestu i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest na lata 2008-2032” dla Gminy Bodzentyn

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 w związku z art. 7. ust. 1 pkt 1 z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się gminny „Program usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na lata 2008-2032 „stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Bodzentyn.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie w terminie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Przewodniczącą Rady Miejskiej: *A. Jarosiński*

Załącznik Nr 1
do uchwały Nr VII/41/2008
Rady Miejskiej w Bodzentynie
z dnia 18 września 2008r.

Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Bodzentyn

Spis treści

1. Wstęp
 - 1.1. Wprowadzenie
 - 1.2. Ogólna charakterystyka Miasta i Gminy Bodzentyn
 - 1.3. Cel i zadania „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na obszarze Miasta i Gminy Bodzentyn”
 - 1.4. Koncepcja zarządzania „Programem usuwania wyrobów zawierających azbest na obszarze Miasta i Gminy Bodzentyn”
 - 1.5. Opis zawartości dokumentu „Programu...”
2. Charakterystyka wyrobów zawierających azbest i oddziaływanie azbestu na zdrowie człowieka
 - 2.1. Występowanie i zastosowanie azbestu
 - 2.2. Wpływ azbestu na organizm ludzki
 - 2.3. Informowanie o ryzyku związanym z narażeniem na azbest występujący w środowisku
 - 2.4. Ograniczenie negatywnych skutków oddziaływania azbestu
3. Stan prawny w zakresie użytkowania i usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest
 - 3.1. Regulacje ustawowe
 - 3.2. Akty wykonawcze
 - 3.3. Zasady postępowania z wyrobami zawierającymi azbest w aspekcie obowiązującego prawa
 - 3.4. Obowiązki właścicieli i zarządzających obiektami, instalacjami i urządzeniami zawierających azbest
 - 3.5. Obowiązki wykonawcy prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest
 - 3.6. Zasady postępowania przy transporcie odpadów zawierających azbest
 - 3.7. Zasady składowania odpadów zawierających azbest
4. Zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie usuwania azbestu
 - 4.1. „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”
5. Harmonogram realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Bodzentyn”
6. Oszacowanie kosztów usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Bodzentyn

7. Możliwości pozyskania środków finansowych na działania związane z usuwaniem azbestu z terenu Miasta i Gminy Bodzentyn oraz składowaniem odpadów zawierających azbest
 8. Podsumowanie
 9. Streszczenie w języku niespecjalistycznym
 10. Literatura
 11. Załączniki
- Załącznik nr 1 - Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest
Załącznik nr 2 - Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania
Załącznik nr 3 - Informacja o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone
Załącznik nr 4 - Wzór oznakowania dla miejsc zawierających azbest lub wyroby zawierające azbest
Załącznik nr 5 - Wzór „Karty ewidencji odpadu”
Załącznik nr 6 - Wzór „Karty przekazania odpadu”
Załącznik nr 7 - Zgłoszenie przystąpienia do prac polegających na zabezpieczeniu / usunięciu* wyrobów zawierających azbest
Załącznik nr 8 - Nazwy wyrobów azbestowych i kody odpowiadających im odpadów wraz z przelicznikami

1. Wstęp

1.1. Wprowadzenie

Niniejszy „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Bodzentyn” opracowano dla potrzeb Miasta i Gminy Bodzentyn. Celem Programu jest wybór i wskazanie optymalnej drogi postępowania w zakresie gospodarki odpadem niebezpiecznym, jakim jest azbest, występujący na terenie Miasta i Gminy Bodzentyn. Przedstawione cele i działania są zgodne z obowiązującym ustawodawstwem oraz kierunkami działań i celami określonymi w programach różnych szczebli (krajowym, wojewódzkim).

W niniejszym Programie, w oparciu o wyniki analiz stanu istniejącego i prognozowanych zmian, opracowano program działań i wytyczono cele oraz zadania strategiczne (z podaniem harmonogramów realizacji i określeniem kosztów eksploatacyjnych systemu oraz kosztów inwestycyjnych zadań). Realizacja tych działań, umożliwi spełnienie obowiązujących i przewidywanych wymogów prawnych, uporządkowanie i scentralizowanie gospodarki odpadem niebezpiecznym, jakim jest azbest oraz poprawę jakości środowiska na terenie miasta i gminy.

Azbest znany jest od kilku tysięcy lat. Szerokie jego zastosowanie w stosunkowo dużych ilościach nastąpiło w okresie ostatnich 100 lat. Z uwagi na swoje niewątpliwe zalety, jak odporność na wysokie temperatury, na działanie mrozu, na działanie kwasów, elastyczność, dobre właściwości mechaniczne i małe przewodnictwo cieplne wykorzystywany był chętnie jako cenny surowiec również w Polsce. Azbest stosowany był w produkcji około 3000 wyrobów przemysłowych, lecz przede wszystkim (co najmniej około 85 %) do produkcji wyrobów budowlanych, szczególnie płyt dachowych i elewacyjnych, a także, w mniejszych ilościach do produkcji rur, rozmaitych kształtek do kanałów wentylacyjnych, instalacyjnych i innych. Produkcja płyt

azbestowo cementowych na ziemiach polskich rozpoczęła się w 1907 roku i trwała do roku 1998 roku. Materiały zawierające azbest należą do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla zdrowia ludzi i z tego powodu powinny podlegać sukcesywnej eliminacji. Odpady zawierające azbest należą do odpadów niebezpiecznych, a gospodarka nimi wymaga prawidłowego podejścia oraz szczególnej kontroli. Szczególne zasady postępowania z odpadami zawierającymi azbest reguluje szereg przepisów m.in. ustawa o zakazie stosowania azbestu, ustawa prawo ochrony środowiska, ustawa o odpadach oraz związane z nimi rozporządzenia wykonawcze. Ostatnia nowelizacja ustawy o zakazie stosowania azbestu z 22 grudnia 2004 roku praktycznie zamknęła okres stosowania wyrobów zawierających azbest w Polsce. Do rozwiązania pozostaje natomiast - bardzo ważny ze względu na zdrowie ludzi i stan środowiska - problem sukcesywnego usuwania zużytych wyrobów zawierających azbest. Groźne dla zdrowia są włókna respirabilne, wystarczająco drobne by przeniknąć głęboko do płuc. Włókna powstają na skutek działania mechanicznego (np. gdy płyty azbestowe są łamane lub poddane jakiegokolwiek obróbce mechanicznej lub ścieraniu).

Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 roku przyjęła „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Program ten obejmuje okres 30-letni, tj. lata 2003-2032.

Realizacja zadań przewidzianych w tym „Programie...” wymaga zaangażowania administracji publicznej i różnych instytucji działających na trzech poziomach:

- centralnym: Rada Ministrów, minister właściwy do spraw gospodarki, Główny Koordynator „Programu ...” (w strukturze ministerstwa)

- wojewódzkim: wojewoda, samorząd województwa
- lokalnym: samorząd powiatowy (miasta na prawach powiatu), samorząd gminny.

W celu realizacji zadań przewidzianych w „Programie usuwania azbestu...”, niezbędnym jest zaangażowanie administracji publicznej wszystkich stopni oraz różnych instytucji na szczeblu krajowym, wojewódzkim i lokalnym. „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” zakłada, iż na poziomie lokalnym w realizację zadań Programu zaangażowane powinny być zarówno samorząd powiatowy jak i gminny. Do kompetencji samorządów winno należeć: nadzorowanie realizacji Programu i wykorzystania

przyznanych środków finansowych, prowadzenie lokalnej polityki społecznej w zakresie opłat za składowanie odpadów zawierających azbest, np. w stosunku do uboższych właścicieli obiektów - częściowe lub całkowite zwalnianie z opłat; inicjowanie i organizowanie innych form pomocy dla mieszkańców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Miasto i Gmina Bodzentyn, wychodząc naprzeciw rozwiązaniu problemu likwidacji azbestu, wykonało inwentaryzację wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych w budowlanych a także przystąpiło do opracowania „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Bodzentyn”.

1.2. Ogólna charakterystyka Miasto i Gminy Bodzentyn

Miasto i Gmina Bodzentyn jako ośrodek usługowo-krajoznawczy obejmuje obszar o powierzchni 161 km², przy czym aż 73,18 km² zajmują lasy należące do Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Park położony jest w centralnej części Gór Świętokrzyskich i obejmuje najwyższe ich pasmo - Łysogóry, z najwyższymi szczytami: Łysicą (612 m n.p.m.) i Łysą Górą (593 m n.p.m.). O wartości parku decydują walory przyrodnicze i krajobrazowe, a także zabytki historyczne.

Uroki tej ziemi opisał w swoich pracach Stefan Żeromski. Na terenie miasta i gminy leży część Sieradowskiego Parku Krajoznawczego, gdzie są dwa kolejne rezerваты przyrody: „Kamień Michniowski” i „Wykus” - miejsce obozowania i walk „Ponurego”. Konieczne trzeba wspomnieć o Górach Św. Barbary i Sieradowskiej - jako punktach widokowych, ze szczytów których roz-

pościerają się przepiękne widoki na całe Góry Świętokrzyskie. Z miasta wybiegają szlaki turystyczne w pobliskie pasma górskie i do sąsiedniej wsi Tarczek, w której znajduje się romański kościół z początku XII w. Nieskażone i żyzne gleby oraz położenie Bodzentyna na obszarze Puszczy Jodłowej i Świętokrzyskiej sprawiły, że zaczęto tu produkować zdrową i ekologiczną żywność. Bodzentyn Jest lokalnym węzłem drogowym, krzyżują się tu drogi wojewódzkie nr 751 i 752.

1.3. Cel i zadania „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na obszarze Miasta i Gminy Bodzentyn”

Nadrzędnym długoterminowym celem „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Bodzentyn” jest:

Wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Miasta i Gminy Bodzentyn powodowanych azbestem oraz likwidacja negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko

Cel ten pozostaje w ścisłej relacji z celami zdefiniowanymi w krajowym „Programie...”. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe w perspektywie długoterminowej (okres ok. 25 lat) poprzez usunięcie z terenu miasta i gminy stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest.

Ogólnym zadaniem programu jest określenie warunków sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest. Zatem w programie ujęto zagadnienia:

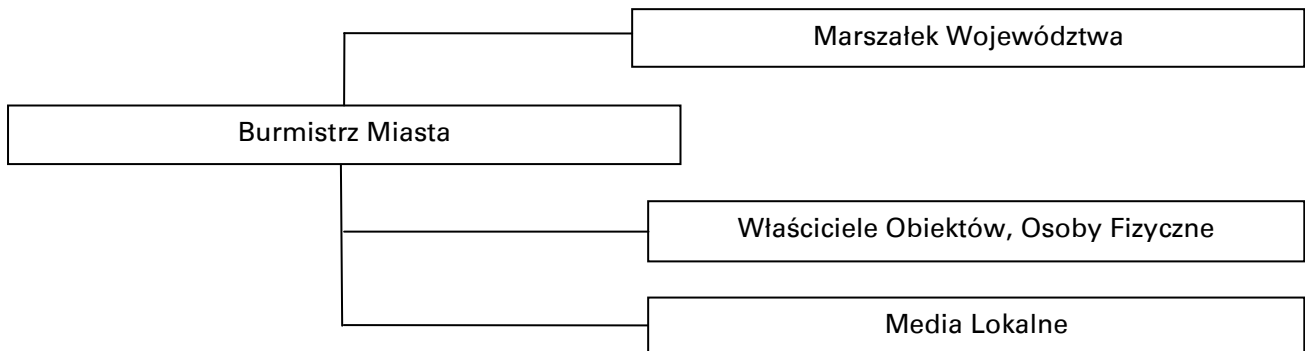
1. Edukowania poprzez informowanie społeczeństwa Miasta i Gminy Bodzentyn w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz o sposobach bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania.
2. Współpracy z lokalnymi mediami oraz organizacjami społecznymi.
3. Utworzenia centrum danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest.
4. Ustalenia ośrodków dyspozycyjno-kontrolnego do nadzoru realizacji programu na terenie miasta i gminy oraz dla podejmowania, lub koordynacji decyzji strategicznych i finansowych oraz kontaktów z zainteresowanymi osobami prawnymi i fizycznymi. Koordynacja działań miasta i gminy.
5. Monitoringu zmian stanu zaewidencjonowanego azbestu, poprzez współpracę z odpowiednimi jednostkami w zakresie przeprowadzenia monitoringu zagrożonych rejonów (obiektów) i ustalenia stopnia emisji pyłu i włókien azbestu.
6. Przedstawienia wyników monitoringu na mapie miasta i gminy.
7. Podejmowania w miarę potrzeby odpowiednich działań administracyjnych w stosunku do

właścicieli lub zarządców obiektów szczególnie zagrożonych.

8. Współpracy z wojewodą, samorządem województwa oraz samorządem miejskim i gminnym, w zakresie zadań wynikających z „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjętego przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 roku.
9. Pozyskania środków na realizację likwidacji wyrobów zawierających azbest.
10. Współpracy z przedsiębiorstwami zajmującymi się usuwaniem wyrobów zawierających azbest, prowadzenia lokalnej polityki społecznej w zakresie opłat za składowanie odpadów zawierających azbest, szczególnie w stosunku do uboższych właścicieli obiektów.
11. Opracowania i wydawania odpowiednich zaleceń i wytycznych dla gmin, administracji osiedli mieszkaniowych i obiektów komunalnych dotyczących sposobów bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.
12. Nadzorowania wykorzystania pozyskanych środków finansowych.

1.4. Koncepcja zarządzania „Programem usuwania wyrobów zawierających azbest na obszarze Miasta i Gminy Bodzentyn”

Interdyscyplinarność „Programu...” powoduje konieczność koordynacji wszystkich jednostek i instytucji przedmiotowo odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań lub pośrednio biorących udział w ich realizacji. Dlatego też zadania przewidziane w „Programie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Bodzentyn” będą realizowane na płaszczyznach, przedstawionych na poniższym schemacie:

Rys. 1 Schemat zarządzania „Programem usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Bodzentyn” na poziomie lokalnym.

Ogólnym zadaniem programu jest określenie warunków sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest. Zatem w programie ujęto:

- wskazanie najbardziej newralgicznych miejsc ze względu na największą ilość występujących wyrobów zawierających azbest oraz największe zagrożenie zdrowia człowieka
- propozycje działań organizacyjnych i inwestycyjnych zmierzających do osiągnięcia celów Programu wraz z harmonogramem ich wdrażania
- koszty wdrażania Programu i organizację zarządzania Programem.

Szczegółowe wytyczne dotyczące działań zostały zawarte w „Programie” i w odpowiednich ustawach oraz aktach wykonawczych do tych ustaw, które nałożyły na gminy, powiaty i województwa szereg obowiązków.

- Wśród nich priorytetowym i wspólnym dla wszystkich jednostek jest obowiązek inwentaryzacji azbestu i wyrobów zawierających azbest.
- Inwentaryzacja jest pierwszym i podstawowym krokiem, który leży u podstaw wszystkich innych działań.
- Należy zdać sobie sprawę ze skali problemu i rozpocząć działania jak najszybciej.

Inwentaryzacja umożliwia, bowiem:

- określenie ilości wyrobów zawierających azbest w mieście i gminie
- zaplanowanie działań i umieszczenie ich w planie gospodarki odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest, do których stworzenia i realizacji zobligowane są ustawowo jednostki samorządu terytorialnego
- monitorowanie realizacji planu zgodnie z trzema stopniami pilności usunięcia azbestu, a w konsekwencji doprowadzenia do usunięcia azbestu z terenu miasta i gminy.

Zadania samorządu

- Informowanie mieszkańców o skutkach narażenia na azbest i obowiązek sukcesywnego usuwania go przez właścicieli nieruchomości
- Miasto i gmina w pierwszej kolejności pomimo skupić się na działaniach edukacyjno-informacyjnych skierowanych do mieszkańców. Działanie te powinny mieć na celu skłonienie właścicieli nieruchomości do wypełnienia nałożonego na nich ustawowo obowiązku usunięcia wyrobów zawierających azbest.

1.5. Opis zawartości dokumentu „Programu...”

Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi przygotowania programu w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest, niniejszy dokument zawiera:

Rozdział 1	Wstęp. W rozdziale ujęto informacje ogólne nt. obowiązków przypisanych burmistrzowi wynikających z realizacji krajowego „Programu..”, charakterystykę miasta, nadrzędny długoterminowy cel i zadania programu oraz koncepcję zarządzania programem.
Rozdział 2	Charakterystyka wyrobów zawierających azbest i oddziaływanie azbestu na zdrowie człowieka. W tym rozdziale przedstawiono charakterystykę azbestu i jego zastosowanie, sposoby bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest i metody ich usuwania, oddziaływanie azbestu na zdrowie ludzi oraz zasady informowania o ryzyku związanym z narażeniem na azbest występujący w środowisku.
Rozdział 3	Stan prawny w zakresie użytkowania i usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest. W rozdziale tym przedstawiono wybrane akty prawne dotyczące użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz procedury postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest.

Rozdział 4	Zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie usuwania azbestu. W rozdziale przedstawiono koncepcję zarządzania Programem oraz zadania w zakresie zarządzania Programem na poszczególnych poziomach.
Rozdział 5	Gospodarowanie wyrobami i odpadami zawierającymi azbest w Mieście i Gminie Bodzentyn. W rozdziale przedstawiono ilość wyrobów zawierających azbest wymagających usunięcia wraz z pojemnością potrzebnych składowisk oraz strategię w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwiania odpadów azbestowych, tj. cele w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej wraz z harmonogramem realizacji przedsięwzięć i ich kosztami oraz źródłami finansowania.
Rozdział 6	Wnioski końcowe. Podsumowanie wraz z wnioskami.

2. Charakterystyka wyrobów zawierających azbest i oddziaływanie azbestu na zdrowie człowieka

2.1. Występowanie i zastosowanie azbestu

Azbest jest nazwą handlową odnoszącą się do sześciu minerałów włóknistych. Pod względem chemicznym są to uwodnione krzemiany magnezu, żelaza, wapnia i sodu. Rozróżnia się następujące typy azbestu: chryzotyl (włóknista odmiana serpentynu, tj. uwodnionego krzemianu magnezu), amozyt (krzemian żelazowo-magnezu), krokidolit (krzemian sodowo-żelazowy), antofilit (krzemian magnezowy zawierający żelazo).

Pomimo, iż występowanie azbestu w przyrodzie jest dosyć powszechne, tylko w kilku miejscach na świecie prowadzona była jego eksploatacja na skalę przemysłową. Polska nie posiada złóż azbestu nadających się do eksploatacji przemysłowej.

Właściwości azbestu takie jak: duża odporność na wysokie i niskie temperatury, niewielkie przewodnictwo cieplne i odporność na działanie czynników chemicznych sprawiły, że stał się on powszechnie wykorzystywany jako cenny surowiec również w Polsce.

Azbest szeroko stosowany był w kilku dziedzinach gospodarki, przede wszystkim w budownictwie, ale także w energetyce, transporcie i przemyśle chemicznym.

Najważniejszymi zastosowaniami azbestu są:

- wyroby azbestowo-cementowe produkowane z azbestów chryzotylowego i amfibolowych, takie jak: pokrycia dachowe, rury ciśnieniowe, płyty okładzinowe i elewacyjne zawierające od 10-35 % azbestu
- wyroby izolacyjne stosowane do izolacji kotłów parowych, wymienników ciepła, zbiorników, przewodów rurowych oraz ubrań i tkanin ognioodpornych. Zawierają one w zależności od przeznaczenia od 75 do 100 % azbestu, głównie chryzotylu
- wyroby uszczelniające: tektury, płyty azbestowo-kauczukowe, szczeliwa plecione
- wyroby cierne, takie jak: okładziny cierne i taśmy hamulcowe stosowane do różnego typu hamulców
- wyroby tekstylne: sznury i maty
- wyroby hydroizolacyjne: lepiki asfaltowe, kity uszczelniające, asfalty drogowe uszla-

chetnione, zaprawy gruntujące, papa dachowa, płytki podłogowe, zawierające od 20 do 40 % azbestu.

Wśród wyrobów azbestowych można wydzielić dwie grupy produktów:

„wyroby miękkie” - których gęstość objętościowa jest mniejsza niż 1000 kg/m^3 , to słabo związane produkty azbestowe o wysokim, ponad 60 % udziale azbestu w produkcie oraz niskiej zawartości substancji wiążącej, do których zaliczamy między innymi: tynki, maty, płyty azbestowe, materiały izolujące, papy.

„wyroby twarde” - których gęstość objętościowa jest większa niż 1000 kg/m^3 , zawierające wysoki udział substancji wiążącej, zaś niski (poniżej 15 %) udział azbestu, do których należą płyty faliste i płaskie, rury wodociągowe, elementy kanalizacji. Spójność włókien azbestowych w tych wyrobach jest tak wysoka, że praktycznie nie uwalniają się one do środowiska (wyjątkiem jest obróbka np. cięcie lub proces niszczenia mechanicznego wyrobu).

Szacuje się (w skali kraju), że ok. 96 % ogólnej ilości wyrobów zawierających azbest stanowią płyty azbestowo-cementowe (faliste i płaskie).

Produkcja płyt azbestowo-cementowych w Polsce rozpoczęła się w 1907 roku w Krakowie, następnie w Lublinie (ok. 1910r.) i w Ogrodzieńcu k/Zawiercia (ok. 1920r.). Jednak stosowanie azbestu na szeroką skalę na terenie Polski w budownictwie nastąpiło w latach 60-tych, po uruchomieniu następujących 4 dużych zakładów wyrobów azbestowo-cementowych. Głównym surowcem stosowanym do produkcji był azbest chryzotylowy, ale do połowy lat osiemdziesiątych do produkcji rur ciśnieniowych stosowany był także krokidolit oraz niewielkie ilości amozytu.

Produkcja płyt azbestowo-cementowych w Polsce została zakazana ustawą z dnia 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 101, poz. 628 z 1997r. i Nr 156 z 1998r.). Zgodnie z ustawą, w Polsce do 28 września 1998r. została całkowicie zakończona produkcja płyt azbestowo-cementowych (a wcześniej innych wyrobów zawierających azbest).

Natomiast po 28 marca 1999r. obowiązuje zakaz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi azbest. Wyjątek stanowią wyroby z zawartością azbestu, które nie posiadają jeszcze swoich zamienników ze względu na ekstremalne warunki pracy. Wykaz takich wyrobów zawarty jest w rozporządzeniach ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub do wprowadzania na polski obszar celny. Dotyczy to azbestu włóknistego sprowadzanego do produkcji diafragmy wykorzystywanej do elektrolizy przeponowej przy produkcji chloru i wyrobów azbestowo-kauczukowych.

- Od 1997r. istnieje zakaz stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. nr 161, poz. 628).
- W maju 2002r. Rada Ministrów przyjęła „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Uwzględniając żywotność wyrobów cementowo-azbestowych program zakłada realizację usuwania tych wyrobów z budynków i budowli do 2032r.
- Na terenie miasta i gminy nie istnieje składowisko odpadów azbestowych.
- W województwie świętokrzyskim znajduje się składowisko przyjmujące odpady azbestowe:
 - Składowisko Azbestu w gminie Tuczępy (miejscowość Dobrów).

2.2. Wpływ azbestu na organizm ludzki

Chorobotwórcze działanie azbestu występuje w wyniku wdychania włókien zawieszonych w powietrzu (oznacza to, że dopóki włókna nie są uwolnione do powietrza nie stanowią zagrożenia dla zdrowia). Azbest może być także obecny w wodzie, napojach i pokarmach, skąd przenika do organizmu człowieka. Jednak nie ma dowodów świadczących o tym, że azbest dostający się do organizmu drogą pokarmową jest szkodliwy dla zdrowia. Naturalne źródła emisji włókien azbestowych w praktyce mają mniejsze znaczenie niż źródła związane z działalnością człowieka. Obecnie po zaprzestaniu produkcji wyrobów zawierających azbest tymi źródłami są:

- niewłaściwie składowane odpady azbestowe, w tym tzw. dzikie wysypiska, szczególnie w lasach i odkrytych wyrobiskach
- użytkowanie wyrobów azbestowych co w konsekwencji prowadzi do zanieczyszczenia powietrza pyłem azbestowym w wyniku: korozji i mechanicznych uszkodzeń płyt azbestowo-cementowych, ścierania tarcz sprzęgłowych i hamulcowych
- niewłaściwe usuwanie z dachów i elewacji wyrobów zawierających azbest
- urządzenia grzewcze, wentylacyjne, klimatyzacyjne i izolacje zawierające azbest. Są to

źródła występujące wewnątrz pomieszczeń. Stosowanie wyrobów azbestowych, a w konsekwencji możliwość uwalniania włókien azbestu do środowiska, spowodowało wzrost zainteresowania zdrowotnymi skutkami środowiskowej ekspozycji na azbest.

Wielkość zagrożenia zdrowia zależna jest od rodzaju azbestu, wielkości włókien i ich stężenia w powietrzu oraz czasu narażenia. Największe zagrożenie stanowią włókna respirabilne, tzn. występujące w trwałej postaci w powietrzu i mogące przedostawać się z wdychanym powietrzem do pęcherzyków płucnych. Mają one średnicę mniejszą od 3 μm i są dłuższe niż 5 μm , przy czym najbardziej szkodliwe są włókna o długości ok. 20 μm . Narażenie zawodowe na pył azbestu może być przyczyną chorób układu oddechowego tj.: pylicy azbestowej (azbestozy), łagodnych zmian opłucnowych, raka płuc oraz międzybłoniaków opłucnej i otrzewnej (nowotworów o wysokiej złośliwości).

Doniesienia kliniczne i epidemiologiczne sugerują, że z azbestem może być również związane występowanie innych nowotworów: krtani, żołądka i jelit, trzustki, jajników oraz chłoniaków. Jednak zwiększenie ryzyka w tych grupach nowotworów należy postrzegać jedynie jako prawdopodobne.

Między pierwszym narażeniem a pojawieniem się patologii (zwłaszcza nowotworów) występują długie okresy. Czyli aktualnie wykrywane skutki odnoszą się do warunków pracy, jakie istniały 20-40 lat temu.

Analizując szkodliwość azbestu i jego wpływ na organizm ludzki należy pamiętać, iż azbest jest praktycznie niezniszczalny, zaś groźny dla zdrowia ludzi jest wtedy, gdy jego elementarne włókna znajdują się we wdychanym powietrzu. Azbest zabezpieczony w sposób uniemożliwiający uwolnienie się włókien do powietrza nie stanowi żadnego zagrożenia dla zdrowia.

2.3. Informowanie o ryzyku związanym z narażeniem na azbest występujący w środowisku

Głównym celem informowania o ryzyku jest dostarczenie informacji o zagrożeniu osobom i społecznościom narażonym na szkodliwe dla zdrowia czynniki środowiskowe (zgodnie z zasadami wynikającymi z odpowiednich przepisów prawnych). Uzyskane informacje stanowią podstawę do opracowywania różnych wariantów strategii zmniejszania ryzyka, które brane są pod uwagę przy podejmowaniu decyzji dotyczących ich wdrażania.

Proces informowania i rzetelności przekazywanej informacji zależą zarówno od poziomu merytorycznego, możliwości i umiejętności oceny oszacowania ryzyka, jak i od warunków polityczno-społecznych (polityka informacyjna, wolna

prasa współpracująca ze specjalistami oceniającymi zagrożenie, itp.).

Informowanie społeczności o ryzyku związanym z narażeniem na czynniki szkodliwe (w tym azbest) jest sprawą delikatną i bardzo trudną, wymagającą angażowania opinii publicznej w proces szacowania ryzyka i informowania o nim. Istotne znaczenie odgrywa właściwe rozeznanie podstawowych zagadnień przez wszystkich zainteresowanych partnerów.

Agencja Ochrony Środowiska (EPA - Environmental Protection Agency) opublikowała szereg dokumentów zawierających zasady informowania o ryzyku. Powszechnie stosuje się siedem podstawowych zasad:

- (1) Akceptuj i angażuj społeczność jako równorzędnego partnera
- (2) Starannie planuj sposób przekazywania informacji o zagrożeniu, a następnie oceniaj wyniki komunikowania się
- (3) Uważnie słuchaj tego, co mają ci do przekazania inni
- (4) Bądź uczciwy, szczerzy i otwarty
- (5) Koordynuj wysiłki i współpracuj z innymi (grupami, ośrodkami) w procesie przekazywania informacji
- (6) Nawiązuj współpracę ze środkami masowego przekazu i przekazuj informacje przygotowane zgodnie z regułami środków masowego przekazu
- (7) Mów jasno i życzliwie.

Informacje zamieszczane w lokalnej asie, na ulotkach, tablicach ogłoszeń w sołectwach oraz Akcja informacyjna polegać może na:

- opracowaniu i rozpowszechnianiu materiałów informacyjnych - np. ulotek, broszur oraz artykułów w lokalnej prasie
- prowadzeniu audycji w lokalnych rozgłoszeniach
- organizowaniu prelekcji przy okazji odbywających się zebrań w Urzędzie Miejskim i Gminnym.

2.4. Ograniczenie negatywnych skutków oddziaływania azbestu

3. Stan prawny w zakresie użytkowania i usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest

Procedury postępowania dotyczące wyrobów i odpadów zawierających azbest reguluje szeroki zbiór aktów prawnych.

W niniejszym opracowaniu omówiono podstawowe akty prawne, regulujące zasady postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3.1. Regulacje ustawowe

1. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U Nr 101, poz. 628 z 1997r. z późn. zm.).

Specyficzne właściwości fizyko-chemiczne odmian azbestu takie jak wytrzymałość, ognioodporność, elastyczność, złe przewodnictwo cieplne i elektryczne, spora dźwiękochłonność, znaczna odporność na działania różnorodnych czynników chemicznych umożliwiły - z jednej strony - jego powszechne zastosowanie w bardzo szerokim zakresie, a z drugiej strony, za sprawą tych samych właściwości odpady azbestowe w postaci zużytych wyrobów z różnym jego udziałem, są niezwykle trudne do unieszkodliwiania. Główne czynniki jakie wpływają na zmniejszenie trwałości wyrobów zawierających azbest jest oddziaływanie mechaniczne oraz brak konserwacji materiału. Podstawą bezpiecznego postępowania z materiałami zawierającymi azbest jest eliminacja lub co najmniej minimalizacja ryzyka emisji włókien azbestu do otoczenia w skutek działań mechanicznych i złej konserwacji materiału. Zatem dopuszczalna jest eksploatacja materiałów zawierających azbest w dobrym stanie technicznym, o nieuszkodzonej powierzchni, ewentualnie odpowiednio zabezpieczonej np. przez pomalowanie. W wypadku usuwania takich materiałów konieczne jest ich zwilżenie wodą, usuwanie, gdy jest to możliwe wyrobów w całości, unikając ich łamania i przy zachowaniu pracy ręcznej, oraz przy zabezpieczeniu - odizolowaniu pola prac od otoczenia. Odpowiednie oddzielenie pola prac od otoczenia ma zapobiegać ewentualnemu skażeniu azbestem. Na stanowisku pracy należy monitorować stężenia włókien azbestu w powietrzu a po zakończeniu prac sprawdzić na okoliczność ewentualnego wystąpienia azbestu (czystość) miejsce prac i najbliższe otoczenie. Należy mieć świadomość, że pojęcie stężeń dopuszczalnych w przypadku azbestu (tak jak innych substancji rakotwórczych) jest umowne i stanowi kompromis między wymaganiami medycyny a możliwościami techniki. Tendencją działań UE jest ograniczenie NDS (najwyższe dopuszczalne stężenia) do możliwego minimum.

Ustawa zakazuje wprowadzania na obszar kraju azbestu, wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi azbest. Ustawa ta miała kolejno 10 nowelizacji. Ostatnia nowelizacja została wprowadzona ustawą z dnia 22 grudnia 2004r. „o zmianie ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest” (Dz. U. Nr 10, poz. 72, z 2005r). Na podstawie tej zmiany z dniem 1 stycznia 2005r. obowiązuje w Polsce - podobnie jak w całej Unii Europejskiej - za-

- kaz stosowania i obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi azbest.
2. Ustawa z dnia 7 lipca 1994r. - Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. z 2006r. Nr 156, poz. 1118, z późn. zm.) zgodnie z art. 30 ust. 7 stanowi: Właściwy organ może nałożyć, w drodze decyzji, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych, objętych obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1, jeżeli ich realizacja może naruszyć ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub spowodować: zagrożenie bezpieczeństwa ludzi lub mienia, pogorszenie stanu środowiska lub dóbr kultury, pogorszenie warunków zdrowotno-sanitarnych, wprowadzenie, utrwalenie bądź zwiększenie ograniczeń lub uciążliwości dla terenów sąsiednich.
 3. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2006r. Nr 129, poz. 902 z późn. zm.). Ustawa ta jest podstawowym aktem prawnym w prawodawstwie polskim, regulującym zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju, a szczególności ustaliła m.in. obowiązek składania przez wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, a także osoby prawne stosownych informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (w tym również azbestu).
 4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. z 2007r. Nr 39, poz. 251). Ustawa ta wprowadziła m.in. obowiązek uzyskania przez wytwórcę odpadów niebezpiecznych (wykonawcę prac usuwania wyrobów zawierających azbest) zatwierdzenia - przez właściwego wojewodę lub starostę - programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest) Wytwórcy odpadów zawierających azbest muszą zatem zalegalizować swoją działalność w tym zakresie z w/w przepisami.
- ### 3.2. Akty wykonawcze
1. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001r. - w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206) zamieszcza rodzaje odpadów zawierających azbest na liście odpadów niebezpiecznych w wymienionych poniżej grupach i podgrupach z odpowiednim przypisanym kodem klasyfikacyjnym:
 - 06 07 01* - odpady azbestowe z elektrolizy
 - 06 13 04* - odpady z przetwarzania azbestu
 - 10 11 81* - odpady zawierające azbest
 - 10 13 09* - odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych
 - 15 01 11* - opakowania z metali zawierających niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi
 - 16 01 11* - okładziny hamulcowe zawierające azbest
 - 16 02 12* - zużyte urządzenia zawierające wolny azbest
 - 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest
 - 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest.
 2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175, poz. 1439) określa termin oraz formę składania informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska.
 3. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595). W sposób nieselektywny mogą być składowane odpady o następujących kodach:
 - 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest
 - 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbestOdpady te mogą być składowane wspólnie, na tym samym składowisku odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Nie można natomiast mieszać tych odpadów i składować z innymi odpadami niebezpiecznymi.
 4. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217, poz. 1833) określa najwyższe dopuszczalne stężenia w środowisku pracy pyłów zawierających azbest:
 - a) pyły zawierające azbest chryzotylowy oraz pyły zawierające azbest chryzotylowy i inne minerały włókniste oraz pyły zawierające inne minerały włókniste, z wyjątkiem krokidolitu
 - pył całkowity - 1,0 mg/m³
 - włókna respirabilne - 0,2 mg/m³
 - b) pyły zawierające krokidolit
 - pył całkowity - 0,5 mg/m³
 - włókna respirabilne - 0,2 mg/m³

5. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 1, poz. 11) określa limity stężenia azbestu w powietrzu. Wartości odniesienia dla azbestu wynoszą odpowiednio:
 - dla 1 godziny - 250 włókien/m³
 - dla roku kalendarzowego - 2 350 włókien/m³.
 6. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61, poz. 549). Określa m.in. wymagania dotyczące składowania odpadów zawierających azbest.
 7. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126) określa zakres rodzajów robót budowlanych, stwarzających zagrożenie bezpieczeństwa lub zdrowia ludzi.
 8. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876). Rozporządzenie wprowadza obowiązek inwentaryzacji przez właściciela lub zarządzającego (osobę fizyczną) miejsc, gdzie był lub jest wykorzystywany azbest - oraz składania corocznie stosownych informacji do właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Osoby prawne składają sprawozdania do wojewody.
 9. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649) nakłada na właścicieli lub zarządców obiektów, urządzeń budowlanych, instalacji przemysłowych lub innych miejsc zawierających azbest - obowiązek okresowej kontroli stanu tych wyrobów oraz sporządzenia oceny stanu i możliwości użytkowania wyrobów zawierających azbest zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia (Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest). Pierwsza kontrola powinna być przeprowadzona w terminie do 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia. W/w podmioty przechowują 1 egz. oceny (łącznie ze stosowną dokumentacją) a 2-gi egz. oceny przekazują właściwemu organowi nadzoru budowlanego, w terminie 30 dni od daty sporządzenia oceny.
 10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. Nr 280, poz. 2771). Rozporządzenie określa m.in. obowiązki pracodawcy przy prowadzeniu prac w kontakcie ze szkodliwymi substancjami (w tym z azbestem).
 11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2004r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 279, poz. 2758). Rozporządzenie określa jednostkowe stawki opłat za:
 - a) gazy lub pyły wprowadzane do powietrza
 - azbest 288,68 zł/kg
 - b) umieszczenie odpadów na składowisku:
 - 06 07 01* - odpady azbestowe z elektrolizy - 41,97 zł/Mg
 - 06 13 04* - odpady z przetwarzania azbestu - 41,97 zł/Mg
 - 10 13 09* - odpady zawierające azbest z produkcji elementów azbestowo-cementowych - 41,97 zł/Mg
 - 10 11 81* - odpady zawierające azbest - 41,97 zł/Mg
 - 15 01 11* - opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi - 41,97 zł/Mg
 - 16 01 11* - okładziny hamulcowe zawierające azbest - 41,97 zł/Mg
 - 16 02 12* - zużyte urządzenia zawierające wolny azbest - 41,97 zł/Mg
 - 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest - 16,51 zł/Mg
 - 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest - 16,51 zł/Mg
 13. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2005r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 73, poz. 645). Rozporządzenie określa m.in. obowiązki wykonywania badań właściwych dla prowadzenia prac z czynnikami szkodliwymi (w tym azbest).
- 3.3. Zasady postępowania z wyrobami zawierającymi azbest w aspekcie obowiązującego prawa
- Przedstawione w rozdziałach 3.1. i 3.2. przepisy określające zasady bezpiecznego postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest narzuciły szereg obowiązków, zarówno na właścicieli obiektów i urządzeń, gdzie został użyty azbest jak i na prowadzących wszelkiego rodzaju prace związane z usuwaniem bądź transportem

czy umieszczeniem na składowisku wyrobów i odpadów zawierających azbest.
W Polsce problematyka bezpiecznego postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi

azbest została uszeregowana w bloku tematycznym obejmującym łącznie 6 procedur.
Są to:

Grupa I. Procedury obowiązujące właścicieli i zarządzających obiektami, instalacjami lub urządzeniami zawierającymi azbest lub wyroby zawierające azbest.

- Procedura 1. Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.
Procedura 2. Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

Grupa I. Procedury obowiązujące wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest - wytwórców odpadów niebezpiecznych.

- Procedura 3. Postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.
Procedura 4. Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczeniem obiektu (terenu) instalacji.

Grupa III. Procedura obowiązująca prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest

- Procedura 5. Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Grupa IV. Procedura obowiązująca zarządzających składowiskami odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

- Procedura 6. Składowanie odpadów na składowiskach lub wydzielonych kwadrantach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

3.4. Obowiązki właścicieli i zarządzających obiektami, instalacjami i urządzeniami zawierających azbest

- Procedura 1. Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.
Procedura 2. Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

Procedura 1.
Zakres procedury obejmuje przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania właścicieli i zarządców budynków, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenów gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest. Procedura dotyczy bezpiecznego ich użytkowania.
Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia technicznego oraz terenu, gdzie znajdują się wyroby zawierające azbest, ma obowiązek sporządzenia - w 2 egzemplarzach „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” (załącznik 1). Właściciele lub zarządcy, którzy spełnili ten obowiązek wcześniej - sporządzają następne „Oceny...” w terminach wynikających z warunków poprzedniej „Oceny...” tzn.:

- po 5-u latach, jeżeli wyroby zawierające azbest są w dobrym stanie technicznym i nieuszkodzone
- po roku, jeżeli przy poprzedniej „Ocenie...” ujawnione zostały drobne (do 3 % powierzchni wyrobów) uszkodzenia.

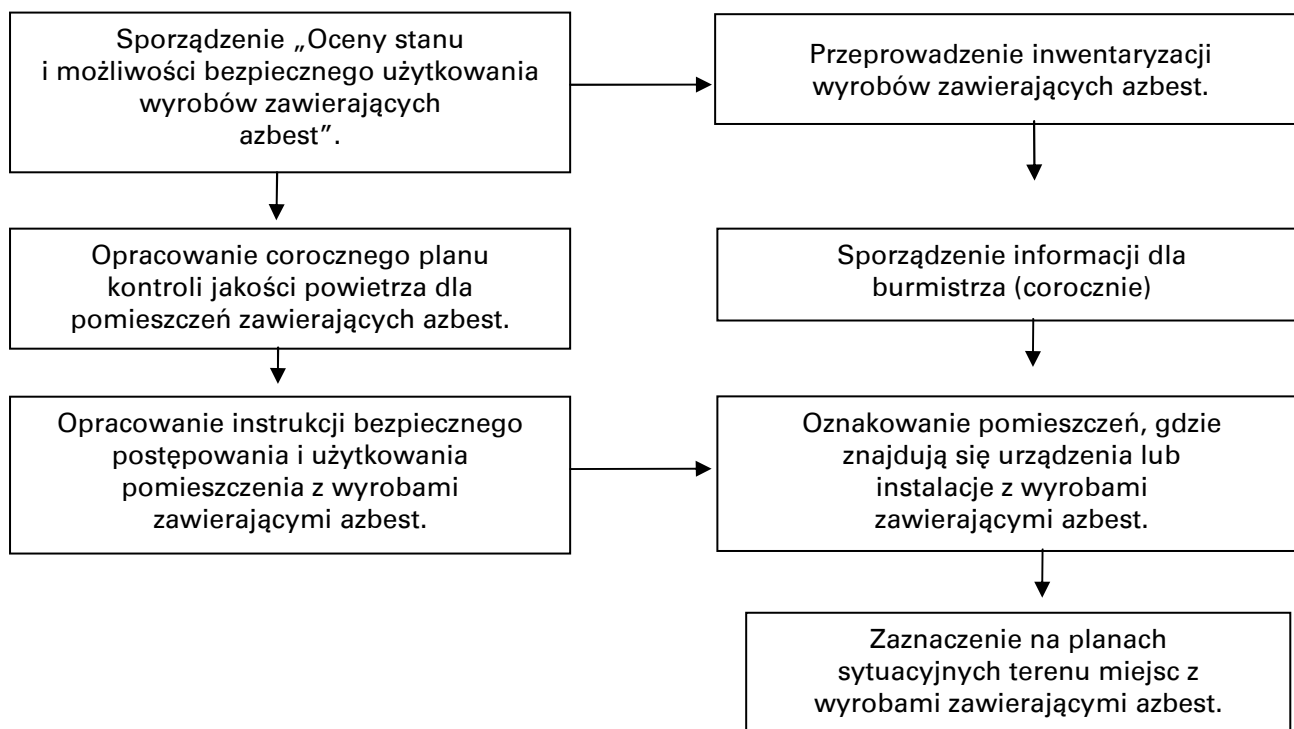
Wyroby, które posiadały lub posiadają duże i widoczne uszkodzenia - powinny zostać niezwłocznie usunięte.

Jeden egzemplarz „Oceny...” właściciel lub zarządca zobowiązany jest złożyć właściwemu terenowo organowi architektoniczno-budowlanemu lub powiatowemu inspektorowi nadzoru budowlanego - w terminie do 30-u dni od dnia jej sporządzenia. Drugi egzemplarz zachowuje przy dokumentacji budynku, budowli, instalacji lub urządzenia przemysłowego oraz terenu - do czasu sporządzenia następnej „Oceny...”.

Właściciel lub zarządca obowiązany jest do przeprowadzenia inwentaryzacji (spisu z natury) wyrobów zawierających azbest. Wyniki inwentaryzacji powinny służyć do sporządzenia informacji dla wójta, burmistrza lub prezydenta miasta - właściwego dla miejsca znajdowania się budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z wyrobami zawierającymi azbest.

Wzory informacji według załączników:
Załącznika nr 2 - Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania.
Załącznika nr 3 - Informacja o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone.

Procedura 1. Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.

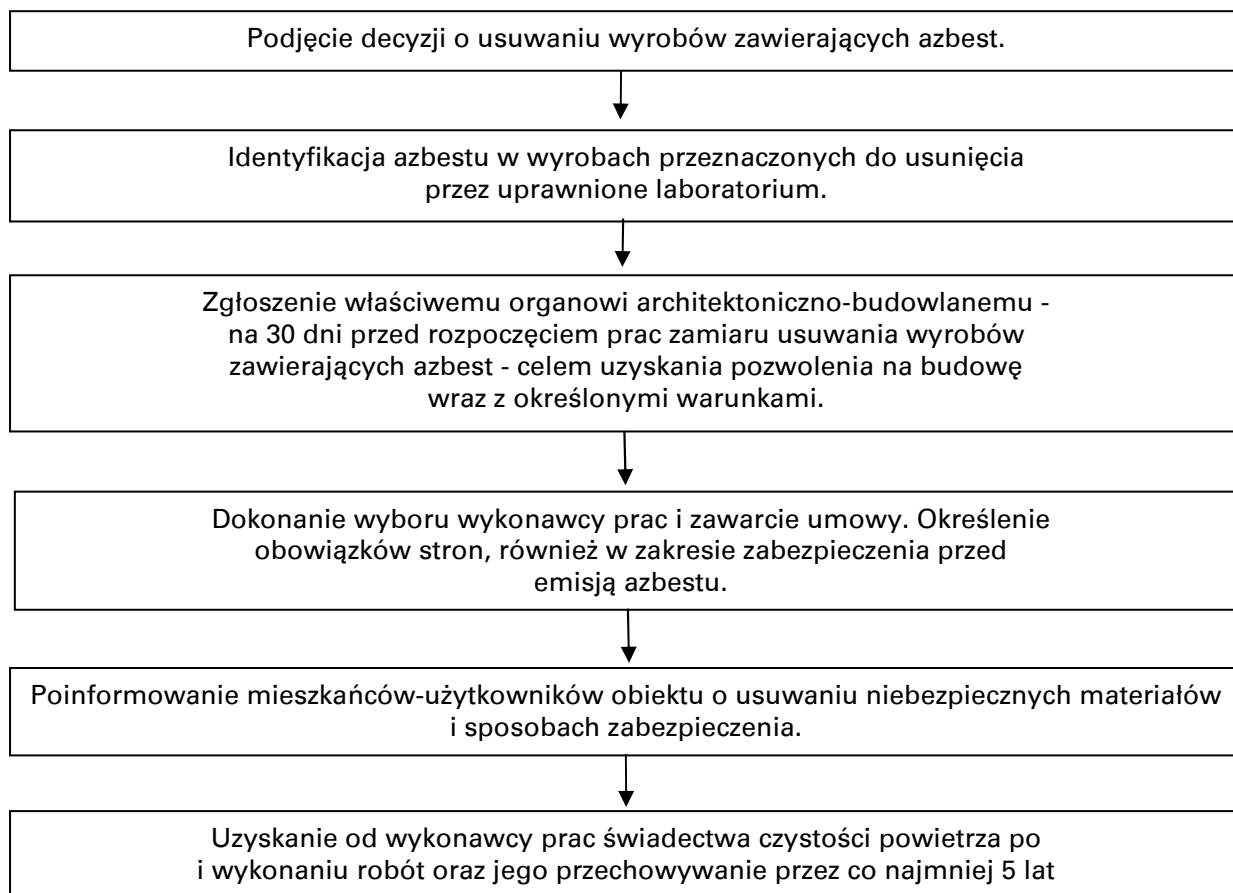
Informacje przedkłada się corocznie, celem wykazania ewentualnych zmian w ilości posiadanych wyrobów zawierających azbest - co pozwoli na ocenę zagrożenia dla ludzi i środowiska w danym rejonie. Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie występują wyroby zawierające azbest, ma ponadto obowiązki:

- oznakowania pomieszczeń, gdzie znajdują się urządzenia lub instalacje z wyrobami zawierającymi azbest - odpowiednim znakiem ostrzegawczym dla azbestu (zał. nr 4)
- opracowania i wywieszenia na widocznym miejscu instrukcji bezpiecznego postępowania i użytkowania pomieszczenia z wyrobami zawierającymi azbest
- zaznaczenia na planie sytuacyjnym terenu miejsc z wyrobami zawierającymi azbest.

Ponadto, jeżeli w budynku, budowli, instalacji lub urządzeniu oraz na terenie znajdują się wyroby zawierające azbest o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m^3 (tzw. „miękkie”), lub jeżeli wyroby zawierają azbest krokidolit, a także jeżeli te wyroby znajdują się w zamkniętych pomieszczeniach, lub istnieje uzasadniona obawa dużej emisji azbestu do środowiska - właściciel lub zarządca powinien opracować plan kontroli jakości powietrza (monitoringu), a jego wyniki uwzględnić przy dalszej eksploatacji lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Procedura 2:
Zakres obowiązków obejmuje okres od podjęcia decyzji o zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, do zakończenia tych robót i uzyskania stosownego oświadczenia wykonawcy prac.

Procedura 2. Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest, powinien dokonać identyfikacji rodzaju i ilości azbestu w wyrobach, przez uprawnione do takich prac laboratorium. Identyfikacja azbestu powinna nastąpić w okresie użytkowania wyrobów, jeszcze przed rozpoczęciem wykonywania prac zabezpieczenia lub usuwania takich wyrobów, o ile informacja ta, nie jest podana w innych dokumentach budowy przedmiotowego obiektu. Identyfikacja azbestu jest obowiązkiem właściciela lub zarządcy, wynikającym z tytułu własności oraz odpowiedzialności prawnej, dotyczącej ochrony osób trzecich od szkód mogących wynikać z nieodpowiedniej eksploatacji przedmiotu stanowiącego własność.

Wyniki identyfikacji azbestu powinny być uwzględniane przy:

- sporządzaniu „Oceny...”,
- sporządzaniu informacji dla wójta, burmistrza, prezydenta miasta,
- zawieraniu umowy na wykonanie prac zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest z wykonawcą tych prac - wytwarzającym odpady niebezpieczne.

Właściciel lub zarządca może zlecić innym - odpowiednio przygotowanym osobom lub podmiotom prawnym - przeprowadzenie czynności wykonania identyfikacji azbestu w wyrobach. W każdym przypadku powinno to mieć miejsce przed rozpoczęciem prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z wyrobami zawierającymi azbest, ma obowiązek zgłoszenia na 30 dni przed rozpoczęciem prac, wniosku o pozwolenie na budowę (remont), wraz z określonymi warunkami. Wniosek powinien być sporządzony z uwzględnieniem przepisów wynikających z art. 30, ust. 7 ustawy - Prawo budowlane (załącznik nr 7). Zatajenie informacji o występowaniu azbestu w wyrobach, które będą przedmiotem prac remontowo-budowlanych skutkuje - na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska - odpowiedzialnością prawną. Po dopełnieniu obowiązków formalnoprawnych, właściciel lub zarządca dokonuje wyboru wykonawcy prac - wytwórcy odpadów niebezpiecznych. Zawiera umowę na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczenia budynku, budowli, instalacji lub

urządzenia oraz terenu z azbestu. W umowie powinny być jasno sprecyzowane obowiązki stron, również w zakresie zabezpieczenia przed emisją azbestu w czasie wykonywania prac. Niezależnie od obowiązków wykonawcy prac, właściciel lub zarządca powinien poinformować mieszkańców lub użytkowników budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, o usuwaniu niebezpiecznych materiałów zawiera-

jących substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla ludzi oraz o sposobach zabezpieczenia przed tą szkodliwością. Na końcu właściciel lub zarządca powinien uzyskać od wykonawcy prac, pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonania robót i oczyszczenia z azbestu, a następnie przechowywać je przez okres co najmniej 5-lat, wraz z inną dokumentacją budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu.

3.5. Obowiązki wykonawcy prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest

Procedura 3. Postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.

Procedura 4. Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz oczyszczeniem obiektu (terenu) instalacji azbestu.

Procedura 3.

Zakres obowiązków obejmuje całokształt prac oraz postępowania dotyczącego przygotowania do zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Wykonawca prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, jest - w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 19 grudnia 2002r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (art. 3 ust 2 pkt. 22) „wytwórcy odpadów - rozumie się przez to każdego, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów, oraz każdego, kto przeprowadza wstępne przetwarzanie, mieszanie lub inne działania powodujące zmianę charakteru lub składu tych odpadów; wytwórcą odpadów powstających w wyniku świadczenia usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątnięcia, konserwacji i napraw jest podmiot, który świadczy usługę, chyba że umowa o świadczenie usługi stanowi inaczej”.

Z powyższej definicji wynika, że wytwórcą odpadów może być np. właściciel lub zarządzający, który we własnym zakresie wykonuje prace zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest i zleca do wykonania tylko część robót. W takim przypadku na nim też spoczywać będą wszystkie obowiązki wynikające z przepisów i procedur postępowania z odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest. Wytwórcę odpadów obowiązuje postępowanie określone przepisami ustawy o odpadach. Podstawową czynnością dla przedsiębiorcy, który zamierza podjąć działalność w zakresie wytwarzania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, w ilości powyżej 100 kg rocznie, jest opracowanie programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi i zawierającymi azbest, w której należy podać czas prowadzenia działalności związanej z

wytworzeniem odpadów oraz uzyskanie jego zatwierdzenia przez właściwego, ze względu na miejsce wytwarzania odpadów niebezpiecznych, wojewodę lub burmistrza.

Wojewoda zatwierdza programy gospodarki odpadami niebezpiecznymi dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których raport jest obligatoryjnie wymagany a burmistrz dla pozostałych przedsięwzięć.

Program gospodarki odpadami niebezpiecznymi dołączony do wniosku o wydanie decyzji zatwierdzającej program, powinien zawierać:

- wyszczególnienie rodzajów odpadów niebezpiecznych, przewidzianych do wytwarzania, a w przypadku gdy określenie rodzaju nie jest wystarczające do ustalenia zagrożeń, jakie mogą powodować odpady niebezpieczne, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania składu chemicznego i właściwości odpadów
- określenie ilości odpadów niebezpiecznych poszczególnych rodzajów przewidzianych do wytworzenia w ciągu roku
- informacje wskazujące na sposoby zapobiegania powstawaniu odpadów niebezpiecznych lub ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko
- szczegółowy opis sposobów gospodarowania odpadami, z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych
- wskazanie miejsca i sposobu magazynowania odpadów.

Wytwórcą odpadów (wytwarzający rocznie do 0,1 Mg odpadów niebezpiecznych) na 30 dni przed rozpoczęciem działalności powodującej powstawanie odpadów, opracowuje i składa właściwemu wojewodzie lub burmistrzowi informację w 4-ch egzemplarzach (art. 24 ust 1 ustawy o odpadach), o wytwarzanych odpadach

oraz sposobach gospodarowania. Informacja powinna zawierać:

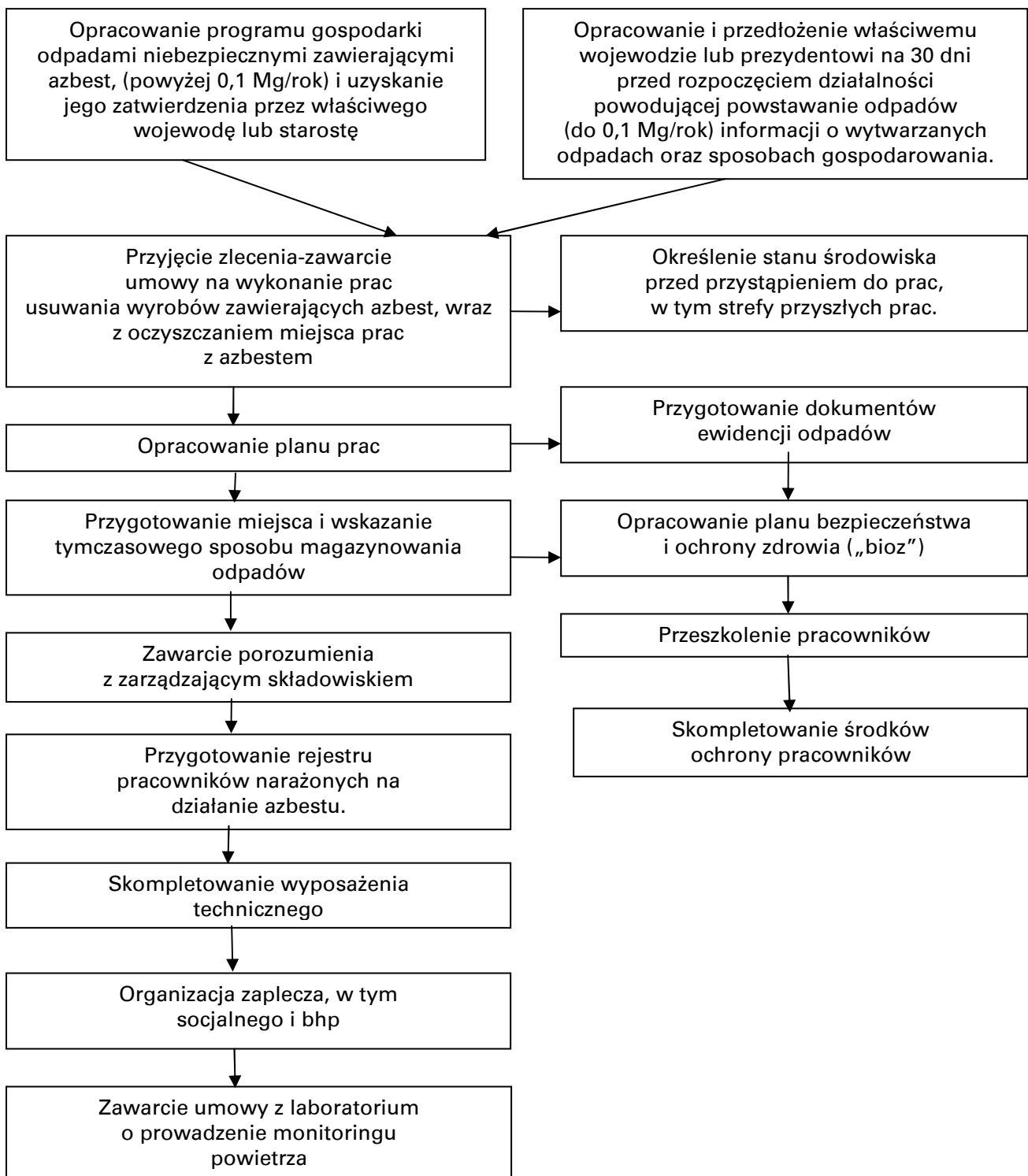
- wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do wytwarzania, a w przypadku, gdy określenie rodzaju nie jest wystarczające, do ustalenia zagrożeń, jakie te odpady mogą powodować, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania podstawowego składu chemicznego i właściwości odpadów
- określenie ilości odpadów poszczególnych rodzajów przewidzianych do wytwarzania w ciągu roku
- informacje wskazujące na sposoby zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko
- szczegółowy opis sposobów gospodarowania odpadami z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów
- wskazanie miejsca i sposobu magazynowania odpadów.

Do rozpoczęcia działalności powodującej powstawanie odpadów można przystąpić, jeżeli

organ właściwy do przyjęcia informacji, w terminie 30 dni od dnia złożenia informacji nie wniesie sprzeciwu, w drodze decyzji. Wytwórca odpadów może zlecić wykonanie obowiązku gospodarowania odpadami innemu posiadaczowi odpadów. Posiadacz odpadów może je przekazywać wyłącznie podmiotom, które uzyskały zatwierdzenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki odpadami, chyba, że działalność taka wymaga zezwolenia.

Po dopełnieniu obowiązków wynikających z ogólnych zasad postępowania wykonawca prac uprawniony jest do przyjęcia zlecenia i zawarcia umowy na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest, wraz z oczyszczaniem miejsca prac z azbestem. Dla prawidłowego zawarcia umowy, koniecznym jest określenie stanu środowiska przed przystąpieniem do prac, w tym strefy przyszłych prac. Pozwoli to na określenie stopnia narażenia na azbest w miejscu pracy oraz prawidłowe przygotowanie planu prac.

Procedura 3. Postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.

Plan pracy powinien być sporządzony zgodnie ze stosownymi przepisami i zawierać m.in.:

- określenie miejsca wykonywania prac oraz charakteru prac i przewidywanego czasu ich trwania
- określenie rodzaju azbestu w wyrobach przeznaczonych do usunięcia,
- aktualną „Ocenę stanu...”

- przewidywaną ilość wytwarzanych odpadów do usunięcia
- ustalenie odpowiednich sposobów usuwania wyrobów zawierających azbest
- określenie rodzajów i metod pracy, z uwzględnieniem technicznych środków

- określenie sposobów eliminowania lub ograniczenia uwalniania się pyłu azbestu do powietrza
- zapewnienie pracownikom niezbędnej ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy,
- charakterystykę środków ochronnych użytych do ochrony pracowników i innych osób znajdujących się w miejscu pracy.

Następnie powinien zostać opracowany plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, zwany „planem bioz”, obejmujący m.in.:

- informacje dotyczące przewidywanych zagrożeń, występujących podczas realizacji robót budowlanych, określające skalę i rodzaje zagrożeń oraz miejsce i czas ich wystąpienia
- informację o wydzieleniu i oznakowaniu miejsc prowadzenia robót budowlanych, stosownie do rodzaju zagrożenia
- informację o sposobie prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych, w tym:
 - a) określenie zasad postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia
 - b) konieczność stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej zabezpieczających przed skutkami zagrożeń
 - c) zasady bezpośredniego nadzoru nad pracami szczególnie niebezpiecznymi, przez wyznaczone w tym celu osoby
- określenie sposobu przechowywania i przemieszczania materiałów, wyrobów, substancji oraz preparatów niebezpiecznych na terenie budowy
- wskazanie środków technicznych i organizacyjnych, zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w ich sąsiedztwie.

Pracodawca jest obowiązany zapoznać pracowników lub ich przedstawicieli z planem prac, szczególnie w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Wykonawca prac jest obowiązany przeszkolić wszystkie osoby pozostające w kontakcie z azbestem, pracowników bezpośrednio zatrudnionych, kierujących i nadzorujących prace w zakresie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy postępowaniu z wyrobami zawierającymi azbest i ich odpadami. Szkolenie powinno być przeprowadzone zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005r Dz. U. 05.216.1824, oraz przez upoważnioną instytucję i potwierdzone odpowiednim świadectwem lub zaświadczeniem.

Pracodawca jest obowiązany do zapewnienia pracownikom odpowiednich ubrań roboczych w takiej ilości, aby zabezpieczyć pracowników

przez cały czas trwania robót i oczyszczania terenu po tych robotach.

Pracodawca będący wytwórcą odpadów niebezpiecznych, zawierających azbest obowiązany jest do przygotowania, prowadzenia i przechowywania rejestru pracowników narażonych na działanie azbestu.

Ważną sprawą jest przygotowanie miejsca i sposobu tymczasowego magazynowania odpadów niebezpiecznych na placu budowy, po ich demontażu, a jeszcze przed transportem na składowisko. Miejsce takie powinno być wydzielone i zabezpieczone przed dostępem osób niepowołanych oraz oznakowane znakami ostrzegawczymi o treści: „Uwaga! Zagrożenie azbestem!”, „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”.

Procedura 4.

Zakres procedury obejmuje działania od rozpoczęcia do zakończenia prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczaniem budynku, budowli, instalacji lub urządzenia i terenu z pozostałości azbestu.

Na potrzeby ewidencji odpadów niebezpiecznych, wytwórca odpadów przygotowuje dokumenty, którymi są:

- karta ewidencji odpadu (załącznik nr 5)
- karta przekazania odpadu (załącznik nr 6).

Celem zapewnienia składowania odpadów niebezpiecznych powstałych po usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwórca odpadów powinien przed przeprowadzeniem robót, zawrzeć porozumienie z zarządzającym składowiskiem, odpowiednim dla odpadów niebezpiecznych zawierających azbest (składowanie oddzielne lub przygotowana kwatera na innym składowisku). Ważne znaczenie dla prawidłowego przygotowania robót ma skompletowanie wyposażenia technicznego, w tym narzędzi ręcznych i wolnoobrotowych, narzędzi mechanicznych, urządzeń wentylacyjnych oraz podstawowego sprzętu przeciwpożarowego. Na tym etapie należy też zabezpieczyć techniczne środki zapobiegające emisji azbestu w miejscu pracy oraz środowisku, w zależności od określenia stanu środowiska, przed przystąpieniem do wykonywania prac.

Jeżeli usuwane są wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m³, lub inne, mocno uszkodzone, a także zawierające krokidolit oraz wyroby znajdujące się w pomieszczeniach zamkniętych, to niezbędne jest zawarcie umowy z laboratorium upoważnionym do prowadzenia monitoringu powietrza.

Duże znaczenie ma również przygotowanie i organizacja zaplecza budowy, w tym części socjalnej, obejmującej:

- urządzenia sanitarno-higieniczne, z możliwością umycia się i natrysku po pracy w kontakcie z azbestem
- pomieszczenia na szatnie - czyste i brudne
- pomieszczenia dla spożywania posiłków oraz regeneracji.

W planie prac - w zależności od wielkości lub specyfiki budynku, budowli, instalacji lub urządzenia, a również terenu, gdzie prowadzone będą prace zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest, także występującego stopnia narażenia na azbest - mogą zostać określone również inne niezbędne wymagania.

Na początku należy wykonać odpowiednie zabezpieczenia obiektu, będącego przedmiotem prac i miejsc ich wykonywania, a także terenu wokół - przed emisją pyłu azbestu, która może mieć miejsce w wyniku prowadzenia prac.

Teren należy ogrodzić, zachowując bezpieczną odległość od traktów komunikacyjnych dla pieszych, nie mniej niż 2 m przy zastosowaniu osłon. Teren prac należy ogrodzić poprzez oznakowanie taśmami ostrzegawczymi w kolorze białoczerwonym i umieszczenie tablic ostrzegawczych z napisami „Uwaga! Zagrożenie azbestem!”, „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony” lub „Zagrożenie azbestem krokidolitem”.

Przy pracach elewacyjnych powinny być stosowane odpowiednie kurtyny zasłaniające fasadę obiektu, aż do gruntu, a teren wokół objęty kurtyną, powinien być wyłożony grubą folią, dla łatwego oczyszczania po każdej zmianie roboczej.

Ogólne zasady postępowania przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest określają następujące wymagania:

- nawilżanie wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem i utrzymywanie w stanie wilgotnym przez cały czas pracy
- demontaż całych wyrobów (plyt, rur, kształtek itp.) bez jakiegokolwiek uszkodzenia, tam gdzie jest to technicznie możliwe
- odpajanie wyrobów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych narzędzi mechanicznych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze
- prowadzenie kontrolnego monitoringu powietrza, w przypadku występowania stężeń pyłu azbestu, przekraczających dopuszczalne wartości dla miejsca pracy
- po każdej zmianie roboczej, usunięte odpady zawierające azbest, powinny zostać szczelnie opakowane i składowane na miejscu ich tymczasowego magazynowania,
- codzienne, staranne oczyszczanie strefy prac i terenu wokół, dróg wewnętrznych oraz maszyn i urządzeń, z wykorzystaniem podciśnieniowego sprzętu odkurzającego, zaopatrzonego w filtry o dużej skuteczności ciągu

(99,99 % lub na mokro). Niedopuszczalne jest ręczne zamiatanie na sucho, jak również czyszczenie pomieszczeń i narzędzi pracy przy użyciu sprężonego powietrza.

W przypadku prowadzenia prac z wyrobami azbestowo-cementowymi, których gęstość objętościowa wynosi mniej niż 1000 kg/m³ (tzw. miękkie), a także z innymi wyrobami, których powierzchnia jest w widoczny sposób uszkodzona lub zniszczona lub jeżeli prace prowadzone są na obiektach, z wyrobami zawierającymi azbest krokidolit, lub też w pomieszczeniach zamkniętych, to powinny być zastosowane szczególne zabezpieczenia strefy prac i ochrony pracowników oraz środowiska, niezależnie od ogólnych zasad postępowania.

Są to m.in.:

- komory dekontaminacyjne (śluzy) dla całych pomieszczeń lub stanowiące łącznik izolacyjny między miejscem stanowiącym strefę prac, a miejscem na zewnątrz obiektu
- zaostrzone rygory przestrzegania stosowania środków ochrony osobistej
- inne metody, określone na etapie prac przygotowawczych.

W obiekcie przylegającym do strefy prac, należy zastosować odpowiednie zabezpieczenia, w tym uszczelnienie otworów okiennych i drzwiowych, a także inne, właściwe dla stopnia narażenia środki zabezpieczające.

Wszystkie zdemontowane wyroby zawierające azbest powinny być szczelnie opakowane w folie z polietylenu, lub polipropylenu o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm i zamykane w sposób uniemożliwiający przypadkowe otwarcie (zgrzewem ciągłym lub taśmą klejącą). Niedopuszczalne jest stosowanie worków papierowych. Odpady powstałe z wyrobów o gęstości objętościowej większej niż 1000 kg/m³, a więc płyty i rury azbestowo-cementowe, lub ich części powinny być szczelnie opakowane w folie. Pył azbestowy oraz odpady powstałe z wyrobów o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m³ powinny być zestalone przy użyciu cementu lub żywic syntetycznych i po związaniu spoiwa szczelnie zapakowane w folię. Pakowanie usuniętych wyrobów zawierających azbest powinno odbywać się wyłącznie do opakowań przeznaczonych do ostatecznego składowania i wyraźnie oznakowane, w sposób określony dla azbestu. Etykiety i zamieszczone na nich napisy powinny być trwałe, nieulegające zniszczeniu, pod wpływem warunków atmosferycznych i czynników mechanicznych.

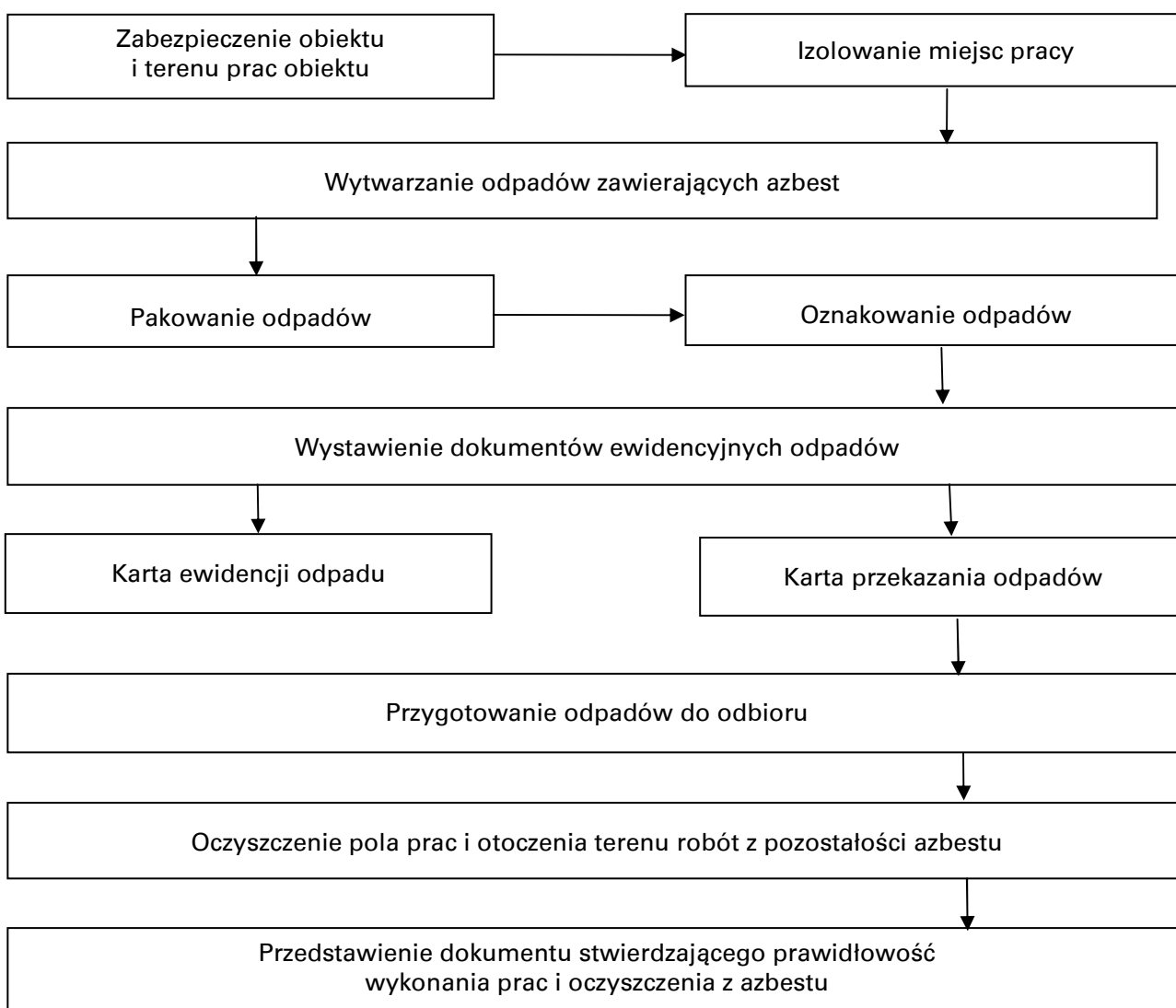
Dla usuniętych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest oraz ich transportu na składowisko odpadów niebezpiecznych, wypełnia się:

- kartę ewidencji odpadu (załącznik nr 5)
- kartę przekazania odpadów (załącznik nr 6).

Po zakończeniu prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest - wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych - wykonawca prac ma obowiązek dokonania prawidłowego oczyszczenia strefy prac i otoczenia z pozostałości azbestu. Oczyszczenie powinno nastąpić przez zastosowanie urządzeń filtracyjno-wentylacyjnych z wysoko-skutecznym filtrem (99,99 %) lub na mokro. Wykonawca prac ma obowiązek przedstawienia właścicielowi lub zarządcy obiektu, będącego przedmiotem prac, oświadczenia stwierdzającego

prawidłowość wykonania prac i oczyszczenia z azbestu. W przypadku, kiedy przedmiotem prac były wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m^3 lub wyroby mocno uszkodzone i zniszczone lub prace obejmowały wyroby zawierające azbest krokidolit lub prowadzone były w pomieszczeniach zamkniętych, wykonawca prac ma obowiązek przedstawienia wyników badania powietrza, przeprowadzonego przez uprawnione do tego laboratorium lub instytucję.

Procedura 4. Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczaniem obiektu (terenu) instalacji z azbestu.

3.6. Zasady postępowania przy transporcie odpadów zawierających azbest

Procedura 5. Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Procedura 5

Zakres postępowania obejmuje działania począwszy od uzyskania zezwolenia na transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, poprzez pozostałe czynności i obowiązki transportującego takie odpady - aż do ich przekazania na składowisko odpadów, przeznaczone do wyłączonego składowania odpadów zawierających azbest.

Posiadacz odpadów, który prowadzi działalność w zakresie zbierania lub transportu odpadów jest obowiązany uzyskać zezwolenie na prowadzenie tej działalności. Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów wydaje starosta, właściwy ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania posiadacza odpadów - po zasięgnięciu opinii właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

Wniosek o zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów powinien zawierać (art. 28 ust 4 ustawa o odpadach „Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów wydaje się w drodze decyzji na wniosek, który powinien odpowiednio zawierać:

1. wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do zbierania lub transportu, w przypadku gdy określenie rodzaju jest niewystarczające do ustalenia zagrożeń, jakie te odpady mogą powodować dla środowiska, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania podstawowego składu chemicznego i właściwości odpadów.
2. Oznaczenie obszaru prowadzenia działalności.
3. Wskazanie miejsca i sposobu magazynowania odpadów.
4. Wskazanie sposobu i środków transportu odpadów.
5. Przedstawienie możliwości technicznych i organizacyjnych pozwalających należycie wykonywać działalność w zakresie zbierania lub transportu odpadów.
6. Przewidywany okres wykonywania działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów.

Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów jest

wydawane w drodze decyzji przez właściwy organ na czas oznaczony nie dłuższy niż 10 lat.

Transportem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest może zajmować się wytwórca odpadów lub inny, uprawniony do tego podmiot prawny. W każdym przypadku konieczne jest uzyskanie od właściwego starosty zezwolenia na transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Przekazanie partii odpadów zawierających azbest przez wytwórcę odpadów innemu posiadaczowi odpadów niebezpiecznych, np. w celu ich dalszego transportu odbywa się z zastosowaniem karty przekazania odpadu - sporządzonej przez wytwórcę odpadów.

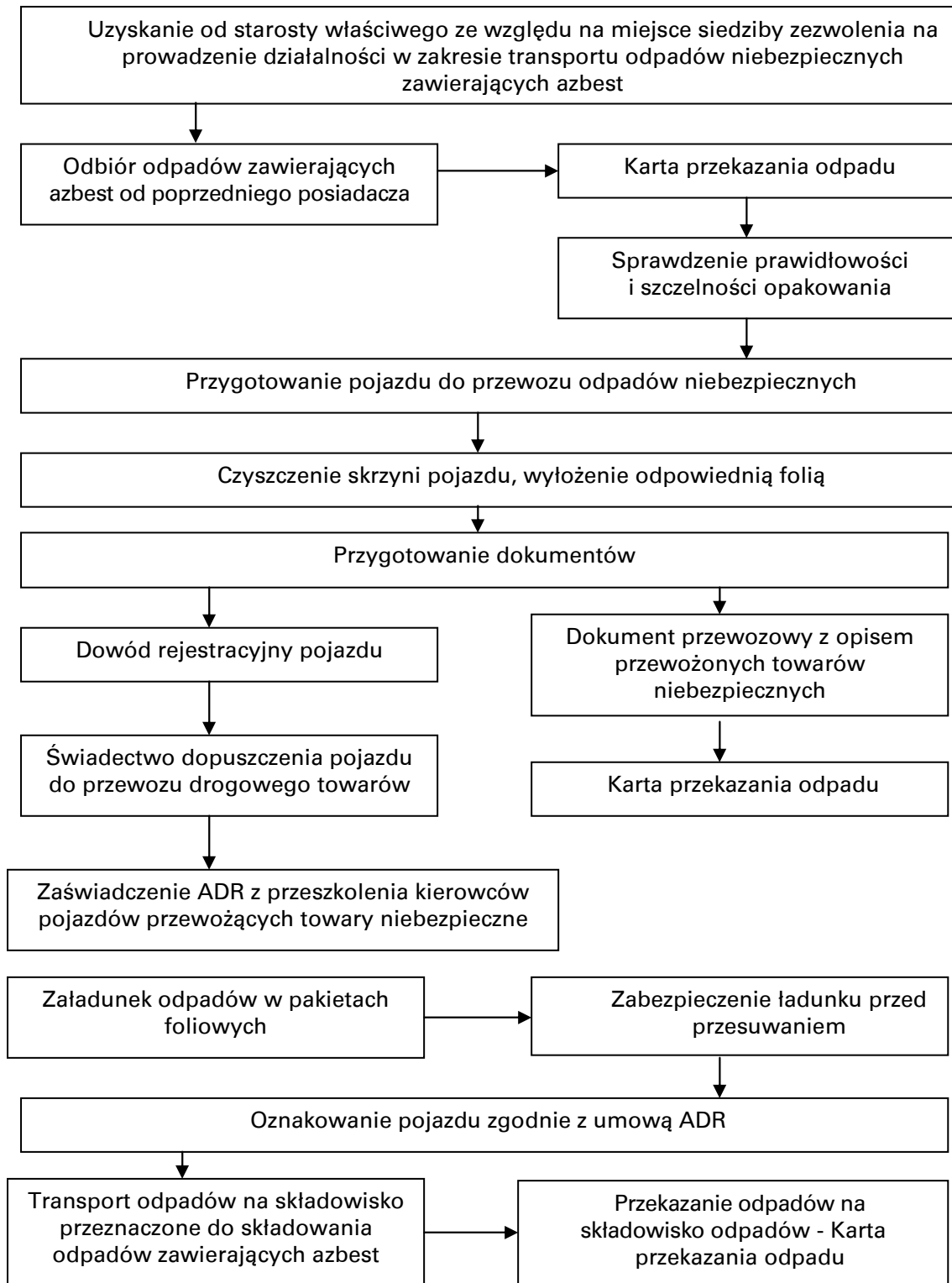
Do obowiązków posiadacza odpadów niebezpiecznych prowadzącego działalność wyłącznie w zakresie ich transportu na składowisko należy:

- posiadanie karty przekazania odpadu z potwierdzeniem przejęcia odpadu
- posiadanie dokumentu przewozowego z opisem towarów (odpadów) niebezpiecznych
- posiadanie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu odpadów niebezpiecznych
- posiadanie przez kierowcę zaświadczenia ADR o ukończeniu kursu doształcającego dla kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne
- oznakowanie pojazdu odblaskowymi tablicami ostrzegawczymi
- utrzymanie czystości skrzyni ładunkowej pojazdu
- sprawdzenie stanu opakowań i ich oznakowanie literą „a”
- sprawdzenie umocowania sztuk przesyłki z odpadami w pojeździe.

Transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, należy prowadzić z zachowaniem przepisów dotyczących transportu towarów niebezpiecznych spełniając określone w tych przepisach kryteria klasyfikacyjne.

Odpady zawierające azbest pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz odpady izolacyjne zawierające azbest, zgodnie z ADR zaliczone zostały do klasy 9 - różne materiały i przedmioty niebezpieczne, z czego wynikają określone wymagania przy transporcie.

Procedura 5. Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest

Posiadacz odpadów, dokonujący ich transportu, obowiązany jest do posiadania dokumentu przewozowego materiałów niebezpiecznych, który według ADR powinien zawierać:

- numer rozpoznawczy odpadu nadawanego do przewozu i jego pełną nazwę
- klasę, do której należy odpad nadawany do przewozu

- liczbę sztuk przesyłki
- całkowitą ilość przewożonych odpadów
- nazwy i adresy nadawcy oraz odbiorcy przewożonych odpadów (składowiska).

Do przewożenia odpadów zawierających azbest mogą być używane samochody ciężarowe z nadwoziem skrzyniowym, bez przyczepy lub z jedną przyczepą. Pojazdy przewożące odpady

niebezpieczne powinny być zaopatrzone w świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu towarów niebezpiecznych. Świadectwo to wystawiane jest przez Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego na podstawie badania technicznego pojazdu dokonanego przez okręgową stację kontroli pojazdów oraz sprawdzenia dokonanego przez Transportowy Dozór Techniczny. Kierowca wyznaczony do przewozu odpadów zawierających azbest, obowiązany jest posiadać - poza prawem jazdy - zaświadczenie ADR ukończenia kursu doształcającego kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne, wydane przez podmiot posiadający zezwolenie marszałka województwa na prowadzenie takiej działalności.

Każdy pojazd przewożący odpady zawierające azbest powinien być oznakowany dwiema odblaskowymi tablicami ostrzegawczymi bez numerów rozpoznawczych. Tablice te powinny być prostokątne, o wymiarach 30 x 40 cm, barwy pomarańczowej odblaskowej, dookoła otoczone czarnym nieodblaskowym paskiem o szerokości nieprzekraczającej 15 mm. Po wyładowaniu odpadów tablice te nie mogą być widoczne na pojeździe stojącym lub poruszającym się po drodze.

Przed każdym załadunkiem odpadów, skrzynia ładunkowa pojazdu powinna być dokładnie oczyszczona, w szczególności z ostrych i twardych przedmiotów (np. gwoździ, śrub) niestanowiących integralnej części nadwozia pojazdu. Wskazane jest wyłożenie podłogi skrzyni ładun-

kowej folią, w celu zabezpieczenia przed uszkodzeniem opakowań. Załadunek i rozładunek odpadów (palet, pojemników typu big-bag) powinny odbywać się przy wykorzystaniu dźwigu lub podnośnika. Transportujący odpady powinien odmówić przyjęcia przesyłki odpadów, która nie posiada oznakowania wyrobów i odpadów zawierających azbest oraz w przypadku, gdy opakowanie zostało uszkodzone przy załadunku. Sztuki przesyłki z odpadami zawierającymi azbest powinny być ułożone i umocowane na pojeździe tak, aby w czasie ich przewozu nie przesunęły się oraz nie były narażone na tarcie, wstrząsy, przewracanie się i wypadnięcie z pojazdu. W trakcie przewozu ładunek powinien być dokładnie zabezpieczony folią lub plandeką przed uszkodzeniem.

Po każdym wyładunku odpadów z pojazdu, należy dokładnie sprawdzić, czy na powierzchni skrzyni ładunkowej nie znajdują się pozostałości po przewożonych odpadach. W razie stwierdzenia takiej pozostałości należy niezwłocznie ją usunąć oraz dokładnie oczyścić pojazd i jego wyposażenie z zachowaniem zasad przewidzianych dla prac przy usuwaniu azbestu.

Odpady niebezpieczne zawierające azbest transportowane są na składowisko przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest. Tam następuje ich przekazanie następnemu posiadaczowi odpadów - zarządzającemu składowiskiem i potwierdzenie tego faktu na „Karcie przekazania odpadu”.

3.7. Zasady składowania odpadów zawierających azbest

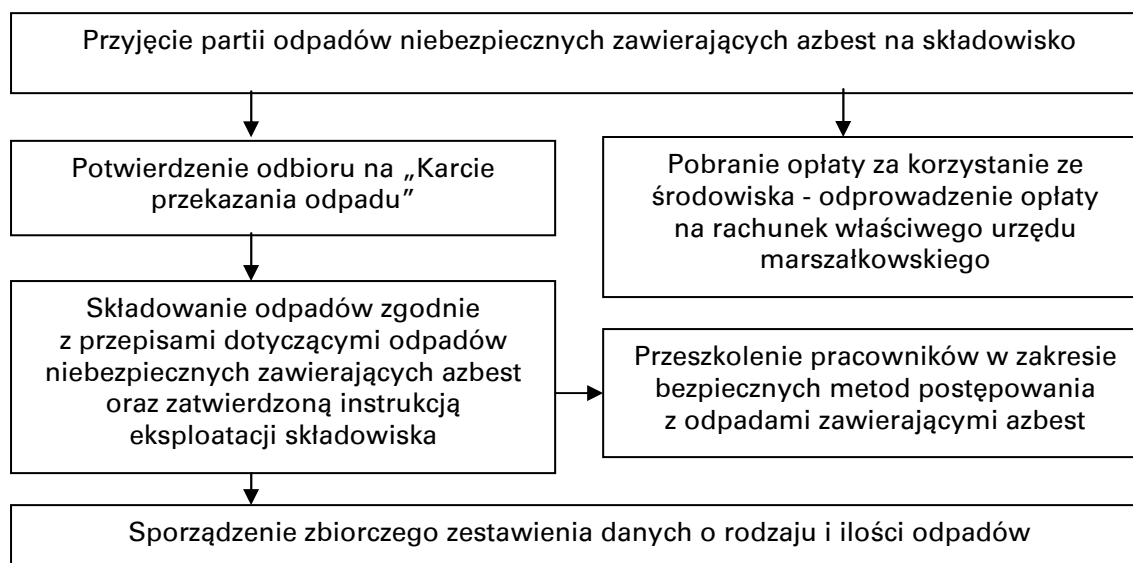
Procedura 6. Składowanie odpadów na składowiskach lub wydzielonych kwaterach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

Procedura 6

Zakres procedury obejmuje działania począwszy od przyjęcia partii odpadów niebezpiecznych zawierających azbest na składowisko, poprzez

dalsze czynności, aż do sporządzenia rocznego zbiorczego zestawienia danych o rodzaju i ilości przyjętych odpadów.

Procedura 6. Składowanie odpadów na składowiskach lub w wydzielonych kwaterach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest

Do obowiązków zarządzającego składowiskiem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest należy:

- przeszkolenie pracowników w zakresie bezpiecznych metod postępowania z odpadami zawierającymi azbest
- potwierdzenie w karcie przekazania odpadów przyjęcia partii odpadów na składowisko
- sporządzenie zbiorczego zestawienia danych o rodzaju i ilości odpadów przyjętych na składowisko
- składowanie odpadów zgodnie z przepisami dotyczącymi odpadów niebezpiecznych zawierających azbest oraz zatwierdzoną instrukcją eksploatacji składowiska
- zapewnić deponowanie odpadów w sposób nie powodujący uszkodzenia opakowań odpadów
- wykorzystać racjonalnie pojemność eksploatacyjną składowiska.

Odpady zawierające azbest pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej oznaczone w katalogu odpadów kodami 17 06 01* i 17 06 05* mogą być unieszkodliwiane przez składowanie na składowiskach lub wydzielonych kwaterach na terenie innych składowisk, przeznaczonych do wyłącznego składowania tych odpadów.

Składowiska lub kwatery buduje się w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu ze ścianami bocznymi zabezpieczonymi przed osypywaniem się.

Zarządzający składowiskiem powinien uzyskać pozwolenie na użytkowanie składowiska po zatwierdzeniu instrukcji eksploatacji oraz po przeprowadzeniu kontroli przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska. Instrukcję eksploatacji składowiska odpadów niebezpiecznych zatwierdza, w drodze decyzji wojewoda.

Kierownik składowiska powinien posiadać świadectwo stwierdzające kwalifikacje w zakresie

gospodarowania odpadami i m.in. obowiązany jest do prowadzenia ewidencji ilości odpadów przyjmowanych na składowisko.

Zarządzający składowiskiem pobiera od posiadacza odpadów zawierających azbest, opłatę za korzystanie ze środowiska, którą odprowadza na rachunek urzędu marszałkowskiego, właściwego ze względu na miejsce składowania odpadów.

Zarządzający składowiskiem posiadającym wydzielone kwatery powinien zapewnić selektywne składowanie odpadów zawierających azbest, w izolacji od innych odpadów, a miejsce składowania powinno być oznakowane i zaznaczone na planie sytuacyjnym składowiska.

Odpady powinny być deponowane na składowiskach zlokalizowanych na terenach oddalonych od budynków mieszkalnych i izolowanych pasem zieleni.

Prace związane z deponowaniem odpadów zawierających azbest należy prowadzić w sposób zabezpieczający przed emisją pyłu azbestowego do powietrza, a podstawowym zadaniem jest niedopuszczenie do rozszczelnienia opakowań odpadów. Opakowania z odpadami należy zdejmować z pojazdu przy użyciu urządzeń dźwigowych i ostrożnie układać w kwaterze składowiska. Niedopuszczalne jest zrzucanie lub wysypywanie odpadów z samochodów. Warstwa zdeponowanych odpadów powinna być zabezpieczona przed uszkodzeniem opakowań przez przykrycie folią lub warstwą gruntu o grubości około 5 cm.

Opakowania z odpadami powinny być układane zgodnie z technologią składowania zatwierdzoną w instrukcji eksploatacji składowiska, uwzględniając racjonalne wykorzystanie pojemności obiektu. Niedopuszczalne jest kompaktowanie odpadów zawierających azbest, ani poruszanie się pojaz-

dów mechanicznych po powierzchni składowanych odpadów.

Dla składowisk odpadów zawierających azbest o kodach 17 06 01* i 17 06 05* nie stosuje się rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów.

Po zakończeniu składowania odpadów zawierających azbest na poziomie 2 m poniżej terenu

otoczenia i wypełnieniu gruntem do poziomu terenu, zarządzający składowiskiem powinien złożyć wniosek do właściwego organu w celu uzyskania zgody na zamknięcie składowiska lub jego wydzielonej części.

Zgodę na zamknięcie składowiska odpadów niebezpiecznych wydaje w drodze decyzji wojewoda po przeprowadzeniu kontroli składowiska przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

4. Zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie usuwania azbestu

4.1. „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”

Jak zaznaczono w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjętego przez Radę Ministrów 14 maja 2002 roku wynika, iż usuwanie azbestu nie jest zadaniem łatwym, bowiem na terytorium Polski znajduje się 15 mln ton wyrobów zawierających azbest, które zgodnie z założeniami „Programu...” mają zostać usunięte do 31 grudnia 2032 roku. Pozbycie się tak dużej ilości wymaga odpowiednich przygotowań, od inwentaryzacji wyrobów przewidzianych do usunięcia poczynając do przygotowania odpowiedniej infrastruktury do ich unieszkodliwienia skończywszy. Wobec tak poważnego problemu do rozwiązania w krajowym programie usuwania azbestu szczególną uwagę zwrócono na główne kierunki działań na poziomie krajowym, wojewódzkim i lokalnym, aby realizacja „Programu...” stała się możliwa.

Poziom krajowy

Główny Koordynator do spraw „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”

1. Główny Koordynator do spraw „Programu...” będzie powoływany i odwoływany przez Ministra Gospodarki.
2. Do zadań Głównego Koordynatora należy m.in.:
 - przeprowadzanie uzgodnień międzyresortowych w zakresie prac przygotowawczych dla realizacji poszczególnych zadań (etapów) „Programu...”
 - przygotowywanie materiałów budżetowych związanych z realizacją „Programu...”
 - coroczna aktualizacja „Programu...” ze względu na jego otwartość i konieczność uszczegóławiania wielu zadań
 - stała współpraca z organami administracji rządowej, samorządu terytorialnego oraz innymi do kompetencji, których należy realizacja zadań w zakresie zbieżnym z „Programem...”

- współpraca z mediami w tematyce azbestu, inspiracja i koordynacja działań ujętych w „Programie...”
- współdziałanie z organizacjami pozarządowymi
- współpraca z instytucjami udostępniającymi środki finansowe na realizację „Programu...” (Bank Ochrony Środowiska, wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, itp.)
- wspomaganie merytoryczne ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawach związanych z azbestem, ministra właściwego do spraw środowiska w zakresie spraw związanych ze zrównoważonym rozwojem, ministra właściwego do spraw zdrowia w zakresie problematyki zdrowotnej, ministra właściwego do spraw infrastruktury w zakresie problematyki określonej w „Programie...”
- ścisła współpraca z Ministerstwem Środowiska oraz innymi instytucjami w zakresie spraw dotyczących krajowego programu ochrony środowiska oraz krajowego planu gospodarki odpadami
- bieżąca analiza danych, modyfikacja „Programu...” oraz formułowanie nowych zadań
- sporządzanie i przekazywanie stosownych informacji ze stanu realizacji „Programu...” - dla potrzeb ministra właściwego do spraw gospodarki i Rządu
- ścisła współpraca z Radą Programową.

Rada Programowa

1. Rada Programowa jest ciałem opiniodawczo doradczym powołanym w celu rozpatrywania kierunków realizacji zadań „Programu...” i jego poszczególnych etapów. Członkowie Rady pełnić będą swoje funkcje bez dodatkowego wynagrodzenia.
2. W skład Rady Programowej wchodzi:
 - 1) Główny Koordynator jako Przewodniczący Rady
 - 2) po jednym przedstawicielu ministrów właściwych do spraw: gospodarki, infrastruktury, finansów, środowiska, zdro-

- wia, pracy, rolnictwa i rozwoju wsi, oraz spraw wewnętrznych
- 3) przedstawiciel Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej
 - 4) po jednym przedstawicielu Głównego Inspektora Pracy, Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego, Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Głównego Inspektora Sanitarnego
 - 5) po jednym przedstawicielu wojewodów
 - 6) po jednym przedstawicielu samorządu terytorialnego - z każdego województwa
 - 7) do trzech przedstawicieli organizacji pozarządowych
 - 8) do trzech przedstawicieli nauki.
3. Pracami Rady kieruje Prezydium Rady, w skład której wchodzi Przewodniczący oraz trzech członków wybieranych na pierwszym posiedzeniu Rady zwykłą większością głosów.
4. Do zadań Rady Programowej należy:
- inicjowanie działalności związanej z realizacją zadań „Programu...”
 - ocenianie stanu prac oraz wyznaczanie ich kierunków na podstawie przedstawianych materiałów
 - opracowywanie i inicjowanie ważniejszych aktów prawnych związanych z zadaniami „Programu...” oraz innymi, szczególnie mającymi na celu podwyższenie poziomu zdrowia i bezpieczeństwa ludności oraz ochrony środowiska.

Poziom województwa

1. Na poziomie województwa za realizację „Programu...” odpowiada wojewoda i zarząd województwa.
2. Do zadań wojewody należy:
 - współpraca z samorządem terytorialnym w zakresie zadań określonych w „Programie...”
 - opiniowanie projektów informacji (sprawozdań) o realizacji „Programu...” na terenie województwa
 - współpraca z Głównym Koordynatorem w zakresie potrzeb wynikających z bieżącej realizacji „Programu...”
 - współpraca z uczelniami i instytucjami naukowymi, organizacjami pozarządowymi, ekspertami poszczególnych dziedzin, niezbędnymi przy realizacji „Programu...”
 - współpraca z lokalnymi mediami w zakresie spraw objętych „Programem...”, a także zagrożeń z tego tytułu
 - opiniowanie wniosków jednostek samorządu terytorialnego na realizację zadań „Programu...”

- przekazywanie otrzymanych środków finansowych do właściwych jednostek samorządu terytorialnego na realizację zatwierdzonych zadań z zakresu usuwania zagrożeń z tytułu azbestu
 - przekazywanie wytycznych oraz informacji związanych z realizacją „Programu...”
 - przygotowywanie i aktualizacja wojewódzkich programów usuwania wyrobów zawierających azbest.
3. Do zadań samorządu województwa należy:
- współpraca z samorządem powiatowym i samorządem gminnym
 - przedkładanie informacji o realizacji „Programu...” na terenie województwa Głównemu Koordynatorowi do spraw „Programu...”, wojewodzie oraz organom samorządu terytorialnego, właściwym w zakresie wojewódzkiego planu gospodarki odpadami
 - współpraca z Głównym Koordynatorem w zakresie potrzeb wynikających z bieżącej realizacji „Programu...”
 - współpraca z uczelniami i instytucjami naukowymi, organizacjami pozarządowymi, ekspertami poszczególnych dziedzin, niezbędnymi przy realizacji „Programu...”
 - współpraca z lokalnymi mediami w zakresie spraw objętych „Programem...”, a także zagrożeń z tego tytułu
 - zbieranie wniosków dotyczących organizacji i finansowania stosownych przedsięwzięć dotyczących najbardziej zagrożonych terenów lub obiektów publicznych
 - uwzględnianie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w wojewódzkich planach gospodarki odpadami i programach ochrony środowiska
 - opracowanie planu sytuacyjnego rozmieszczenia na terenie województwa wyrobów zawierających azbest na podstawie informacji przekazywanych przez samorząd powiatowy.

Poziom lokalny

- Na poziomie lokalnym w realizację zadań „Programu...” zaangażowane są zarówno samorząd powiatowy jak również samorząd gminny.
4. Do zadań zarządu powiatu (miasta na prawach powiatu) należy:
- sporządzanie rocznych informacji w zakresie realizacji zadań „Programu...” na terenie powiatów oraz ich przekazywanie samorządowi województwa
 - inspirowanie właściwej działalności w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest
 - współpraca z wojewodą, samorządem województwa oraz samorządem gmin-

nym, w zakresie zadań wynikających z „Programu...”

- współpraca z lokalnymi mediami, szczególnie dla pobudzenia odpowiednich inicjatyw społecznych i przedstawiania opinii
- współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi „Programu...”
- uwzględnianie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w powiatowych planach gospodarki odpadami
- gromadzenie danych liczbowych o ilości i rozmieszczeniu wyrobów zawierających azbest
- ustalanie rejonów spodziewanego wzrostu zagrożenia pyłem azbestu z uwagi na koncentrację występowania uszkodzeń lub technologicznego zużycia wyrobów zawierających azbest.

W szczególności do zadań samorządu powiatowego, należy:

- Ustalenie ośrodka dyspozycyjno-kontrolnego do nadzoru realizacji programu na terenie powiatu oraz dla podejmowania, lub koordynacji decyzji strategicznych i finansowych., w tym decyzji szczegółowych, w zakresie wykonawczym oraz kontaktów z zainteresowanymi osobami prawnymi i fizycznymi. Koordynacja działań gmin w powiecie.
 - Opracowanie danych liczbowych o ilości i rozmieszczeniu wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu i każdej gminy, w tym opracowanie załączników mapowych.
 - Sukcesywne dokonywanie przeglądu technicznego obiektów na terenie gmin stosownie do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 14.08.1998r.
 - Ustalenie rejonów spodziewanego wzrostu zagrożenia pyłem azbestu z uwagi na koncentrację występowania uszkodzeń lub technicznego zużycia wyrobów zawierających azbest.
 - Wystąpienie do odpowiednich jednostek o przeprowadzenie monitoringu zagrożonych rejonów (obiektów) i ustalenia stopnia emisji pyłu i włókien azbestu.
 - Przedstawienie wyników monitoringu na mapie powiatu.
- Podejmowanie w miarę potrzeby odpowiednich działań administracyjnych w stosunku do właścicieli lub zarządców obiektów szczególnie zagrożonych.
- Opracowanie „Programu...” usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie

powiatu, w okresie założonych 30-tu lat, lub krótszym (w zależności od lokalnych możliwości i uwarunkowań).

- Inicjowanie związków gmin dla budowy składowisk odpadów zawierających azbest wraz z wykazaniem ekonomicznych korzyści.
- Poszukiwanie inwestorów i podejmowanie inicjatyw lokalizacyjnych.
- Współpraca z przedsiębiorstwami zajmującymi się usuwaniem wyrobów zawierających azbest, prowadzenie lokalnej polityki społecznej w zakresie opłat za składowanie odpadów zawierających azbest, szczególnie w stosunku do uboższych właścicieli obiektów.
- Opracowanie i wydawanie odpowiednich zaleceń i wytycznych dla gmin, administracji osiedli mieszkaniowych i obiektów komunalnych dotyczących sposobów bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

Do zadań rady powiatu należy:

- nadzorowanie wykorzystania przyznaných środków finansowych
- prowadzenie lokalnej polityki społecznej w zakresie opłat za składowanie odpadów zawierających azbest, w stosunku do uboższych właścicieli obiektów. Częściowe lub całkowite zwalnianie z opłat - inicjowanie i organizowanie innych form pomocy dla mieszkańców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Do zadań gminy należy:

- uwzględnianie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w gminnych planach gospodarki odpadami
- współpraca z lokalnymi mediami celem rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest oraz wyroby z azbestem
- przygotowywanie wykazów obiektów zawierających azbest oraz rejonów występującego narażenia na ekspozycję azbestu
- przygotowywanie rocznych sprawozdań finansowych z realizacji zadań „Programu...”.

Do zadań rady gminy należy:

- przyjmowanie rocznych sprawozdań finansowych zarządu gminy z realizacji zadań „Programu...”.

5. Harmonogram realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Bodzentyn”

Proces usuwania wyrobów zawierających azbest, zgodnie z zapisami krajowego programu, powinien być zakończony 31 grudnia 2032 roku. Wynika to z bardzo dużej ilości tych wyrobów oraz wysokości potrzebnych środków finansowych. Zatem tak długotrwałe zadanie (licząc od 2008 roku ok. 25 lat), a także brak kompletnej i rzetelnej inwentaryzacji ilości wyrobów zawierających azbest występujących w poszczególnych gminach powiatu wymaga zdefiniowania, na poziomie powiatu, ramowej strategii w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest oraz unieszkodliwiania odpadów azbestowych.

Ze względu na fakt, że azbest spożyty w wodzie nie jest szkodliwy dla zdrowia człowieka, przyjęto że niniejszy program nie będzie dotyczył rur azbestowo-cementowych występujących w instalacjach ziemnych. Zastępowanie tych rur wyrobami bezaazbestowymi następować będzie sukcesywnie w ramach np. modernizacji sieci wodociągowej.

Odpady zawierające azbest, jako odpady niebezpieczne, wymagają szczególnego sposobu postępowania i dlatego powinny być objęte programem likwidacji azbestu i odpadów zawierających azbest. Ważnym aspektem w podejściu do sposobu rozwiązania problemu usuwania azbestu w Mieście i Gminie Bodzentyn jest fakt, iż stosowane w przeszłości w budownictwie i innych dziedzinach gospodarki wyroby z udziałem azbestu nie stanowią zagrożenia, dopóki materiały te nie są uszkodzone. Zagrożeniem może być ich niewłaściwe usuwanie, bowiem w czasie obróbki mechanicznej (np. kruszenie, cięcie itp.) następuje uwalnianie się włókien azbestowych do powietrza i zachodzi niebezpieczeń-

stwo ich wchłaniania. W tym kontekście usuwanie pokryć dachowych, elewacyjnych i innych materiałów budowlanych zawierających azbest będzie procesem długotrwałym i w każdym przypadku należy oceniać celowość podejmowania ich demontażu z punktu widzenia ochrony zdrowia i zagrożenia ekologicznego. Proces ten powinien być przeprowadzony ze szczególnym zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy. Stąd też w niewielkim stopniu została wykonana ocena stanu obiektów budowlanych z elementami zawierającymi wyroby azbestowe, co powinno być wykonane zgodnie z przytoczonym wcześniej rozporządzeniem. Ze względu na nikłą znajomość problematyki azbestu wśród mieszkańców Miasta i Gminy Bodzentyn w niniejszym Programie zakłada się, iż poprzez odpowiednie działania informacyjno-edukacyjne należy doprowadzić do zapobiegania sytuacjom, w których dochodzi do usuwania wyrobów zawierających azbest na „własną rękę” przez właścicieli obiektów bez żadnego zabezpieczenia i wywożenia ich na dzikie wysypiska. Z uwagi na wysoki koszt usuwania i unieszkodliwiania odpadów azbestowych istotne jest także zachęcenie do prawidłowego usuwania wyrobów zawierających azbest poprzez dofinansowanie przedsięwzięć związanych z ich usuwaniem, podejmowanych przez osoby fizyczne, ze środków publicznych oraz zewnętrznych środków pomocowych.

Poniżej w tabeli zestawiono konieczne do realizacji zadania związane z likwidacją odpadów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Bodzentyn oraz zaproponowano okresy ich wykonania (harmonogram).

Poszczególne zadania likwidacji wyrobów zawierających azbest.

Nr zadania	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Przypuszczalny okres realizacji	
1.	Opracowanie „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Bodzentyn”	Burmistrz Miasta i Gminy Bodzentyn	2008	
2.	Powołanie Koordynatora ds. monitoringu Programu			
3.	Działalność informacyjna i edukacyjna skierowana do właścicieli, zarządców i użytkowników budynków, budowli i instalacji zawierających azbest: a. przygotowanie ulotek informacyjnych o szkodliwości azbestu i o obowiązkach związanych z koniecznością jego usuwania, b. przygotowanie stałej informacji, na stronach internetowych, poświęconej tematyce azbestu, c. okresowe publikacje w prasie lokalnej dotyczące tematyki		2008-2032	
4.	Wypracowanie scenariusza likwidacji wyrobów zawierających azbest oraz zasad jego dofinansowania z PFOŚiGW		2008-2009	
5.	Coroczna aktualizacja bazy danych o obiektach zawierających azbest oraz o ilości i miejscu zlikwidowania odpadów zawierających azbest		2008-2032	
6.	Monitoring i ocena realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Bodzentyn”		Co 2 lata	
7.	Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych Ogłoszenie przetargów na przewoźnika i wyłonienie wykonawców zadania, zawieranie kontraktów		2008-2032	
8.	Złożenie i prowadzenie rejestru wniosków i ich realizacja zgodnie z zachowaniem pilności stanu wyrobów zawierających azbest		2008-2032	
9.	Demontaż, odbiór, transport, utylizacja odpadów zawierających azbest z nieruchomości osób fizycznych, jednostek budżetowych, zakładowych i innych		Uprawnione firmy, Burmistrz Miasta i Gminy Bodzentyn	2008-2032
10.	Przedstawienie Radzie Miasta i Gminy sprawozdania z przebiegu realizacji Programu zgodnie z ustawą		Burmistrz Miasta i Gminy Bodzentyn	Co 2 lata

6. Oszacowanie kosztów usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Bodzentyn

Pod pojęciem „usuwanie” rozumie się w tym przypadku: demontaż, transport oraz składowanie. Te trzy etapy likwidacji wyrobów zawierających azbest są przedmiotem określenia kosztów jednostkowych dla podejmujących działania związane z usuwaniem azbestu.

Usuwanie wyrobów zawierających azbest jest kosztownym przedsięwzięciem. Dla oszacowania prawdopodobnych kosztów przedsięwzięcia, polegającego na demontażu, transporcie oraz składowaniu wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Bodzentyn przyjęto według danych z 2006 roku, koszt 1 m² na 45 zł.

Koszt ten został uwzględniony w Programie po przeprowadzeniu analizy rynku i przedsięwzięciach, zajmujących się usuwaniem, utylizacją, transportem i zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest. Koszty zabezpieczenia wyrobów (malowania) są porównywalne z ich usuwaniem. Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji obiektów zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Bodzentyn (stan na 29.02.2008r.), określono ilość wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Bodzentyn.

Miejscowość	Ilość [m ²]	Ciężar [Mg]	Koszt utylizacji [zł.]
Bodzentyn	39 778	568	1 193 340,00
Celiny	14 420	206	432 600,00
Dąbrowa Dolna	25 290	361	758 700,00
Dąbrowa Górna	24 170	345	725 100,00
Grabowa	6 450	92	193 500,00
Hucisko	15 810	226	474 300,00
Kamieniec	12 690	181	380 700,00
Kamionka	3 160	45	94 800,00
Leśna Chrusty	530	8	15 900,00
Leśna Kamienna Góra	4 800	69	144 000,00
Leśna Podkonarze	9 880	141	- 296 400,00
Leśna Stara Wieś	17 880	255	536 400,00
Parcele	3 020	41	87 000,00
Podgórze	4 730	68	141 900,00
Podmielowiec	7 650	109	229 500,00
Psary Cerle	140	2	4 200,00
Psary Kąty	21 520	307	645 600,00
Psary Podlesie	1 100	16	33 000,00
Psary Podłazy	11 010	157	330 300,00
Psary Stara Wieś	21 578	308	647 340,00
Ściegnia	10 480	150	314 400,00
Siekierno Stara Wieś	6 715	96	201 450,00
Sieradowice I	3 830	55	114 900,00
Sieradowice II	7 980	114	238 400,00
I Sieradowice Parcele	9 060	129	271 800,00
Śniadka I	2 620	37	78 600,00
Śniadka II	7 470	107	224 100,00
Śniadka III	12 460	178	373 800,00
Święta Katarzyna	10 181	145	305 430,00
Wiącka	32 230	460	966 900,00
Wilków	32 219	460	966 570,00
Wola Szczygielkowa	24 600	352	739 800,00
Wzdół Kolonia	7 960	114	238 800,00
Wzdół Orzechówka	1 000	14	30 000,00
Wzdół Rządowy	32 670	467	980 100,00
Wzdół Rządowy Parcele	3 460	49	103 800,00
Razem	450 240	6 432	13 507 200,00

Przewidywany całkowity koszt usunięcia azbestu z terenu Miasta i Gminy Bodzentyn wyniesie około 13 507 200,00 zł, co przy założeniu okresu 24 lat (lata 2008-2032), daje około 562 800,00 zł/rok.

Na terenie Miasta i Gminy Bodzentyn nie ma rurociągów zawierających azbest - cała sieć wodociągowa została zmodernizowana.

Na podstawie przeprowadzonych rozmów z prezesami i pracownikami działów technicznych spółdzielni mieszkaniowych wynika, że w administrowanych przez nich obiektach nie występują wyroby zawierające azbest.

Zakłada się, że przyjęcie niniejszego Programu w zakresie pomocy mieszkańcom Miasta i Gminy Bodzentyn w postaci dofinansowania odbioru,

transportu i składowania odpadów zawierających azbest spowoduje dużą intensywność usuwania azbestu w pierwszym okresie obowiązywania Programu. Wynikiem realizacji Programu będzie stopniowe zmniejszanie się ilości rocznie usuwanego azbestu w latach następnych.

Finansowanie likwidacji azbestu z terenu Miasta i Gminy Bodzentyn będzie oparte na środkach pozyskanych z:

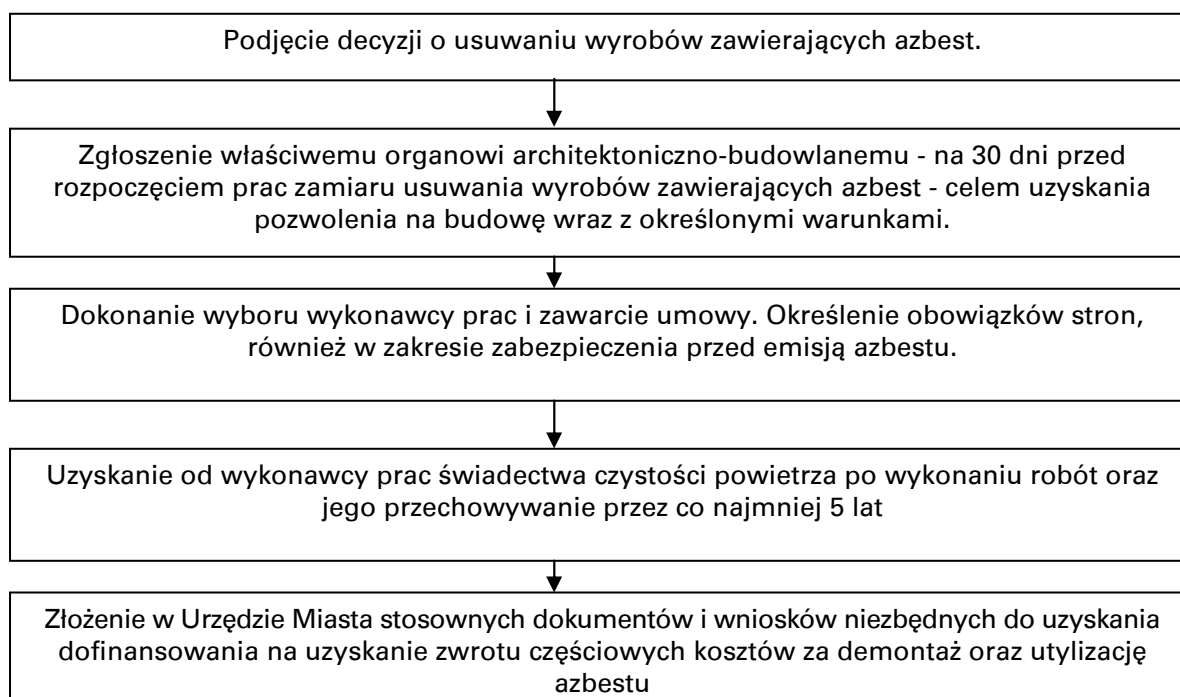
- Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- EkoFundusz
- innych programów Unii Europejskiej
- środków pochodzących od osób prawnych.

Procedura 7 - usuwanie azbestu przez osoby prywatne

Zakres obowiązków obejmuje okres od podjęcia decyzji o usuwaniu wyrobów zawierających azbest, do zakończenia tych robót i uzyskania stosownego oświadczenia wykonawcy prac oraz złożenia wniosku o dofinansowanie z Urzędu Miasta i Gminy.

Procedura 7. Obowiązki i postępowanie właścicieli budynków przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Właściciel budynku z wyrobami zawierającymi azbest, ma obowiązek zgłoszenia na 30 dni przed rozpoczęciem prac, wniosku o pozwolenie na budowę (remont), wraz z określonymi warunkami. Wniosek powinien być sporządzony z uwzględnieniem przepisów wynikających z art. 30, ust. 7 ustawy - Prawo budowlane (załącznik nr 7). Zatajenie informacji o występowaniu azbestu w wyrobach, które będą przedmiotem prac remontowo-budowlanych skutkuje - na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska - odpowiedzialnością prawną. Po dopełnieniu obowiązków formalnoprawnych, właściciel dokonuje wyboru wykonawcy prac - wytwórcy odpadów niebezpiecznych. Zawiera umowę na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania

wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczenia budynku z azbestu. W umowie powinny być jasno sprecyzowane obowiązki stron, również w zakresie zabezpieczenia przed emisją azbestu w czasie wykonywania prac. Na końcu właściciel powinien uzyskać od wykonawcy prac, pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonania robót i oczyszczenia z azbestu, a następnie przechowywać je przez okres co najmniej 5-let, wraz z inną dokumentacją budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu.

Po zakończeniu prac właściciel obiektu składa stosowne dokumenty tj.: informację o zakończeniu prac i wniosek o uzyskanie dofinansowania z Urzędu Miasta i Gminy za poniesione koszty za demontaż azbestu z budynku oraz jego utylizację.

Powyższe założenia i cele zawarte w „Programie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Bodzentyn” będą realizowane wyłącznie, gdy uda się pozyskać środki finansowe na realizację Programu.

7. Możliwości pozyskania środków finansowych na działania związane z usuwaniem azbestu z terenu miasta i gminy Bodzentyn oraz składowaniem odpadów zawierających azbest

Program usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Bodzentyn stanowi podstawowy instrument wspierający pozyskiwanie środków zewnętrznych na działania zmierzające do oczyszczania terenu z wyrobów zawierających azbest. Specjalne procedury konieczne do wdrożenia przy pracach z azbestem i sposób jego unieszkodliwiania wymagają znacznych środków finansowych. Stąd konieczne jest udzielanie jak najszerzego wsparcia finansowego dla wszystkich inicjatyw związanych z usuwaniem wyrobów i odpadów zawierających azbest, a także z monitoringiem zanieczyszczenia środowiska azbestem.

Miasto i Gmina Bodzentyn może wspierać tylko działania związane z demontażem i utylizacją wyrobów azbestowych pochodzących z budynków będących własnością osób fizycznych.

Niestety osoby prawne w chwili obecnej mogą tylko starać się pożyczki niskoprocentowe (ok. 3 %) w Banku Ochrony Środowiska.

Środki z budżetu państwa

Planowane wydatki z budżetu państwa w okresie 30-lat ograniczone zostały do czterech zadań:

- wydatki na finansowanie działalności Głównego Koordynatora określone w Krajowym Programie Usuwania azbestu z terytorium Polski - w wysokości 1 mln zł rocznie
- wydatki na działalność informacyjno-popularyzacyjną w mediach dotycząca bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów ich usuwania, a także informacji o szkodliwości azbestu i sposobów chronienia przed narażeniem na jego emisję - łącznie 27 mln zł
- wydatki na opracowanie (lub udział) terenowych planów ochrony przed szkodliwością azbestu i programów usuwania wyrobów zawierających azbest, a także szkolenia pracowników administracji publicznej (szczebla centralnego i wojewódzkiego) w zakresie szczegółowych przepisów i procedur dotyczących azbestu - łącznie 4,15 mln zł
- wydatki na opracowanie programów zdrowotnych i utworzenie ośrodka oceny ryzyka - łącznie 4 mln zł.

W sumie planowane wydatki zamykają się kwotą 65,15 mln zł, z tego w latach 2003-2006 ok. 15,75 mln zł, a w latach 2001-2032 ok. 49 mln zł.

Środki z funduszy ochrony środowiska

Środki na usuwanie wyrobów zawierających azbest można m.in. pozyskiwać z narodowego,

wojewódzkich, powiatowych i gminnych funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Środki te powstają z opłat za korzystanie ze środowiska, ponoszonych zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001r. (Dz. U. z 2006r. Nr 129, poz. 902 - tekst jednolity) z późniejszymi zmianami, przez prowadzących działalność gospodarczą. Opłaty te stanowią dochód Narodowego, Wojewódzkich, Powiatowych i Gminnych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Jedną z możliwości wydatkowania tych środków jest ich przeznaczenie na pokrycie kosztów realizacji przedsięwzięć związanych z usuwaniem azbestu z terytorium kraju, w tym na budowę składowisk odpadów niebezpiecznych, zawierających azbest. Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach listy przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania przewiduje usuwanie i unieszkodliwianie azbestu. Pomoc finansowa Funduszu może przyjmować jedną z następujących form: preferencyjnej pożyczki, w tym pożyczki - pomostowej, dotacji, częściowego umorzenia przyznanej pożyczki, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych, kredytu w bankowych liniach kredytowych.

Ponadto, Rada Nadzorcza Funduszu może uchwalić regulaminy ustalające odmienne zasady dofinansowania wybranych przedsięwzięć priorytetowych. Zaangażowanie funduszy na poziomie gminnym i powiatowym może służyć uboższym właścicielom obiektów budowlanych na prace związane z likwidacją azbestu.

W wielu przypadkach uruchomienie programów pomocowych powoduje podjęcie przez właścicieli obiektów, w których występują wyroby zawierające azbest, działań zmierzających do ich usunięcia.

Środki z Unii Europejskiej

Inicjatywy samorządów oraz instytucji publicznych w zakresie gospodarki odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest, mogą być realizowane przy współudziale następujących środków:

- pochodzących z Funduszu Spójności - wykorzystanie pomocy z Funduszu Spójności następuje w oparciu o Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013 oraz Strategię wykorzystania Funduszu Spójności na lata 2007-2013;

współfinansowanie z Funduszu Spójności w obszarze ochrony środowiska mogą otrzymać m.in. inwestycje z dziedziny racjonalizacji gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi Beneficjentami pomocy mo-

gą być jednostki samorządu terytorialnego, tworzone przez nie związki gmin lub inne podmioty publiczne,
- pochodzących z Funduszy Strukturalnych

8. Podsumowanie

Pomimo wprowadzenia zakazu stosowania azbestu w nowych budynkach i technologiach będzie on elementem struktury wielu obiektów jako materiał wbudowany jeszcze przez kilkadziesiąt lat.

Bardzo ważne jest zastosowanie się właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Pozwoli to na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat i podejmowanie przez jednostki samorządowe skutecznych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Istotna jest również świadomość przedsiębiorców wykonujących prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Wykonywanie tych prac wyłącznie przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy, pozwoli zminimalizować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia. Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest przybliżenie jak najszerszym kręgom społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest.

W „Programie...” zawarto, informacje dotyczące właściwości azbestu, jak również określono harmonogram zadań do realizacji, szacując ich koszt w rozbiciu na lata.

Przedstawiono również szacunkowe ilości wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Bodzentyn oraz szacunkowe koszty związane z demontażem i ich utylizacją. Dane te wskazują jednoznacznie na konieczność przeprowadzenia dalszej inwentaryzacji na terenie poszczególnych gmin wyrobów zawierających azbest.

W opracowaniu wskazano również możliwości pozyskania środków z różnych źródeł do finansowania akcji likwidacji wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Bodzentyn. Przewiduje się, że w przypadku pozyskania funduszy unijnych na likwidację azbestu w następnych latach miasto będzie otrzymywać coraz więcej zgłoszeń o miejscach występowania azbestu, co przyczyni się do lepszej wiedzy na temat ilości azbestu. Pozwoli to lepiej poznać potrzeby w tym zakresie, precyzyjniej planować środki niezbędne do wydania na ten cel oraz stopniowo wyeliminować wyroby azbestowe, co jest celem programu.

9. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Azbest jest nazwą handlową i odnosi się do sześciu minerałów włóknistych z grupy serpentynów (chryzotyl) i amfiboli (krokidolit, amosyt, termolit, aktynolit i antofilit). Minerale te źle przewodzą ciepło i są względnie odporne na działanie czynników chemicznych.

Materiały zawierające azbest należą do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla zdrowia ludzi i z tego powodu powinny podlegać sukcesywnej eliminacji. Odpady zawierające azbest należą do odpadów niebezpiecznych.

Azbest - z uwagi na swoje niewątpliwe zalety, jak odporność na wysokie temperatury, na działanie mrozu, na działanie kwasów, elastyczność, dobre właściwości mechaniczne i małe przewodnictwo cieplne - stosowany był przede wszystkim do produkcji wyrobów budowlanych, szczególnie płyt dachowych i elewacyjnych, a także, w mniejszych ilościach do produkcji rur, rozmaitych kształtek do kanałów wentylacyjnych, instalacyjnych i innych.

Bardzo ważnym problemem ze względu na zdrowie ludzi i stan środowiska - jest sukcesywne usuwanie zużytych wyrobów zawierających azbest. Groźne dla zdrowia są włókna respirabilne, wystarczająco drobne by przeniknąć głęboko do płuc. Włókna powstają na skutek działania mechanicznego (np. gdy płyty azbestowe są łamane lub poddane jakiegokolwiek obróbce mechanicznej lub ścieraniu).

Chorobotwórcze działanie azbestu występuje w wyniku wdychania włókien zawieszonych w powietrzu (oznacza to, że dopóki włókna nie są uwolnione do powietrza nie stanowią zagrożenia dla zdrowia). Narażenie zawodowe na pył azbestu może być przyczyną chorób układu oddechowego tj.: pylicy azbestowej (azbestozy), łagodnych zmian opłucnowych oraz raka płuc.

Szczególne zasady postępowania z odpadami zawierającymi azbest reguluje szereg przepisów m.in.:

- Ustawa z dnia 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest

(Dz. U Nr 101, poz. 628 z 1997r. z późn. zm.); ostatnia nowelizacja została wprowadzona ustawą z dnia 22 grudnia 2004r. „o zmianie ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest” (Dz. U. Nr 10, poz. 72, z 2005r); na podstawie tej zmiany z dniem 1 stycznia 2005r. obowiązuje w Polsce - podobnie jak w całej Unii Europejskiej - zakaz stosowania i obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi azbest;

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2006r. Nr 129, poz. 902 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. z 2007r. Nr 39, poz. 251);
- oraz związane z nimi rozporządzenia wykonawcze.

W maju 2002r. Rada Ministrów przyjęła „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Uwzględniając żywotność wyrobów cementowo azbestowych - program zakłada realizację usuwania tych wyrobów z budynków i budowli do 2032r.

Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji obiektów zlokalizowanych na terenie Miasta i

Gminy Bodzentyn (stan na 31.05.2008r.), określono że na terenie gminy występuje:

- ok. 450 240 m² wyrobów azbestowych, czyli 6 432 Mg - w obiektach należących do osób fizycznych,

Przewidywany całkowity koszt usunięcia azbestu z terenu Miasta i Gminy Bodzentyn z obiektów należących do osób fizycznych wyniesie około 13 507 200,00 zł, co przy założeniu okresu 24 lat (lata 2008-2032), daje około 562 800,00 zł/rok.

Miasto i Gmina Bodzentyn zakłada, że będzie refundować koszty poniesione przez osoby fizyczne przy demontażu pokrycia, transportu oraz składowania wyrobów azbestowych wtedy, gdy uda się pozyskać środki finansowe na ten cel.

Miasto i Gmina Bodzentyn może wspierać tylko działania związane z demontażem i utylizacją wyrobów azbestowych pochodzących z budynków będących własnością osób fizycznych.

Osoby prawne w chwili obecnej mogą starać się o pożyczki niskoprocentowe (ok. 3 %) w Banku Ochrony Środowiska.

10. Literatura

1. „Informator o przepisach i procedurach dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest”, Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej; Departament Polityki Przemysłowej, Warszawa 2003r.
2. „Bezpieczna praca z azbestem”, dr inż. Jacek Grabowski, Katowice 2003r.
3. „Informator. Zasady postępowania z wyrobami zawierającymi azbest”, Instytut Gospodarki Odpadami w Katowicach, Katowice 2002r.
4. „Zagrożenie pyłami azbestu” J. Janeczek, A. Obmiński, Katowice 2002r.
5. „Odpady azbestowe, składowanie, neutralizacja, zagrożenia” A. Obmiński, Szkoła Gospodarki Odpadami Rytyo 2000r. .
6. „Materiały konferencyjne: problemy azbestu w Polsce”, Konferencja Naukowa, Łódź 2004r.
7. Akty prawne dotyczące azbestu i jego szkodliwości.
8. Zbiór przepisów i procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.
9. „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, maj 2002r.
10. Bystrzanowski Ł.: Europejskie prawo ochrony środowiska, Bielsko - Biała 2003r.
11. „Szkoła,, Azbest - bezpieczne postępowanie”. Możliwości finansowania bezpiecznego usuwania materiałów zawierających azbest”, Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków, czerwiec 2005r.
12. Sprawozdanie z realizacji tematu 13/DPO/BR/04 Program naukowy dotyczący oceny zagrożenia populacji Polski związany z azbestem, IMP w Łodzi, 2004 rok.

11. Załączniki

Spis załączników:

Załącznik nr 1 - Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.

Załącznik nr 2 - Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania

Załącznik nr 3 - Informacja o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone

Załącznik nr 4 - Wzór oznakowania dla miejsc zawierających azbest lub wyroby zawierające azbest

Załącznik nr 5 - Wzór „Karty Ewidencji Odpadu”

Załącznik nr 6 - Wzór „Karty Przekazania Odpadu”

Załącznik nr 7 - Zgłoszenie przystąpienia do prac polegających na zabezpieczeniu / usunięciu* wyrobów zawierających azbest

Załącznik nr 8 - Nazwy wyrobów azbestowych i kody odpowiadających im odpadów wraz z przelicznikami

Załącznik Nr 1

Załącznik Nr 2

Załącznik Nr 8

Nazwy wyrobów azbestowych i kody odpowiadających im odpadów wraz z przelicznikami.

Kod Wyrobu	Rodzaj wyrobu zawierającego azbest	Kod odpadu powstającego z wyrobu	Jednostka	Przelicznik na kg
W1	Materiały konstrukcyjne zawierające azbest. Płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w	17 06 05	m ² , kg	11,2
W2	Materiały konstrukcyjne zawierające azbest. Płyty azbestowo-cementowe faliste stosowane w	17 06 05	m ² , kg	11,2
W3	Materiały konstrukcyjne zawierające azbest. Rury i złącza azbestowo-cementowe	17 06 05	mb, kg	DN50 - 3,96 DN80 - 5,80 DN100 - 8,20 DN125 - 10,65 DN150 - 13,89 DN200 - 21,86 DN250 - 31,56 DN300 - 43,78 DN350 - 59,00 DN400 - 73,03
W4	Materiały izolacyjne zawierające azbest. Izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest	17 06 01	m ³ , kg	300
W5	Okładziny hamulcowe zawierające azbest. Wyroby cierne azbestowo-kauczukowe	16 01 01	kg	
W6	Sorbenty, materiały filtracyjne (w tym filtry olejowe nieujęte w innych grupach), tkaniny do wycierania (np. szmaty, ścierki) i ubrania ochronne zanieczyszczone substancjami niebezpiecznymi (np. PCB)	15 02 02	kg	
W7	Materiały izolacyjne zawierające azbest. Szczeliwa azbestowe	17 06 01	kg	
W8	Materiały izolacyjne zawierające azbest. Taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki	17 06 01	kg	
W9	Materiały izolacyjne zawierające azbest. Wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych	17 06 01	kg	
W10	Materiały izolacyjne zawierające azbest. Papier, tektura	17 06 01	m ² , kg	1,5
W11	Inne wyroby zawierające azbest, osobno nie wymienione			
W11.1	Materiały izolacyjne zawierające azbest. Otuliny azbestowo-cementowe	17 06 01	mb, kg	6
W11.2	Materiały konstrukcyjne zawierające azbest Kształtki azbestowo-cementowe budowlane (przewody i wentylacyjne, podokienniki, osłony kanałów spalin)	17 06 05	m ² , kg	15
W11.3	Zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy ⁽¹⁾ inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 12. Kształtki azbestowo-cementowe elektroizolacyjne	16 02 13	kg	
W11.4	Płytki PCV	17 09 03	m ² , kg	5
W11.5	Materiały izolacyjne zawierające azbest. Płyty ogniochronne	17 09 01	m ² , kg	20
W11.6	Inne odpady z budowy, remontów i demontażu (w tym odpady zmieszane) zawierające substancje niebezpieczne. Papy, kity i masy hydroizolacyjne	17 09 03	kg	
W11.7	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki ⁽¹⁾ . Sprzęt gospodarstwa domowego i	20 01 35	kg	
W11.8	Sorbenty, materiały filtracyjne (w tym filtry olejowe nieujęte w innych grupach), tkaniny do wycierania (np. szmaty, ścierki) i ubrania ochronne zanieczyszczone substancjami niebezpiecznymi (np. PCB). Ubrania robocze, maski, filtry zanieczyszczone azbestem	15 02 02	kg	

5

**UCHWAŁA Nr XI/56/2008
RADY MIEJSKIEJ W BODZENTYNIE**

z dnia 24 listopada 2008r.

w sprawie obniżenia ceny skupu żyta do celów wymiaru podatku rolnego na 2009r.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 8, ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) i art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 15 listopada 1984r. o podatku rolnym (tekst jednolity: Dz. U. z

2006r. Nr 136, poz. 969 ze zm.), - uchwała się co następuje:

§ 1. Obniża się cenę skupu żyta do celów wymiaru podatku rolnego na 2009r. ogłoszoną

w Komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 17 października 2008r. w sprawie średniej ceny skupu żyta za okres pierwszych trzech kwartałów 2008r. (Mon. Pol. Nr 81, poz. 717) z kwoty 55,80 zł za 1 dt do kwoty 27,88 zł.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego, nie wcześniej jednak niż z dniem 1 stycznia 2009r.

Przewodniczący Rady Miejskiej: A. Jarosiński

6

UCHWAŁA Nr XX/131/08 RADY MIEJSKIEJ W OSIEKU

z dnia 30 października 2008r.

w sprawie zmian w budżecie na 2008 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity z 2001 roku Dz. U. Nr 142 poz.1591 z późniejszymi zmianami) oraz art.182 i 184 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249 poz.2104 z późniejszymi zmianami) Rada Miejska w Osieku uchwała co następuje:

§ 1. Zwiększa się dochody budżetowe o kwotę 288.460 zł zgodnie z załącznikiem Nr. 1

§ 2. Zwiększa się wydatki budżetowe o kwotę 288.460 zł zgodnie z załącznikiem Nr.2

§ 3. Dokonuje się zmian po stronie wydatków w załączniku Nr 3 .

§ 4. Wydatki na programy i projekty realizowane ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz innych źródeł zagranicznych, niepodlegających zwrotowi w wysokości 64.010 zł:
a/ wydatki bieżące - 64.010 zł
zgodnie z załącznikiem Nr 4 i 4a.

§ 5. Dokonuje się zmian w załączniku Nr 5 do uchwały Nr XIII/80/20008 z dnia 25 stycznia

2008 roku w sprawie uchwalenia budżetu Miasta i Gminy Osiek na 2008 rok „Dochody i wydatki związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych odrębnymi ustawami w 2008 roku” w brzmieniu ustalonym w załączniku Nr 5 do niniejszej uchwały.

§ 6. Dokonuje się zmian w załączniku Nr 9 do uchwały Nr XIII/80/20008 z dnia 25 stycznia 2008 roku w sprawie uchwalenia budżetu Miasta i Gminy Osiek na 2008 rok „Dotacje podmiotowe w 2008 roku” w brzmieniu ustalonym w załączniku Nr 9 do niniejszej uchwały.

§ 7. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Osiek.

§ 8. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

§ 9. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej: W. Kopeć

Załączniki do uchwały Nr XX/131/08
Rady Miejskiej w Osieku
z dnia 30 października 2008r.

Załącznik Nr 1

Dochody budżetowe

Dział	Rozdział	Paragraf	Nazwa działu, rozdziału i paragrafu	Zwiększenie
010	01095	2010	Rolnictwo i łowiectwo - pozostała działalność - dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie	59.524
600	60016	2440	Transport i łączność - drogi publiczne gminne - dotacje otrzymane z funduszy celowych na realizację zadań bieżących jednostek sektora finansów publicznych	15.000

801	80195	2030	Oświata i wychowanie - pozostała działalność - dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin	23.293
852			Pomoc społeczna	58.033
	85219	2030	Ośrodki pomocy społecznej - dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin	3.000
	85295	2030	Pozostała działalność- dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin	55033
853	85395		Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej - pozostała działalność	64.010
		2008	Dotacje rozwojowe	62.828
		2009	Dotacje rozwojowe	1182
854	85415	2030	Edukacyjna opieka wychowawcza - pomoc materialna dla uczniów -dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących	68.600
Razem				288.460

Załącznik Nr 2

Wydatki budżetowe

Dział	Rozdz.	§	Nazwa działu, rozdziału i paragrafu	Zwiększenie
010	01095		Rolnictwo i leśnictwo - pozostała działalność	59.524
		4110	Składki na ubezpieczenie społeczne	150
		4120	Składki na Fundusz Pracy	24
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	993
		4430	Różne składki i opłaty	58.357
600	60016	4270	Transport i łączność - drogi publiczne gminne - zakup usług remontowych	15.000
801	80195	4300	Oświata i wychowanie - pozostała działalność - zakup usług pozostałych	23.293
852			Pomoc społeczna	58.033
	85219		Ośrodki pomocy społecznej	3.000
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	2.532
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	406
		4120	Składki na Fundusz Pracy	62
	85295	3110	Pozostała działalność - świadczenia społeczne	55.033
853	85395		Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej - pozostała działalność	64.010
		4018	Wynagrodzenia osobowe pracowników	14.476
		4118	Składki na ubezpieczenia społeczne	2.867
		4128	Składki na Fundusz Pracy	437
		4178	Wynagrodzenia bezosobowe	13.035
		4218	Zakup materiałów i wyposażenia	9.964
		4219	Zakup materiałów i wyposażenia	1.182
		4308	Zakup usług pozostałych	21.338
		4378	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii stacjonarnej	309
		4268	Zakup energii	402
854	85415		Edukacyjna opieka wychowawcza - pomoc materialna dla uczniów	68.600
		3240	Stypendia dla uczniów	65.690
		4240	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	2.910
Razem				288.460

Załącznik Nr 3

Wydatki budżetowe

Dz.	Rozdz.	§	Nazwa działu, rozdziału i paragrafu	Zwiększenie	Zmniejszenie
750	75023	4270	Administracja publiczna - urzędy gmin - zakup usług remontowych	-	16.000
852			Pomoc społeczna	36.865	46.771
	85214	3110	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe-świadczenia społeczne	-	9.000
	85295		Pozostała działalność	36.865	37.771
		2483	Dotacja podmiotowa z budżetu dla samorządowej instytucji kultury	-	13.170
		4303	Zakup usług pozostałych	13.170	23.695
		4173	Wynagrodzenia bezosobowe	7.052	-
		4113	Składki na ubezpieczenie społeczne	840	-
		4123	Składki na Fundusz Pracy	128	-
		4213	Zakup materiałów i wyposażenia	5.318	-
		4263	Zakup energii	260	-
		4273	Zakup usług remontowych	9.897	-
		4373	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacji telefonii stacjonarnej	200	-
		3110	Świadczenia społeczne	-	906

851	85154		Ochrona Zdrowia - przeciwdziałanie alkoholizmowi	445	445
		4110	Składki na ubezpieczenie społeczne	386	-
		4120	Składki na Fundusz Pracy	59	-
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	-	445
853	85395	3119	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej - pozostała działalność-świadczenia społeczne	9.906	
921	92109	2480	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego - domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby - dotacja podmiotowa z budżetu dla samorządowej instytucji kultury	16.000	-
Razem				63.216	63.216

Załącznik Nr 4

Wydatki na programy i projekty realizowane ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz innych źródeł zagranicznych, niepodlegających zwrotowi w 2008 roku

L.p.	Źródła finansowania	Wydatki w roku budżetowym 2008
I	Ogółem wydatki bieżące	73916
	- środki z budżetu j.s.t.	9906
	- środki z budżetu krajowego	1182
	- środki z UE oraz innych źródeł zagranicznych	62828
II	Ogółem wydatki majątkowe	
	- środki z budżetu j.s.t.	
	- środki z budżetu krajowego	
	- środki z UE oraz innych źródeł zagranicznych	
	Ogółem wydatki	73916
	- środki z budżetu j.s.t.	9906
	- środki z budżetu krajowego	1182
	- środki z UE oraz innych źródeł zagranicznych	62828

Załącznik Nr 4a

Wydatki bieżące na programy i projekty realizowane ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz innych źródeł zagranicznych, niepodlegających zwrotowi w 2008 roku

L.p.	Projekt	Okres realizacji zadania	Jednostka org. realizująca zadanie lub koordynująca program	Dział	Rozdział	Przewidywane nakłady i źródła finansowania		Wydatki 2008 rok
						źródło	kwota	
1.	Program: Program Operacyjny Kapitał ludzki Priorytet: Priorytet VII Promocja integracji społecznej Działanie: Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej Projekt:	2008-2013	Ośrodek Pomocy Społecznej	853	85395	Wartość zadania: - środki z budżetu j.s.t. - środki z budżetu krajowego - środki z UE oraz innych źródeł zagranicznych	73916 9906 1182 62828	73916 9906 1182 62828
	Ogółem wydatki bieżące - środki z budżetu j.s.t. - środki z budżetu krajowego - środki z UE oraz innych źródeł zagranicznych							73916 9906 1182 62828

Załącznik Nr 5

Dochody i wydatki związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych odrębnymi ustawami w 2008r.

w złotych

Dział	Rozdział	§	Dotacje ogółem	Wydatki ogółem	z tego:				
					Wydatki bieżące	w tym:			Wydatki majątkowe
						wynagrodzenia	pochodne od wynagrodzeń	dotacje	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0.10	0.1095	2010	101224	101224	101224	1689	296		
750	75011	2010	73380	73380	73380	59300	11668		
751	75101	2010	1151	1151	1151	960	191		
852	85212	2010	2596823	2596823	2598823	65798	12404		
852	85213	2010	8456	8456	8456		8456		
852	85214	2010	129828	129828	129828				
852	85228	2010	24617	24617	24617	19929	4136		
2935479				2935479	2937479	147676	37151		

Załącznik Nr 9

Dotacje podmiotowe w 2008r.

w złotych

Lp.	Dział	Rozdział	Nazwa instytucji	Kwota dotacji
1	2	3	4	5
1.	801	80195	Stowarzyszenie rozwoju wsi „Feniks”	53196
2.	921	92109	Miejski Ośrodek Kultury w Osieku	254000
3.	921	92116	Biblioteki	103000
Ogółem				410196

7

**UCHWAŁA Nr XXII/142/08
RADY MIEJSKIEJ W OSIEKU**

z dnia 29 grudnia 2008r.

w sprawie zmiany uchwały Nr XXI/137/08 Rady Miejskiej w Osieku z dnia 24 listopada 2008r. w sprawie wprowadzenia zwolnień od podatku od nieruchomości na terenie Miasta i Gminy Osiek

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 8, art. 40, art. 41 ust. 1 i art. 42 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. z 2001r. Dz. U. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991r. o podatkach i opłatach lokalnych¹ (t.j. z 2006r. Dz. U. Nr 121, poz. 844 z późn.

zm) Rada Miejska w Osieku uchwała, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr XXI/137/08 Rady Miejskiej w Osieku z dnia 24 listopada 2008r. w sprawie wprowadzenia zwolnień od podatku od nieruchomości na terenie Miasta i Gminy Osiek § 1 pkt c otrzymuje brzmienie :

„budynki, budowle i grunty lub ich części zajęte przez gminne instytucje kultury i stowarzyszenia nie nastawione na osiąganie zysków.”

§ 2. Pozostałe paragrafy nie ulegają zmianie.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Osiek.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego i obowiązuje od 1 stycznia 2009r.

Przewodniczący Rady Miejskiej: W. Kopeć

8

**UCHWAŁA Nr XXX/271/08
RADY MIEJSKIEJ W PIŃCZOWIE**

z dnia 29 grudnia 2008r.

w sprawie zmiany uchwały Rady Miejskiej Nr IX/65/07 z dnia 27 kwietnia 2007 roku dotyczącej zarządzenia poboru podatków: rolnego, leśnego i od nieruchomości w drodze inkasa, określenia inkasentów i wysokości wynagrodzenia za inkaso

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 6b ustawy z dnia 15 listopada 1984r. o podatku rolnym (tekst jednolity Dz. U. z

2006r. Nr 136, poz. 969 z późn. zm.), art. 6 ust. 8 ustawy z dnia 30 października 2002r. o podatku leśnym (Dz. U. z 2002r. Nr 200, poz. 1682 z późn. zm.), art. 6 ust. 9 i art. 14 pkt 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991r. o podatkach i opłatach lokal-

nych (tekst jednolity Dz. U. z 2006r. Nr 121, poz. 844 z późn. zm.) oraz art. 47 § 4a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Ordynacja Podatkowa (tekst jednolity Dz. U z 2005r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.) uchwała się co następuje:

§ 1. W załączniku do uchwały Rady Miejskiej Nr IX/65/07 z dnia 27 kwietnia 2007r. w sprawie zarządzenia poboru podatków: rolnego, leśnego i od nieruchomości w drodze inkasa, określenia inkasentów i wysokości wynagrodzenia za inkaso, wprowadza się następujące zmiany:

1) liczba porządkowa 14 otrzymuje brzmienie „14. Przyłucka Ewelina - Kowala”

2) liczba porządkowa 35 otrzymuje brzmienie „35. Wierzba Małgorzata - Wola Zagojska Dolna”

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Miejskiej: M. Omasta

9

UCHWAŁA Nr XXX/177/08 RADY MIEJSKIEJ W POŁAŃCU

z dnia 29 grudnia 2008r.

w sprawie zmiany uchwały Rady Miejskiej w Połańcu Nr XXIX/164/08 z dnia 20 listopada 2008r. w sprawie określenia wysokości stawek w podatku od środków transportowych

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591, zmiany Dz. U. z 2002r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153 poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116 poz. 1203, Nr 167 poz. 1759, z 2005r. Nr 172 poz. 1441, Nr 175 poz. 1457, z 2006r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337, z 2007r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218, z 2008r. Nr 180, poz. 1111), art. 10 ust.1 i 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych¹

¹ „Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) dyrektywy 92/106/EWG z dnia 7 grudnia 1992r. w sprawie ustanowienia wspólnych zasad dla niektórych typów transportu kombinowanego towarów między państwami członkowskimi (Dz. Urz. WE L 368 z 17.12.1992),
- 2) dyrektywy 1999/62/WE z dnia 17 czerwca 1999r. w sprawie pobierania opłat za użytkowanie niektórych typów infrastruktury przez pojazdy ciężarowe (Dz. Urz. WE L 187 z 20.07.1999).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie - dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej - dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej - wydanie specjalne”.

(t.j. Dz. U. z 2006r. Nr 121, poz. 844, zmiany Dz. U. z 2005r. Nr 143, poz. 1199, z 2006r. Nr 220, poz. 1601, Nr 225, poz. 1635, Nr 249, poz. 1828, Nr 245, poz. 1775, Nr 251, poz. 1847, z 2008r. Nr 93, poz. 585, Nr 116, poz. 730) Rada Miejska w Połańcu uchwała co następuje:

§ 1. W uchwale Rady Miejskiej w Połańcu Nr XXIX/164/08 z dnia 20 listopada 2008r. w sprawie określenia wysokości stawek w podatku od środków transportowych wprowadza się następującą zmianę:

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XXIX/164/08 z dnia 20 listopada 2008r. otrzymuje brzmienie jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Połaniec.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od jej ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Miejskiej: S. Lolo

Załącznik do Uchwały Nr XXX/177/08.
Rady Miejskiej w Połańcu
z dnia 29 grudnia 2008r.

Stawki podatku od środków transportowych

Podatek od środków transportowych wynosi rocznie:

Lp	Rodzaj środka transportowego	Stawka roczna	
1	2	3	
1	Od samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej pojazdu:		
	a. powyżej 3,5 tony do 5,5 tony włącznie		624,00
	b. powyżej 5,5 tony do 9 ton włącznie		936,00
	c. powyżej 9 ton i poniżej 12 ton		1200,00
Lp	Rodzaj środka transportowego	Stawka roczna	
1	2	3	4
		Oś jezdna (osie jezdne) z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne	Inny system zawieszenia osi jezdnych
2	Od samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej pojazdu i liczbie osi:		
	1. Liczba osi - dwie:		
	- nie mniej niż 12 ton i mniej niż 15 ton	1980,00	1980,00
	- nie mniej niż 15 ton i wyżej	1980,00	1980,00
	2. Liczba osi - trzy:		
	- nie mniej niż 12 ton i mniej niż 21 ton	2094,00	2094,00
	- nie mniej niż 21 ton i mniej niż 23 tony	2142,00	2142,00
	- nie mniej niż 23 tony i wyżej	2196,00	2196,00
	3. Liczba osi - cztery i więcej:		
	- nie mniej niż 12 ton i mniej niż 27 ton	2304,00	2304,00
	- nie mniej niż 27 ton i mniej niż 29 ton	2412,00	2412,00
	- nie mniej niż 29 ton i wyżej	2604,00	2604,00
Lp.	Rodzaj środka transportowego	Stawka roczna	
1	2	3	
3	Od ciągników siodłowych i balastowych przystosowanych do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów:		
	- od 3,5 tony i poniżej 12 ton		1200,00
Lp	Rodzaj środka transportowego	Stawka roczna	
1	2	3	4
		Oś jezdna (osie jezdne) z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne	Inny system zawieszenia osi jezdnych
4	Od ciągników siodłowych i balastowych przystosowanych do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów i liczbie osi:		
	1. Liczba osi - dwie:		
	- nie mniej niż 12 ton i mniej niż 31 ton	1812,00	1812,00
	- nie mniej niż 31 ton do 36 ton włącznie	2076,00	2076,00
	- powyżej 36 ton i więcej	2208,00	2208,00
	2. Liczba osi - trzy		
	- nie mniej niż 12 ton do 36 ton włącznie	2046,00	2046,00
	- powyżej 36 ton i mniej niż 40 ton	2382,00	2382,00
	- nie mniej niż 40 ton i wyżej	2604,00	2604,00
Lp.	Rodzaj środka transportowego	Stawka roczna	
1	2	3	
5	Przyczepy i naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą od 7 ton i poniżej 12 ton, - z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego:		
	- od 7 ton i poniżej 12 ton		558,00

Lp	Rodzaj środka transportowego	Stawka roczna	
		Oś jezdna (osie jezdne) z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne	Inny system zawieszenia osi jezdnych
1	2	3	4
6	Przyczepy i naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą równą lub wyższą niż 12 ton, - z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego i liczbę osi: 1. Liczba osi - jedna: - nie mniej niż 12 ton i mniej niż 25 ton - nie mniej niż 25 ton do 36 ton włącznie - powyżej 36 ton 2. Liczba osi - dwie: - nie mniej niż 12 ton i mniej niż 33 tony - nie mniej niż 33 tony do 36 ton włącznie - powyżej 36 ton i mniej niż 38 ton - nie mniej niż 38 ton i wyżej 3. Liczba osi - trzy - nie mniej niż 12 ton do 36 ton włącznie - powyżej 36 ton i mniej niż 38 ton - nie mniej niż 38 ton i wyżej	768,00 828,00 828,00 1254,00 1548,00 1548,00 1824,00 1284,00 1284,00 1686,00	768,00 828,00 828,00 1254,00 1548,00 1548,00 1824,00 1284,00 1284,00 1686,00
Lp.	Rodzaj środka transportowego	Stawka roczna	
1	2	3	
7	Od autobusów w zależności od liczby miejsc do siedzenia: a. do 15 miejsc włącznie b. od 16 miejsc i mniej niż 30 miejsc c. równej lub wyższej niż 30 miejsc	456,00 1134,00 1626,00	

10

UCHWAŁA Nr XXIII/230/2008 RADY MIEJSKIEJ W SĘDZISZOWIE

z dnia 30 października 2008r.

w sprawie zmian w budżecie gminy na 2008 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 roku Nr 142 poz. 1591 z późniejszymi zmianami) w związku z art. 165 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249 poz. 2104 z późniejszymi zmianami) Rada Miejska w Sędziszowie uchwala co następuje:

§ 1. Zwiększa się plan dochodów budżetowych w:

Dziale 801 - „Oświata i wychowanie”

rozdziale 80110 - „Gimnazja”

§ 0960 - „Otrzymane spadki, zapisy i darowizny w postaci pieniężnej” o kwotę 4 000 zł

Dziale 900 - „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska”

rozdziale 90002 - „Gospodarka odpadami”

§ 2440 - „Dotacje otrzymane z funduszy celowych na realizację zadań bieżących jednostek sektora finansów publicznych” o kwotę 11 000 zł

Dziale 926 - „Kultura fizyczna i sport”

rozdziale 92605 - „Zadania z zakresu kultury fizycznej i sportu”

§ 6330 - „Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin (związków gmin)” o kwotę 4 412 490 zł

§ 2. Zwiększa się plan wydatków budżetowych w:

Dziale 801 - „Oświata i wychowanie”

rozdziale 80110 - „Gimnazja”

§ 4210 - „Zakup materiałów i wyposażenia” o kwotę 4 000 zł

Dziale 900 - „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska”

rozdziale 90002 - „Gospodarka odpadami”

§ 4210 - „Zakup materiałów i wyposażenia” o kwotę 1 000 zł

§ 4390 - „Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii” o kwotę 10 000 zł

Dziale 926 - „Kultura fizyczna i sport”
rozdziale 92605 - „Zadania z zakresu kultury fizycznej i sportu”

§ 6050 - „Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych” o kwotę 4 412 490 zł

§ 3. Zmniejsza się plan wydatków budżetowych w:

Dziale 752 - „Obrona narodowa”

rozdziale 75212 - „Pozostałe wydatki obronne”

§ 4210 - „Zakup materiałów wyposażenia” o kwotę 3 000 zł

§ 4270 - „Zakup usług remontowych” o kwotę 4 600 zł

§ 4700 - „Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej” o kwotę 2 300 zł

Dziale 852 - „Pomoc społeczna”
rozdziale 85203 - „Ośrodki wsparcia”

§ 6060 - „Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych” o kwotę 20 000 zł

Dziale 900 - „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska”

rozdziale 90095 - „Pozostała działalność”

§ 6050 - „Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych” o kwotę 71 200 zł

§ 4. Zwiększa się plan wydatków budżetowych w:

Dziale 010 - „Rolnictwo i łowiectwo”

rozdziale 01095 - „Pozostała działalność”

§ 4590 - „Kary i odszkodowania wypłacone na rzecz osób fizycznych” o kwotę 71 200 zł

Dziale 752 - „Obrona narodowa”

rozdziale 75212 - „Pozostałe wydatki obronne”

§ 6060 - „Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych” o kwotę 9 900 zł

Dziale 852 - „Pomoc społeczna”

rozdziale 85203 - „Ośrodki wsparcia”

§ 6050 - „Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych” o kwotę 20 000 zł

§ 5. Dokonuje się zmiany załączników Nr 3 i Nr 3a do uchwały Rady Miejskiej w Sędziszowie Nr XVI/171/2008 z dnia 22 lutego 2008 roku w sprawie uchwalenia budżet gminy na rok 2008 zgodnie z załącznikami Nr 1 i Nr 2 niniejszej uchwały.

§ 6. Dokonuje się aktualizacji załącznika Nr 11 do uchwały Rady Miejskiej w Sędziszowie Nr XVI/171/2008 z dnia 22 lutego 2008 roku w sprawie uchwalenia budżet gminy na rok 2008 zgodnie z załącznikiem Nr 3 niniejszej uchwały.

§ 7. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Sędziszowa.

§ 8. Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Przewodniczący Rady Miejskiej: A. Mysiara

Załączniki do uchwały Nr XXIII/230/2008
Rady Miejskiej w Sędziszowie
z dnia 30 października 2008r.

Załącznik Nr 1

Załącznik Nr 3
do uchwały Nr XVI/171/2008
Rady Miejskiej w Sędziszowie
z dnia 22 lutego 2008r.

Limity wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne w latach 2008-2010

w złotych

Lp.	Dział	Rozdz.	Nazwa zadania inwestycyjnego i okres realizacji (w latach)	Łączne nakłady finansowe	wydatki poniesione do 31.12.2007r.	Planowane wydatki						Jednostka org. realizująca zadanie lub koordynująca program		
						rok budżetowy 2008 (8+9+10+11)	z tego źródła finansowania				2009r.		2010r.	wydatki do poniesienia po 2010 roku
							dochody własne jst	kredyty i pożyczki	dotacje i środki pochodzące z innych źr.*	środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.	010	01010	Wodociąg Podsadek Mstyczów 2003-2010	1 098 935	77 935	2 000		2 000	A. B. C. D.		509 500	509 500		Urząd Miejski w Sędziszowie
2.	010	01010	Wodociąg Szalas 2005-2008	129 516	9 516	120 000		30 000	A. B. C. D.	90 000				Urząd Miejski w Sędziszowie

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
3.	010	01010	Wodociąg Swaryszów (łącznie z Przemysłowa-Tarnawa) 2005-2009	200 000	5 612	15 000		15 000	A. B. C. D.		179 388			Urząd Miejski w Sędziszowie
			razem dział 010	1 428 451	93 063	137 000	0	47 000	A. B. C. D.	90 000	688 888	509 500		
1.	600	60016	Budowa i przebudowa dróg gminnych szansą na rozwój gospodarczy oraz poprawę atrakcyjności turystycznej gminy Sędziszów Etap I 2004-2010	15 922 567	257 954	38 134		38 134	A. B. C. D.		9 673 396	5 953 083		Urząd Miejski w Sędziszowie
	600	60016	Przebudowa drogi gminnej Nr 003457T Wojciechowice-Deszno długości 1,306 km (2004-2009)	562 220	21 688	2 982		2 982	A. B. C. D.		537 550			Urząd Miejski w Sędziszowie
	600	60016	Przebudowa drogi gminnej Nr 003453T Borszowice-Grażów długości 1,705 km (2005-2010)	1 810 530	19 700	2 982		2 982	A. B. C. D.		885 073	902 775		Urząd Miejski w Sędziszowie
	600	60016	Budowa drogi gminnej Nr 003456T Czekaj - Wydanka-Tarnawa na długości 1,730 km (2006-2009)	3 369 697	52 948	17 256		17 256	A. B. C. D.		3 299 493			Urząd Miejski w Sędziszowie
	600	60016	Budowa drogi gminnej ul. Leśna na długości 1702,10 m (2007-2010)	2 105 075		2 982		2 982	A. B. C. D.		1 040 640	1 061 453		Urząd Miejski w Sędziszowie
	600	60016	Budowa drogi gminnej w Sędziszowie - ul. Majowa na długości 570,57 m (2007-2010)	650 280	24 060	2 983		2 983	A. B. C. D.		308 533	314 704		Urząd Miejski w Sędziszowie
	600	60016	Budowa ul. Zielonej w Sędziszowie na długości 0,812 km (2007-2010)	1 205 068	19 520	2 983		2 983	A. B. C. D.		585 428	597 137		Urząd Miejski w Sędziszowie
	600	60016	Budowa drogi gminnej w Sędziszowie Nr 003452T - ul. Marianowska na długości 1390 m (2007-2010)	1 746 600	36 080	2 983		2 983	A. B. C. D.		84 5315	862 222		Urząd Miejski w Sędziszowie
	600	60016	Budowa drogi gminnej Nr 003462T ul. Rajska na długości 2669 m (2006-2010)	4 473 097	83 958	2 983		2 983	A. B. C. D.		2 171 364	2 214 792		Urząd Miejski w Sędziszowie
2.	600	60016	Budowa i przebudowa dróg gminnych szansą na rozwój gospodarczy oraz poprawę atrakcyjności turystycznej gminy Sędziszów Etap II (2006-2013)	25 389 074	285 437				A. B. C. D.				25 103 637	Urząd Miejski w Sędziszowie
	600	60016	Rozbudowa drogi gminnej Nr 003455T Pawłowice-Bolesice-Wojciechowice długości 4330 m (2006-2013)	6 270 355	60 360				A. B. C. D.				6209995	Urząd Miejski w Sędziszowie
	600	60016	Rozbudowa drogi gminnej Szalas przez wieś na długości 2010 m (2006-2013)	2 960 205	32 995				A. B. C. D.				2927210	Urząd Miejski w Sędziszowie
	600	60016	Rozbudowa drogi gminnej Nr 003451T Mstyczów-Lipie-Klimontów 5851 m (2006-2013)	7 216 716	76 700				A. B. C. D.				7140016	Urząd Miejski w Sędziszowie
	600	60016	Rozbudowa drogi gminnej Tarbawa-Marianów nd długości 1543 m (2006-2011)	1 962 878	22 330				A. B. C. D.				1940548	Urząd Miejski w Sędziszowie
	600	60016	Rozbudowa drogi gminnej Nr 003458T Bolesice-Zapusta na długości 2618 m (2006-2013)	3 214 956	34 370				A. B. C. D.				3180586	Urząd Miejski w Sędziszowie
	600	60016	Przebudowa drogi gminnej Nr 003454T Nowa Wieś-Bugaj-Czekaj na długości 1845 m	2 156 247	58 682				A. B. C. D.				2097565	Urząd Miejski w Sędziszowie
	600	60016	Budowa drogi gminnej Nr 003462T ul. Rajska na długości 2669 m Etap II (2011-2013)	1 607 717					A. B. C. D.				1607717	Urząd Miejski w Sędziszowie
			razem dział 600	41 311 641	543 391	38 134		38 134	A. B. C. D.		9 673 396	5 953 083	25 103 637	
1.	750	75023	Rozbudowa budynku UM w Sędziszowie 2007-2100	6 773 120	10 239	40 000		40 000	A. B. C. D.		4 000 000	2 722 881		Urząd Miejski w Sędziszowie
			razem dział 750	6 773 120	10 239	40 000		40 000	A. B. C. D.		4 000 000	2 722 881		
1.	754	75412	Budowa budynku gospodarczego w OSP Przelaj (2008-2010)	32 000		8 200	8 200		A. B. C. D.		12 000	11 800		Urząd Miejski w Sędziszowie
			razem dział 754	32 000		8 200	8 200		A. B. C. D.		12 000	11 800		
1.	801	80101	Termomodernizacja Szkoła Podstawowa w Tarnawie 2007-2009	527 342	2 440	175 060		175 060	A. B. C. D.		349 842			Urząd Miejski w Sędziszowie
2.	801	80104	Termomodernizacja - Przedszkole w Sędziszowie 2007-2008	428 415	2 440	425 975		425 975	A. B. C. D.					Urząd Miejski w Sędziszowie

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
3.	801	80104	Wykonanie monitoringu w Przedszkolu Samorządowym w Sędziszowie 2008-2009	14 090		11 585		11 585	A. B. C. D.		2 505			Urząd Miejski w Sędziszowie
			razem dział 801	969 847	4 880	612 620		612 620	A. B. C. D.		352 347			
1.	900	90015	Budowa oświetlenia ulicznego w Bolesicach przy drodze gminnej w rejonie zabudowań od Gimnazjum w kierunku Sędziszowa 2007-2008	31 651	2 587	29 064		29 064	A. B. C. D.					Urząd Miejski w Sędziszowie
2.	900	90015	Dobudowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Zagaje na istniejącej linii energetycznej I etap 2008-2009	32 994		12 994	240	12 754	A. B. C. D.		20 000			Urząd Miejski w Sędziszowie
3.	900	90015	Wymiana słupów oświetleniowych parkowych wraz z oprawami reflektorowymi na nowe słupy i oprawy sodowe na Osiedlu Sady w mieście Sędziszów - I etap 2008-2100	180 220		60 220		60 220	A. B. C. D.		60 000	60 000		Urząd Miejski w Sędziszowie
4.	900	90015	Wymiana opraw reflektorowych na oprawy sodowe 100 W - oświetlenie uliczne w miejscowości Tarnawa - II etap 2007-2009	30 753	4 753	12 000		12 000	A. B. C. D.		14 000			Urząd Miejski w Sędziszowie
5	900	90015	Wymiana opraw reflektorowych na oprawy sodowe 100 W - oświetlenie uliczne w miejscowości Swaryszów - II etap 2007-2008	11 366	4 753	6 613		6 613	A. B. C. D.					Urząd Miejski w Sędziszowie
6	900	90015	Opracowanie projektu technicznego budowy oświetlenia ulicznego kablowego w mieście Sędziszów na odcinkach od przejazdu kolejowego usytuowanego na wprost ogródków działkowych wzdłuż całej ulicy Dworcowej wraz z przyległymi do niej ulicami tj. Kościuski, Leśna (do skrzyżowania z ulicą Majową i Kardynała Wyszyńskiego) 2008-2009	40 000		5 000		5 000	A. B. C. D.		35 000			Urząd Miejski w Sędziszowie
7	900	90095	Przebudowa dworcu po byłym PGR na Dom Pomocy Społecznej dla Osób Starych i budowa kanalizacji przy ul. Kłownej 2006-2008	2 876 677	1 510 643	1 366 034	151 797	258 808	A. B. C. D. 955429 ANR Rzeszów					Urząd Miejski w Sędziszowie
8	900	90095	Ochrona zbiornika wód podziemnych na terenie gmin: Jędrzejów, Sędziszów, Słupia Jędrzejowska, Wodzisław (woj. świętokrzyskie) dotychczasowa nazwa kanalizacji Sędziszowa 2003-2012	38 613 082	266 724	65 764		65 764	A. B. C. D.		8 280 594	15 000 000	15 000 000	Urząd Miejski w Sędziszowie
9	900	90095	Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej w Borszowicach oraz cz. ulicy Kieleckiej w Sędziszowie 2005-2010	3 500 000	17 080	1 000		1 000	A. B. C. D.		2 000 000	1 481 920		Urząd Miejski w Sędziszowie
10	900	90095	Budowa zbiornika retencyjnego przy ulicy Sportowej (przygotowanie projektu, uzgodnienia) 2007-2013	3 482 000	4 000				A. B. C. D.				3478000	Urząd Miejski w Sędziszowie
			razem dział 900	48 798 743	1 810 540	1 558 689	152 037	451 223	A. B. C. D. 955429		10 409 594	16 541 920	18 478 000	
1	926	92605	Budowa kompleksu sportowo-rehabilitacyjno-edukacyjnego w Sędziszowie 2006-2010	19 716 257	155 989	7 962 490		3 550 000	A. 4412490 B. C. D.		7 996 588	3 601 190		Urząd Miejski w Sędziszowie
			razem dział 926	19 716 257	155 989	7 962 490		3 550 000	A. 4412490 B. C. D.		7 996 588	3 601 190		
Ogółem				119 030 059	2 618 102	10 357 133	160 237	4 738 977	A. 4412490 B. C. D. 955.429	90 000	33 132 813	29 340 374	43 581 637	

* Wybrać odpowiednie oznaczenie źródła finansowania:

- A. Dotacje i środki z budżetu państwa (np. od wojewody, MEN, UKFiS, ...)
- B. Środki i dotacje otrzymane od innych jst oraz innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych
- C. Inne źródła - PROW
- D. Inne źródła - WFOŚiGW, ANR

Załącznik Nr 2

Załącznik Nr 3a
do uchwały Nr XVI/171/2008
Rady Miejskiej w Sędziszowie
z dnia 22 lutego 2008r.

Zadania inwestycyjne roczne w 2008r.

w złotych

Lp.	Dział	Rozdz.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Planowane wydatki					Jednostka org. realizująca zadanie lub koordynująca program
				rok budżetowy 2008 (7+8+9+10)	z tego źródła finansowania				
					dochody własne jst	kredyty i pożyczki	dotacje i środki pochodzące z innych źr.*	środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	010	01095	Wykup gruntów (zwłaszcza pod drogami powstałymi w wyniku zatwierdzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego)	50 000	50 000		A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
			Razem dział 010	50 000	50 000		A. - B. - C. - D. -		
1	750	75023	Przystosowanie budynku Ośrodka Zdrowia w Sędziszowie do wymagań Państwowego Inspektora Sanitarnego	200 000		200 000	A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
2	750	75023	Przystosowanie budynku Filii Ośrodka Zdrowia w Krzcięcicach do wymagań Państwowego Inspektora Sanitarnego	10 000		10 000	A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
3	750	75023	Przyłączenie do sieci ciepłowniczej budynków Samorządowego Centrum Kultury oraz Urzędu	56 000	35 000	21 000	A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
4	750	75023	Zakup sprzętu rehabilitacyjnego do ESKULAP	10 000		10 000	A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
5	750	75023	Zakup zintegrowanego systemu zarządzania informacją i elektronicznym obiegiem dokumentów oraz legalizacja oprogramowania	34 000		34 000	A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
6	750	75023	Zakup skanera	14 500		14 500	A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
7	750	75023	Zakup oprogramowana	8 000		8 000	A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
8	750	75023	Zakup licencji Gmina 5	15 000	14 400	600	A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
9	750	75023	Zakup samochodu	56 600	56 600		A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
			Razem dział 750	404 100	106 000	298 100	A. - B. - C. - D. -		
1	752	75212	Zakup Fantoma AMBU	9 900		9 900	A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
			Razem dział 752	9 900		9 900	A. - B. - C. - D. -		
1	754	75412	OSP Sędziszów - wykonanie ogrodzenia wokół działki strażackiej (20 arów)	8 000	8 000		A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
2	754	75412	OSP Piolunka - budowa pomieszczeń higieniczno-sanitarnych oraz szamba	12 000	12 000		A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
			Razem dział 754	20 000	20 000		A. - B. - C. - D. -		
1	801	80101	Zakup urządzeń zabawowych na plac zabaw przy SP Nr 2 Sędziszów	8 052	8 052		A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	801	80104	Zakup urządzeń zabawowych na plac zabaw przy przedszkolu	30 000	30 000		A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
			Razem dział 801	38 052	38 052		A. - B. - C. - D. -		
1	852	85203	Modernizacja budynku Caritas	20 000			A. - 20 000 B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
2	852	85212	Adaptacja pomieszczeń na przygotowanie nowego stanowiska pracy dla pracowników realizujących zadania ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	41 000			A. - 41 000 B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
3	852	85212	Zakup kserokopiarki na nowe stanowisko pracy realizujące zadania ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	4 000			A. - 4 000 B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
			Razem dział 852	65 000			A. - 65 000 B. - C. - D. -		
1	900	90004	Zakup urządzeń zabawowych na place zabaw	21 266	21 266		A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
2	900	90015	Dobudowa oświetlenia ulicznego w Wojciechowicach przy drodze gminnej	9 600	9 500	100	A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
3	900	90015	Dobudowa oświetlenia ulicznego ulica Leśna w rejonie nowobudowanych domów jednorodzinnych	15 042	15 042		A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
4	900	90015	Wymiana słupa stalowego parkowego wraz z oprawą ręciovą na nowy słup wraz z oprawą sodową 100 W - plac zabaw Osiedle Sady w Sędziszowie II - etap	3 167		3 167	A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
5	900	90015	Wymiana opraw ręciovych na oprawy sodowe 100 W - oświetlenie uliczne w miejscowości Tarnawa III - etap	3 800	718	3 082	A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
6	900	90095	Adaptacja pomieszczeń komunalnych przy Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej	66 900	5 600	61 300	A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
7	900	90095	Adaptacja starego budynku szkoły podstawowej na świetlicę wiejską oraz zagospodarowanie centrum wsi Łowinia	570 000		142 500	A. - B. - C. - 427 500 D. -		Urząd Miejski Sędziszów
8	900	90095	Przystosowanie budynku komunalnego (budynek byłej szkoły podstawowej) w Gniewięcinie na świetlicę wiejską oraz zagospodarowanie centrum wsi	575 000		143 750	A. - B. - C. - 431 250 D. -		Urząd Miejski Sędziszów
9	900	90095	Budowa świetlicy wiejskiej w Jeżowie	6 500		6 500	A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
10	900	90095	Budowa świetlicy wiejskiej w Pawłowicach	6 500		6 500	A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
11	900	90095	Wykonanie instalacji centralnego ogrzewania w lokalu użytkowym przy ul. Kardynała Wyszyńskiego Nr 4 w Sędziszowie	15 800		15 800	A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
			Razem dział 900	1 293 575	52 126	382 699	A. - B. - C. - 858 750 D. -		
1	926	92605	Przedłużenie zadaszenia nad budynkiem Bazy Turystyczno-Kulturalno-Rekreacyjnej	30 000		30 000	A. - B. - C. - D. -		Urząd Miejski Sędziszów
			Razem dział 926	30 000		30 000	A. - B. - C. - D. -		
Ogółem				1 910 627	266 178	720 699	A. - 65 000 B. - C. - 858 750 D. -		

* Wybrać odpowiednie oznaczenie źródła finansowania:

- A. Dotacje i środki z budżetu państwa (np. od wojewody, MEN, UKFIS, ...)
- B. Środki i dotacje otrzymane od innych jst oraz innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych
- C. Inne źródła - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
- D. Inne źródła - OSP

Załącznik Nr 3

Załącznik Nr 11
do uchwały Nr XVI/171/2008
Rady Miejskiej w Sędziszowie
z dnia 22 lutego 2008r.

Dotacje podmiotowe w 2008r.

w złotych

Lp.	Dział	Rozdział	Nazwa instytucji	Kwota dotacji
1	2	3	4	5
1.	801	80101	Stowarzyszenie na rzecz Ekorozwoju Wsi Sosnowiec z siedzibą w Szkole Podstawowej w Sosnowcu	26 871
2.	801	80103	Stowarzyszenie na rzecz Ekorozwoju Wsi Sosnowiec z siedzibą w Szkole Podstawowej w Sosnowcu	11 305
3.	852	85203	Środowiskowy Dom Samopomocy	280 313
4.	921	92113	Centra Kultury i Sztuki	405 000
5.	926	92695	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Oświaty, Kultury i Sportu Miasta i Gminy Sędziszów	1 000
Ogółem				724 489

11

**UCHWAŁA Nr XXIII/231/2008
RADY MIEJSKIEJ W SĘDZISZOWIE**

z dnia 30 października 2008r.

w sprawie zmian w budżecie gminy na 2008 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 roku Nr 142 poz. 1591 z późniejszymi zmianami) w związku z art. 165 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249 poz. 2104 z późniejszymi zmianami) Rada Miejska w Sędziszowie uchwala co następuje:

§ 1. Zwiększa się plan przychodów budżetowych w:

Dziale 900- „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska”

rozdziale 90011 - „Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”

§ 2970 - „Różne przelewy” o kwotę 80 000 zł

§ 2. Zwiększa się plan rozchodów budżetowych w:

Dziale 900 - „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska”

rozdziale 90011 - „Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”

§ 4210 - „Zakup materiałów i wyposażenia” o kwotę 40 000 zł

§ 4300 - „Zakup usług pozostałych” o kwotę 40 000 zł

§ 3. Dokonuje się zmiany załącznika Nr 13 do uchwały Rady Miejskiej w Sędziszowie Nr XVI/171/2008 z dnia 22 lutego 2008 roku w sprawie uchwalenia budżetu gminy na rok 2008 zgodnie z załącznikiem Nr 1.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Sędziszowa.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Przewodniczący Rady Miejskiej: A. Mysiara

Załącznik Nr 1
d uchwały Nr XXIII/231/2008
Rady Miejskiej w Sędziszowie
z dnia 30 października 2008r.

Załącznik nr 13
do uchwały Nr XVI/171/2008
Rady Miejskiej w Sędziszowie
z dnia 22 lutego 2008r.

Plan przychodów i wydatków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

w złotych

Lp.	Wyszczególnienie	Plan na 2008r.
I.	Stan środków obrotowych na początek roku	25 487
II.	Przychody	130 000
1.	Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	130 000
2.		
3.		
III.	Wydatki	153 180
1.	Wydatki bieżące	153 180
	Edukacja ekologiczna oraz propagowanie działań proekologicznych i zasad zrównoważonego rozwoju	29 500
	Wspomaganie realizacji zadań państwowego monitoringu środowiska	18 000
	Likwidacja dzikich wysypisk śmieci	30 000
	Realizowanie zadań modernizacyjnych, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, w tym instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji wodnej	25 000
	Urządzanie i utrzymywanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków.	25 000
	Wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz pomoc dla wprowadzania bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii.	5 680
	Działania w zakresie rolnictwa ekologicznego bezpośrednio oddziałujące na stan gleby, powietrza i wód, w szczególności na prowadzenie gospodarstw rolnych produkujących metodami ekologicznymi położeń na obszarach szczególnie chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody.	20 000
2.	Wydatki majątkowe	
IV.	Stan środków obrotowych na koniec roku	2 307

12

UCHWAŁA Nr XXV/256/2008 RADY MIEJSKIEJ W SĘDZISZOWIE

z dnia 22 grudnia 2008r.

zmieniająca uchwałę własną Nr XXIV/237/2008 z dnia 21 listopada 2008 roku w sprawie określenia wysokości opłaty targowej, zasad poboru, określenia inkasentów i wysokości wynagrodzenia za inkaso

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 8 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity : Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591; z 2002r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806; z 2003r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568; z 2004r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203; z 2005r. Nr 172, poz. 1441; z 2006r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337; z 2007r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218) i art. 19 pkt. 1 lit. „a” i pkt. 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991r. o podatkach i opłatach lokalnych¹ (tekst jednolity: Dz. U.

z 2006r. Nr 121, poz. 844, Nr 220, poz. 1601, Nr 225, poz. 1635, Nr 245, poz. 1775, Nr 249, poz. 1828, Nr 251, poz. 1847; z 2008r. Nr 93, poz. 585, Nr 116, poz. 730) Rada Miejska uchwala co następuje:

- transportu kombinowanego towarów między państwami członkowskimi (Dz. Urz. WE L 368 z 17.12.1992),
- dyrektywy 1999/62/WE z dnia 17 czerwca 1999r. w sprawie pobierania opłat za użytkowania niektórych typów infrastruktury przez pojazdy ciężarowe (Dz. Urz. WE L 187 z 20.07.1999).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie - z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej - dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej - wydanie specjalne.

¹ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

1) dyrektywy 92/106/EWG z dnia 7 grudnia 1992r. w sprawie ustanowienia wspólnych zasad dla niektórych typów

§ 1. W uchwale własnej Nr XXIV/237/2008 z dnia 21 listopada 2008 roku w sprawie określenia wysokości opłaty targowej, zasad poboru, określenia inkasentów i wysokości wynagrodzenia za inkaso dokonuje się zmian:

1) w § 2 wykreśla się punkt 5 w brzmieniu „Stawki ustalone w pkt. 1 zwiększa się o kwotę 12,00 zł za nieporządek zostawiony na miejscu handlu”.

§ 2. Pozostałe postanowienia uchwały pozostają bez zmian.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Sędziszowa.

§ 4. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia jej w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego, z mocą obowiązującą od dnia 01 stycznia 2009 roku.

Przewodniczący Rady Miejskiej: A. Mysiara

13

UCHWAŁA Nr XL/318/08 RADY MIEJSKIEJ W STASZOWIE

z dnia 6 listopada 2008r.

w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Staszów

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 i art. 40 ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 Nr 142 poz. 1591 zmiany: z 2002r. Dz. U. Nr 23 poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113 poz. 984, Dz. U. Nr 153 poz. 1271, Dz. U. Nr 214 poz. 1806; z 2003r.: Dz. U. Nr 80 poz. 717, Dz. U. Nr 162 poz. 1568; z 2004r.: Dz. U. Nr 102 poz. 1055; Dz. U. Nr 116 poz. 1203; z 2005r.: Dz. U. Nr 172 poz. 1441, Dz. U. Nr 175 poz. 1457; z 2006r. Dz. U. Nr 17 poz. 128, Dz. U. Nr 181 poz. 1337; z 2007r. Nr 48 poz. 327, Nr 138 poz. 974, Nr 173 poz.

1218) oraz art. 4 i 21 ust. 1 pkt. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (tekst jednolity Dz. U. z 2005r. Nr 31, poz. 266, zmiany z 2005r. Dz. U. z 2004 Nr 281 poz. 2783; Dz. U. z 2004 Nr 281 poz. 2786; z 2006r. Nr 86, poz. 602, Nr 94 poz. 657, Nr 167, poz. 1193, Nr 86, poz. 602, z 2007r. Dz. U. z 2006 Nr 249 poz. 1833, Dz. U. z 2007r. Nr 128 poz. 902, z 2008r. Dz. U. z 2007 Nr 173 poz. 1218) uchwała się co następuje:

Rozdział I Przepisy ogólne

§ 1.1. W celu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej gmina wynajmuje lokale stanowiące mieszkaniowy zasób gminy na warunkach określonych w ustawie z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2005r. Nr 31, poz. 266 z późn. zm), zwanej dalej ustawą, oraz w niniejszej uchwale.

2. Gmina Staszów wydziela lokale socjalne i zamienne na zasadach i w wypadkach przewidzianych w ustawie.

3. Ilekroć w uchwale jest mowa o: mieszkaniowym zasobie gminy - należy przez to rozumieć lokale stanowiące własność gminy albo innych osób prawnych lub spółek handlowych utworzonych z udziałem gminy, a także

lokale pozostające w samoistnym posiadaniu tych podmiotów.

wynajmującym - należy przez to rozumieć gminę lub jednostkę organizacyjną zarządzającą lokalami tworzącymi mieszkaniowy zasób Gminy Staszów

dochodzie - należy przez to rozumieć wszelkie przychody po odliczeniu kosztów ich uzyskania oraz po odliczeniu składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz na ubezpieczenie chorobowe, określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, chyba że zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodu. Do dochodów nie wlicza się dodatków dla sierot zupełnych, zasiłków pielęgnacyjnych, zasiłków okresowych z pomocy społecznej, jednorazowych świadczeń pieniężnych i świadczeń w naturze z pomocy społecznej oraz dodatku mieszkaniowego.

zamianie - rozumie się rozwiązanie dotychczas obowiązujących umów najmu, podpisanie protokołów zdawczo-odbiorczych, zawarcie nowych umów najmu na wskazane we wniosku o zamiar lokale i przejęcie ich protokołem zdawczo-odbiorczym.

lokalu zamiennym - należy przez to rozumieć lokal znajdujący się w tej samej miejscowości, w której położony jest lokal dotychczasowy, wyposażony w co najmniej takie urządzenia techniczne w jakie był wyposażony lokal używany dotychczas, a powierzchnia łączna pokoi przypadająca na jednego członka gospodarstwa domowego wynosi 10 m², a gospodarstwa jednoosobowego 20 m².

§ 2. Uchwała niniejsza reguluje zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy i ustala kryteria wyboru osób, z którymi umowy najmu powinny być zawierane w pierwszej kolejności.

§ 3. Mieszkaniowy zasób gminy obejmuje lokale stanowiące własność Gminy Staszów oraz komunalnych osób prawnych.

§ 4. Gmina Staszów wynajmuje lokale, w tym:

- lokale mieszkanie
- lokale socjalne,
- lokale zamienne,
- lokale przeznaczone do remontu we własnym zakresie na koszt przyszłego najemcy lub powstałe w wyniku adaptacji,
- lokale o powierzchni użytkowej przekraczającej 80 m²,

§ 5. Lokale stanowiące mieszkaniowy zasób gminy mogą być przedmiotem najmu, zamiany, sprzedaży na rzecz osób fizycznych.

§ 6. Lokale stanowiące mieszkaniowy zasób Gminy Staszów, z wyjątkiem lokali socjalnych, lokali zamiennych i lokali przeznaczonych do wynajmowania na czas stosunku pracy, mogą być wynajmowane tylko na czas nieoznaczony.

Rozdział II

Wysokość dochodu gospodarstwa domowego, uzasadniająca oddanie w najem lokalu na czas nieoznaczony i lokalu socjalnego

§ 7.1. Lokal może być oddany w najem na czas nieoznaczony osobie, której średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 12 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o najem lokalu nie przekracza:

125 % kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 100 % kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie wieloosobowym.

2. Przy obliczaniu dochodu miesięcznego uwzględnia się dochody brutto uzyskiwane przez wnioskodawcę i członków rodziny zgłoszonych do wspólnego zamieszkiwania.

3. Przez gospodarstwo domowe rozumie się najemcę samodzielnie zajmującego lokal lub najemcę, jego małżonka i inne osoby wspólnie z nim stale zamieszkujące i gospodarujące, które swoje prawa do zamieszkiwania w lokalu wywodzą z prawa tego najemcy.

4. Przez najniższą emeryturę rozumie się kwotę najniższej emerytury określaną w Komunikatach Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ogłaszanych w Dzienniku Urzędowym RP „Monitor Polski”.

§ 8.1. Najemcą lokalu socjalnego może zostać osoba, której miesięczne dochody brutto w gospodarstwie domowym za okres ostatnich 6 miesięcy nie przekraczają:

50 % najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 40 % najniższej emerytury w gospodarstwie wieloosobowym.

2. Przepisy § 7 ust. 2-4 stosuje się odpowiednio.

3. Dochód rodziny ubiegającej się o lokal winien gwarantować płatność czynszu.

Rozdział III

Warunki zamieszkiwania kwalifikujące wnioskodawcę do ich poprawy

§ 9. Przez warunki zamieszkiwania kwalifikujące wnioskodawcę do ich poprawy rozumie się:

- zamieszkiwanie w pomieszczeniach nienadających się na stały pobyt ludzi lub w lokalach

gdzie na jedną osobę uprawnioną przypada mniej niż 5 m² powierzchni mieszkalnej,

- zamieszkiwanie w lokalu, w którym brak jest instalacji sanitarnej, wodnej albo elektrycznej,
- stan techniczny lokalu uniemożliwiający normalne korzystanie z lokalu.

Rozdział IV

Kryteria wyboru osób, którym przysługuje pierwszeństwo zawarcia umowy najmu lokalu na czas nieoznaczony i lokalu socjalnego

§ 10.1. Ustala się następujące kryteria wyboru osób, którym przysługuje pierwszeństwo zawarcia umowy najmu lokalu mieszkalnego:

- 1) opuszczenie przez osobę domu dziecka, rodziny zastępczej, i innej placówki wychowawczej w związku z uzyskaniem pełnoletności, a która zamieszkiwała w Staszowie przed umieszczeniem w placówce i nie ma możliwości powrotu do poprzedniego miejsca zamieszkania,
- 2) utracenie lokalu w wyniku klęski żywiołowej katastrofy lub pożaru,
- 3) niepełnosprawność ruchowa z zastrzeżeniem ust. 2,
- 4) osobom posiadającym tytuł prawny do lokalu w budynku przeznaczonym do rozbiórki w danym roku,
- 5) osobom, które zobowiązały się we własnym zakresie i na własny koszt do remontu kapitalnego, odbudowy lub zniszczonego lokalu w budynkach stanowiących mieszkaniowy zasób gminy,
- 6) osobom zamieszkującym w pomieszczeniach nienadających się na stały pobyt ludzi, lub w lokalach gdzie na 1 osobę uprawnioną przypada mniej niż 5 m² powierzchni mieszkalnej,
- 7) osobom, które uzyskały w trybie odrębnych przepisów pozwolenie na budowę, rozbudowę lub przebudowę pomieszczeń niemieszkalnych na cele mieszkalne w obiektach stanowiących mieszkaniowy zasób gminy.

2. Pierwszeństwo, o którym mowa w ust. 1 pkt. 3, przysługuje pod warunkiem przekazania dotychczas zajmowanego lokalu do dyspozycji gminy w zamian za lokal lepiej dostosowany do potrzeb osoby niepełnosprawnej ze względu na jego położenie (w budynku, w terenie) lub wyposażenie.

§ 11.1. Ustala się następujące kryteria wyboru osób, którym przysługuje pierwszeństwo zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego:

- 1) nabyły prawo do takiego lokalu na podstawie orzeczenia sądowego,
- 2) opuściły dom dziecka lub inną placówkę opiekuńczo-wychowawczą, a brak jest możliwości przyznania lokalu mieszkalnego,
- 3) utraciły mieszkanie wskutek klęski żywiołowej, pożaru lub katastrofy budowlanej a brak jest możliwości przyznania lokalu mieszkalnego.
- 4) osoby o niskich dochodach, które znalazły się w niedostatku i nie stać ich na wynajem lokalu na czas nieokreślony.

2. Umowę najmu lokalu socjalnego zawiera się na czas oznaczony, tj. nie dłuższy niż 1 rok, z możliwością przedłużenia na kolejny rok.

3. Osoby, z którymi zawarto umowy najmu o wynajęcie lokalu socjalnego na czas oznaczony, mogą ubiegać się o zawarcie kolejnej umowy najmu po upływie terminu na jaki została zawarta, jeżeli spełnione są kryteria dochodowe określone w § 8.

4. Przedłużenia umowy najmu dokonuje Burmistrz.

5. W przypadku przedłużania umowy najmu na lokal socjalny i przekroczenia progów dochodowych zawartych § 8, Burmistrz może zezwolić na zawarcie nowej umowy na warunkach obowiązujących dla mieszkań komunalnych.

§ 12.1. Lokale stanowiące mieszkaniowy zasób Gminy Staszów mogą być oddane w najem pod warunkiem zamieszkiwania na terenie Gminy Staszów przez okres co najmniej trzech lat.

2. Okres zamieszkiwania na terenie Gminy Staszów należy udokumentować.

Rozdział V

Warunki dokonywania zamiany lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, zamiany pomiędzy najemcami oraz wyrażania zgody na udostępnianie lokali osobom trzecim

§ 13.1. Najemcy lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy mogą dokonywać zamiany zajmowanych lokali z wyjątkiem lokali socjalnych.

2. Wniosek o zamianę lokalu składa się na specjalnym druku dostępnym w Urzędzie Miasta

i Gminy Staszów, stanowiący załącznik Nr 2 do niniejszej Uchwały.

§ 14.1. Najemcy lokali mieszkalnych stanowiących mieszkaniowy zasób gminy mogą dokonać zamiany zajmowanych przez siebie lokali na inne lokale za pisemną zgodą Burmistrza, po spełnieniu następujących warunków:

- 1) potwierdzeniu, iż posiadają tytuł prawny do zajmowanych lokali;
- 2) udokumentowaniu, iż na żadnym z najemców lokali podlegających zamianie nie ciąży zaległości z tytułu czynszu oraz z tytułu innych opłat związanych z eksploatacją tych lokali;
- 3) potwierdzeniu, iż w wyniku zamiany łączna powierzchnia pokoi w każdym z lokali, przypadająca na jedną osobę uprawnioną do zamieszkiwania nie będzie mniejsza niż 5 m².

2. Gmina realizuje zamianę z urzędu, gdy za zamianę przemawiają ważne potrzeby gminy.

3. Najemcy lokali mogą dokonywać zamiany lokali wchodzących w skład zasobu, jeżeli przemawiają za tym względy: zdrowotne, rodzinne, społeczne i materialne.

4. W przypadku zamiany lokali pomiędzy najemcami, z których chociaż jeden zalega z zapłatą czynszu i innych opłat, zgoda Burmistrza na zamianę może być wyrażona po dokonaniu spłaty tych należności.

§ 15.1. Gmina Staszów zobowiązana jest do zawierania umów najmu lokali zamiennych w następujących przypadkach:

- 1) uznania dotychczasowego lokalu za lokal niemieszkalny
- 2) zmiany funkcji lokalu lub budynku.

2. W przypadku wykwaterowania z lokali uznanych za niemieszkalne, Burmistrz sporządza wykaz osób określający kolejność zawierania umów najmu lokalu zamiennego w oparciu o opinię odpowiednich służb technicznych.

3. W przypadku katastrofy budowlanej, klęski żywiołowej zawarcie umowy najmu lokalu zamiennego następuje poza kolejnością.

§ 16.1. Najemcy lokali mogą dokonywać za zgodą właściciela, zamian zajmowanych przez siebie lokali, na lokale spółdzielcze, lokale w domach jednorodzinnych, a także lokale stanowiące odrębne nieruchomości, pod warunkiem uregulowania opłat z tytułu najmu lokalu mieszkalnego.

2. Pełnoletnie osoby uprawnione do zajmowania lokali, które podlegają zamianie, zobowiązane są do składania oświadczeń woli w tym zakresie przed zawarciem umowy.

3. Burmistrz może wyrazić zgodę na zamianę lokalu mieszkalnego, jeżeli w Urzędzie Miasta i Gminy znajdują się oferty osób, które deklarują spłatę zadłużenia lokalu objętego eks-

misją lub z równoczesnym jego remontem, a osoby te zajmują lokale o standardzie lokalu socjalnego.

4. Koszty związane z remontem lokali stanowiących przedmiot zamiany obciążają przyszłych najemców.

5. Odmowa udzielenia zgody na zamianę lokalu może nastąpić w przypadku gdy zamiana spowodowałaby naruszenie obowiązujących przepisów lub istotne pogorszenie warunków mieszkaniowych osób zajmujących część lokalu nieobjętego zamianą (lokale niesamodzielne).

6. Gmina proponuje zamianę lokalu na inny lokal w przypadku, gdy:

- 1) najemca nie przestrzega warunków umowy,
- 2) w wyniku zamiany Gmina uzyska co najmniej jeden pokój lub samodzielny lokal.

7. Na wniosek najemcy Gmina może dokonać zamiany na inny lokal o mniejszej powierzchni użytkowej w przypadku gdy;

- 1) dotychczasowy zajmowany lokal nie kwalifikuje jego najemcy do otrzymania dodatku mieszkaniowego ze względu na ponadnormatywną powierzchnię użytkową.
- 2) najemca ubiega się o lokal o niższym standardzie.

8. Nie zezwala się na dokonanie zamiany, gdy w jej wyniku na osobę będzie przypadać mniej niż 5 m² powierzchni mieszkalnej.

9. Lokale socjalne i lokale przeznaczone na wynajem na czas trwania stosunku pracy nie podlegają zamianie i sprzedaży.

10. Lokale socjalne i lokale przeznaczone na wynajem na czas trwania stosunku pracy nie podlegają zamianie i sprzedaży.

§ 17.1. W uzasadnionych przypadkach Burmistrz może wyrazić zgodę na podnajem całego lokalu przez najemcę. Nie dotyczy to lokalu socjalnego.

2. Zgoda na podnajem następuje na wniosek najemcy. Burmistrz może wydać zgodę w przypadku gdy najemca czasowo opuszcza lokal z powodu:

- 1) podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania;
- 2) podjęcia nauki poza miejscem zamieszkania;
- 3) leczenia.

3. Podnajem lokalu następuje na czas oznaczony i może nastąpić na rzecz osoby, którą wskaże najemca.

4. Zgody na podnajem lokalu nie udziela się, jeżeli;

- 1) budynek, w którym zamieszkuje najemca został przeznaczony do rozbiórki;
- 2) najemca posiada zaległości w opłatach za używanie lokalu;
- 3) wobec najemcy prowadzone jest postępowanie mające na celu wypowiedzenie lub rozwiązanie stosunku najmu;

- 4) zawarcie umowy podnajmu lokalu spowoduje przegęszczenie poniżej 5 m² powierzchni mieszkalnej na osobę;
- 5) istnieje przypuszczenie, że podnajemcy nie będzie stać na uiszczenie bieżących opłat związanych z użytkowaniem lokalu.

Rozdział VI

Zasady rozpatrywania i załatwiania wniosków o najem lokali zawierany na czas nieoznaczony i najem lokali socjalnych

§ 18.1. Osoby zainteresowane wynajęciem lokalu mieszkalnego lub socjalnego wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Staszów składają wniosek o przydział lokalu do Burmistrza Miasta i Gminy Staszów, na specjalnym druku dostępnym w Urzędzie Miasta i Gminy Staszów, stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej Uchwały.

2. Wniosek o przydzielenie lokalu powinien zawierać opis aktualnej sytuacji mieszkaniowej, rodzinnej i materialnej oraz potwierdzenie osiągniętych dochodów. Wniosek powinien zawierać również oświadczenie o zgodzie na gromadzenie, przetwarzanie i publikowanie danych osobowych, zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002r. Nr 101, poz. 926 ze zm.).

3. Wnioski o najem lokali składa się w Urzędzie Miasta i Gminy Staszów do 31 października każdego roku.

4. W celu zapewnienia kontroli społecznej w przedmiocie zawierania umów najmu na czas nieoznaczony i na najem lokali socjalnych, Burmistrz powołuje Społeczną Komisję Mieszkaniową stanowiącą organ doradczy i opiniodawczy.

5. Do zadań Komisji należy weryfikowanie i opiniowanie osób do zawarcia umowy najmu.

6. Na podstawie złożonych wniosków Społeczna Komisja Mieszkaniowa może przeprowadzić wizję u wnioskodawców.

7. Komisja Mieszkaniowa nie rozpatruje wniosków osób, które:

- 1) zbyły lub przekazały swój lokal albo budynek mieszkalny;
- 2) dokonały dobrowolnej zamiany warunków mieszkaniowych na gorsze, wynajmując lokal o stanie technicznym lub powierzchni użytkowej, uprawniający do starania się o pomoc gminy;

- 3) są właścicielami lub współwłaścicielami lokalu lub budynku mieszkalnego.

8. W uzasadnionych sytuacjach warunki mieszkaniowe, życiowe i rodzinne będą oceniane dodatkowo na podstawie wywiadu środowiskowego przeprowadzonego przez Ośrodek Pomocy Społecznej .

9. Wnioski złożone na więcej niż jeden rodzaj lokalu lub nie określające rodzaju, nie podlegają rozpatrywaniu.

10. Komisja opiniuje złożone wnioski i sporządza projekty list osób oczekujących na przydział.

11. Przy opiniowaniu wniosków Komisja Mieszkaniowa zwraca uwagę na:

- 1) sytuację mieszkaniową wnioskodawcy;
- 2) sytuację materialną wnioskodawcy;
- 3) warunki określone w niniejszej uchwale.

12. Skład Społecznej Komisji Mieszkaniowej, a także Regulamin pracy Komisji ustala Burmistrz zarządzeniem.

13. Osoby zakwalifikowane na listę osób oczekujących na przydział lokalu corocznie obowiązane są uaktualniać wnioski do dnia 31 maja każdego roku.

14. Osoby znajdujące się na liście oczekujących , które nie złożą w terminie 30 dni uaktualnionego wniosku wraz z dochodami rodziny zostają wykreślone z listy osób oczekujących na przydział lokalu z mieszkaniowego zasobu gminy.

15. Dotychczasowa Lista osób oczekujących na przydział lokali na rok 2008 zachowuje aktualność i nie traci ważności, będzie jak corocznie uaktualniona.

§ 19. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Burmistrz Miasta i Gminy Staszów mo-

że zdecydować o zawarciu umowy najmu lokalu na czas nieoznaczony lub lokalu socjalnego na czas oznaczony z pominięciem trybu określonego w niniejszej uchwale.

§ 20.1. Przed przystąpieniem do opracowania rocznych list osób oczekujących na lokale mieszkalne, socjalne i przeznaczone do remontu prowadzona jest weryfikacja osób ubiegających się do umieszczenia na w/w listach poprzez aktualizację informacji w formie ankiety stanowiącej załącznik Nr 3 do niniejszej Uchwały.

Aktualizowane są informacje dotyczące:

- 1) dochodów członków gospodarstwa domowego,
- 2) zmian w sytuacji rodzinnej dotyczącej członków gospodarstwa domowego (urodzenie dziecka, zawarcie małżeństwa, rozwód, zgon itp.)
- 3) zmiany adresu zamieszkania.

2. Wnioskodawca zobowiązany jest do niezwłocznego zawiadomienia o istotnych zmianach mających wpływ na realizację jego wniosku.

3. Projekt listy na najem lokali mieszkalnych sporządzany jest na podstawie złożonych, zweryfikowanych przez Społeczną Komisję Mieszkaniową wniosków mieszkaniowych.

4. Burmistrz do 31 stycznia zatwierdza projekt listy osób na dany rok kalendarzowy, z którymi może być zawarta umowa najmu lokalu mieszkalnego lub socjalnego. Projekt listy podaje się do publicznej wiadomości na okres 14 dni poprzez jej wywieszenie w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy Staszów.

5. Zastrzeżenia do projektu listy, wnioskodawcy powinni składać na piśmie w terminie 14 dni od daty wywieszenia do publicznej wiadomości.

6. Po rozpatrzeniu zastrzeżeń wnioskodawców przez Społeczną Komisję Mieszkaniową, Burmistrz tworzy ostateczną listę osób zakwalifikowanych do umieszczenia na liście oczekujących na lokale na dany rok. Lista zostaje podana do publicznej wiadomości nie później niż do końca lutego danego roku.

7. Wskazanie lokalu następuje wg. kolejności osób umieszczonych na liście, przy uwzględnieniu rodzaju lokalu odpowiedniego do struktury rodziny wnioskodawcy.

8. Realizację listy uzależnia się od możliwości mieszkaniowych gminy.

9. Osoby dwukrotnie odmawiające zawarcia umowy najmu zaproponowanego lokalu są skreślane z listy osób oczekujących na zawarcie umowy najmu lokalu. Wykreśleniu z listy podlegają także osoby, które we własnym zakresie zaspokoili swoje potrzeby mieszkaniowe.

10. Osoby, których wnioski nie zostały pozytywnie rozpatrzone, a ich sytuacja mieszkaniowa nie uległa zmianie mogą odnowić wnioski w kolejnym roku kalendarzowym.

11. Jako zasadę przyjmuje się, że realizacja listy następuje według kolejności umieszczenia z uwzględnieniem roku, w którym osoba złożyła wniosek.

Rozdział VII

Zasady postępowania przy lokalach powyżej 80 m²

§ 21. Lokale mieszkalne należące do mieszkaniowego zasobu gminy o powierzchni użytkowej przekraczającej 80 m² mogą być od-

dane w najem za opłatę czynszu wolnego. O kryteriach przydziału lokalu decyduje Burmistrz Miasta i Gminy Staszów.

Rozdział VIII

Zasady zawierania umów najmu lokali przeznaczonych do remontu we własnym zakresie i na koszt przyszłego najemcy

§ 22.1. Gmina przeznaczona lokale do remontu we własnym zakresie na koszt przyszłego najemcy. Mieszkaniowy zasób gminy można zwiększyć poprzez dokonywanie przez osoby fizyczne na koszt własny adaptacji strychów i innych pomieszczeń niewchodzących w skład istniejącego już zasobu mieszkaniowego, użytkowanych w obiektach stanowiących własność Gminy Staszów, w celu wybudowania lub powiększenia mieszkania.

2. Adaptacja, o której mowa w ust. 1, polega na nadbudowie, przebudowie, rozbudowie odbudowie pomieszczeń niemieszkalnych w obiektach budowlanych lub remoncie lokali mieszkalnych.

3. Obiekty budowlane i lokale przewidziane do wymienionych w ust. 2 robót budowlanych typuje zarządca zasobu mieszkaniowego gminy lub zainteresowana adaptacją osoba.

4. Wyłącznie osoby ujęte na liście osób ubiegających się o najem lokalu mieszkalnego mogą być uprawnione do zawarcia umowy o udostępnienie pomieszczenia niemieszkalnego. Na podstawie uzyskanego skierowania oraz wymaganych projektów technicznych osoba wymieniona w ust. 5 zawiera z podmiotem zarządzającym mieniem komunalnym gminy umowę o udostępnienie obiektu budowlanego i lokalu z przeznaczeniem na adaptację.

5. W zawartej umowie powinny być określone w szczególności warunki udostępnienia obiektu budowlanego lub lokalu do adaptacji, a także wzajemne obowiązki inwestora i wynajmującego oraz stosowne rozliczenia z tym związane.

6. Po zakończeniu robót adaptacyjnych i komisyjnym odbiorze lokalu, inwestor, z którym zawarto umowę na udostępnienie obiektu budowlanego lub lokalu, otrzymuje skierowanie na zawarcie umowy najmu lokalu mieszkalnego.

Rozdział IX

Inne przypadki zawarcia umowy najmu

§ 23.1. Poza przypadkami określonymi w art. 691 Kodeksu cywilnego oraz wcześniejszymi postanowieniami niniejszej uchwały, gmina może zawierać umowy najmu również z osobami, które pozostały w lokalu opuszczonym przez najemcę, jeżeli spełniają następujące warunki:

- stale zamieszkiwali z dotychczasowym najemcą,
- nie posiadają tytułu prawnego do innego lokalu służącego zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych,
- regularnie opłacają w imieniu dotychczasowego najemcy należności czynszowe wobec wynajmującego i nie posiadają żadnych zadłużeń z tego tytułu,
- utrzymują lokal w należyтым stanie technicznym.

Powyższe warunki muszą być spełnione łącznie, należy również brać pod uwagę kryterium dochodowe.

2. Osoby, z którymi nie zostaną zawarte umowy najmu lokalu pozostałego po śmierci

najemcy lub opuszczeniu lokalu przez najemcę, zostaną wezwane do opróżnienia i wydania lokalu. W przypadku niezastosowania się do wezwania sprawa o wydanie lokalu zostanie skierowana na drogę postępowania sądowego.

3. Umowa najmu może być zawarta z osobami mieszkającymi w lokalach przekazanych gminie przez zakłady pracy na podstawie odrębnych przepisów.

§ 24. Burmistrz Miasta i Gminy Staszów, za zgodnym porozumieniem stron, może zmienić dotychczasową umowę najmu na umowę najmu lokalu socjalnego w przypadku gdy:

- podczas trwania umowy najemca znajduje się w niedostatku,
- istnieje konieczność wykonania wobec najemcy wyroku eksmisyjnego ze wskazaniem lokalu socjalnego, a standard lokalu zajmowanego przez najemcę odpowiada standardowi lokalu socjalnego.

Rozdział X

Postanowienia Końcowe

§ 25. W sprawach nieuregulowanych niniejszą uchwałą obowiązują przepisy ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. Z 2005r. Nr 31, poz. 266 ze zm.) oraz przepisy Kodeksy Cywilnego.

§ 26. Tracą moc:

Uchwała Nr VI/54/94 Rady miejskiej w Staszowie z dnia 30 grudnia 1994r., w sprawie zasad i trybu zaspakajania potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej, Uchwała Nr IV/29/2002 Rady miejskiej w Staszowie z dnia 30 grudnia 2002r., w sprawie wprowadzenia zmian do uchwały Nr VI/54/94 Rady miejskiej z dnia 30 grudnia 1994 roku w sprawie zasad i trybu zaspakajania potrzeb mieszkaniowych członków

wspólnoty samorządowej, Uchwała Nr XXXIII/325/05 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 30 marca 2005r. w sprawie wprowadzenia zmian do uchwały Nr VI/54/94 Rady Miejskiej z dnia 30 grudnia 1994r. w sprawie zasad i trybu zaspokajania potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej

§ 27. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Staszów.

§ 28. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2009r. i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym województwa świętokrzyskiego.

Przewodniczący Rady Miejskiej: K. Bednarczyk

Załączniki do uchwały Nr XL/318/08
Rady Miejskiej w Staszowie
z dnia 6 listopada 2008r.

Załącznik Nr 1

Załącznik Nr 2

Załącznik Nr 3

14

UCHWAŁA Nr XXIII/45/2008 RADY GMINY BODZECHÓW

z dnia 22 sierpnia 2008r.

w sprawie uchwalenia „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Bodzechów w perspektywie do roku 2032”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 w związku z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zmianami), Rada Gminy Bodzechów uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się „Program usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Bodzechów w perspektywie do roku 2032” - stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bodzechów

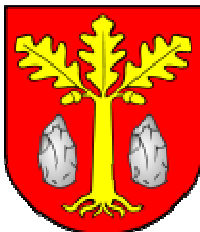
§ 3. Uchwała podlega opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia

Przewodniczący Rady Gminy: W. Ćwik

Załączniki do uchwały Nr XXIII/45/2008
Rady Gminy Bodzechów
z dnia 22 sierpnia 2008r.

Załącznik Nr 1

Program usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Bodzechów w perspektywie do roku 2032

Spis Treści

1. Wprowadzenie
2. Cele i zadania programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Bodzechów
3. Charakterystyka azbestu, wyrobów zawierających azbest oraz opis ich szkodliwego działania
 - 3.1 Budowa i właściwości azbestu
 - 3.2 Klasyfikacja wyrobów zawierających azbest i ich zastosowanie
 - 3.3 Przedstawianie się azbestu do środowiska i jego szkodliwość dla zdrowia ludzkiego
4. Sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest
5. Metody unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest
 - a. Magazynowanie odpadów azbestowych
 - b. Składowanie odpadów azbestowych
6. Akty prawne dotyczące azbestu i jego usuwania
7. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Bodzechów
8. Finansowe aspekty realizacji programu
9. Źródła finansowania programu
10. Harmonogram rzeczowy realizacji programu
11. Podsumowanie
12. Załączniki
13. Literatura

Spis załączników

1. Wykaz firm posiadających pozwolenie na prowadzenie prac z materiałami zawierającymi azbest - stan na luty 2006r.
2. Druk informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania
3. Druk informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone

Spis tabel

- Tab. 1 Określenie szczegółowych celów w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest w latach 2008-2032r.
- Tab. 2 Zastosowanie wyrobów zawierających azbest
- Tab. 3 Kierunki wykorzystania azbestu
- Tab. 4 Szacunkowa ilość eternitu na terenie Gminy Bodzechów
- Tab. 5 Zinventaryzowana ilość eternitu na terenie Gminy Bodzechów
- Tab. 6 Określenie niezbędnej pojemności składowisk odpadów w stosunku do ilości wyrobów zawierających azbest przewidzianych do usunięcia na terenie gminy

1. Wprowadzenie

Azbest stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. W związku z tym powstało wiele regulacji prawnych zakazujących stosowania i produkcji wyrobów zawierających ten minerał, a także nakazujących usunięcie wyrobów już istniejących, m.in. ustawa z dnia 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z dnia 28 sierpnia 1997r. z późn. zm.).

Korodujące wyroby zawierające azbest uwalniają pył azbestowy, który wnikając do organizmu wywołuje poważne choroby układu oddechowego. Dlatego władze samorządowe Gminy Bodzechów mając na uwadze zdrowie mieszkańców oraz wymogi prawne podejmują działania w kierunku likwidacji wyrobów zawierających azbest występujących na terenie gminy.

Działania programowe, jak i te dotyczące samego postępowania z azbestem należącym do grupy odpadów niebezpiecznych, wynikają z procedur ustawowych będących wynikiem dostosowania prawa dotychczas obowiązującego w Polsce do wymogów Unii Europejskiej. Przepisy obowiązujące w kraju w sposób szczególny obligują samorządy wszystkich szczebli do uczestnictwa w tym procesie, dla zapewnienia ochrony życia i zdrowia ludzi oraz ochrony środowiska naturalnego zgodnie z konstytucją i zasadą zrównoważonego rozwoju.

„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” powstał w wyniku:

- przyjęcia przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Rezolucji z dnia 19 czerwca 1997r. - w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki (M.P. Nr 38, poz. 373), w której Rada Ministrów została wezwana m.in. do opracowania programu zmierzającego do wycofywania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski,

- realizacji ustawy z dnia 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 101, poz. 628, z 1998r., Nr 156, poz. 1018, z 2000r. Nr 88, poz. 986, oraz z 2001r Nr 100, poz. 1085 i Nr 154, poz. 1793) oraz odpowiednich przepisów wykonawczych do tej ustawy
- potrzeb oczyszczania kraju z azbestu oraz wyrobów zawierających azbest.

Z uwagi na brak w kraju szczegółowej inventaryzacji wyrobów zawierających azbest, wszystkie wartości i większość danych ilościowych ujęto szacunkowo. Według nich, na terenie kraju znajduje się około 15 500 tys. ton wyrobów zawierających azbest, w tym 14 900 tys. ton płyt azbestowo-cementowych (1 351 500 tys. m²) oraz 600 tys. ton rur i innych wyrobów azbestowo-cementowych.

Ze względu na zagrożenie, jakie stwarzają w/w wyroby powinny one zostać usunięte ze wszystkich obiektów w kraju do końca 2032 roku.

Gmina Bodzechów od 2008 roku przystępuje do „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjętego przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej 14 maja 2002r. Program ten nakłada na gminy następujące zadania:

- opracowanie gminnego programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- uwzględnienie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w gminnych planach gospodarki odpadami
- współpracę z lokalnymi mediami celem rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest oraz wyroby z azbestem,
- przygotowywanie wykazów obiektów zawierających azbest oraz rejonów występującego narażenia na ekspozycję azbestu,

- przygotowywanie rocznych sprawozdań finansowych z realizacji zadań „Programu...”.

Szacuje się, że na terenie gminy Bodzechów znajduje się około 4989,16 Mg wyrobów zawierających azbest. Są to głównie pokrycia dachowe tzw. eternit o szacunkowej powierzchni 453560 m². Zabezpieczenie i usuwanie tak znacznych ilości wyrobów wiąże się z dużymi kosztami, które na-

wet w zakładanym okresie (24 lat) usuwania stanowić będą znaczne obciążenie finansowe.

Wdrażanie „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Bodzechów w perspektywie do roku 2032” będzie realizowane z udziałem środków zewnętrznych pozyskanych na ten cel.

2. Cele i zadania programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Bodzechów

Podstawowym celem programu jest doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z otoczenia mieszkańców Gminy Bodzechów oraz ich bezpieczne i prawidłowe unieszkodliwienie. W programie opisano ogólne mechanizmy oraz zasady pomocy, które gmina zamierza udzielić osobom fizycznym decydującym się na usunięcie elementów zawierających azbest z budynków lub budowli, tym bardziej, że wykorzystywanie azbestu i wyrobów go zawierających ma być zakończone do 31 grudnia 2032 roku. Pomoc ta ma na celu zachęcić do podejmowania tego rodzaju działań oraz zmniejszyć ryzyko związane z nieprawidłowym ich wykonaniem.

Cele programu:

- spowodowanie oczyszczenia obszaru gminy z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest, wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań,
- spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska,
- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,

W programie zawarte zostały:

- ilości wyrobów oraz ich rozmieszczenie na terenie Gminy Bodzechów
- przewidywaną ilość odpadów zawierających azbest koniecznych do składowania
- propozycje działań organizacyjnych zmierzających do osiągnięcia celów programu wraz z harmonogramem, kosztami wdrażania programu i organizację zarządzania programem.

Gmina Bodzechów zakłada usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy najpóźniej do 2032 roku. W Programie założono realizację następujących zadań:

1. Inwentaryzacja i uzupełnianie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest.

- Podstawą dla opracowania programu była przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i utworzenie bazy danych o ich lokalizacji.

2. Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania.

- W ramach edukacji mieszkańców na stronie internetowej gminy zostanie utworzona zakładka tematyczna, w której na bieżąco reprezentowane będą
 - akty prawne dotyczące obowiązków postępowania a wyrobami zawierającymi azbest oraz regulujących sposób bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania
 - informacje o zagrożeniu, jakie niesie za sobą azbest
 - informacje o kolejnych działaniach Gminy Bodzechów podjętych w celu likwidacji azbestu
 - wzory wniosków na dofinansowanie odbioru i składowanie odpadu
 - aktualny wykaz firm posiadających koncesję na demontaż wyrobów zawierających azbest i transport powstałych odpadów

3. Mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez system pomocy edukacyjnej i finansowej.

- Działania realizowane będą poprzez:
 - system edukacji w zakresie szkodliwości i utylizacji wyrobów azbestowych
 - informowanie o potencjalnych źródłach uzyskania dotacji na wymianę pokryć dachowych i elewacji z azbestu
 - dofinansowanie kosztów usunięcia azbestu
 - aktualizację informacji na stronie internetowej z przebiegu realizacji programu
 - udzielanie wszelkich informacji mieszkańcom na temat realizacji programu

4. Podjęcie działań w kierunku pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację programu

- Gmina Bodzechów podejmie starania w celu pozyskania funduszy z Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
 - 5. Udzielanie pomocy finansowej osobom fizycznym w usuwaniu odpadów zawierających azbest.
 - W przypadku pozyskania funduszy na realizację programu Gmina Bodzechów sfinansuje koszty demontażu, transportu, składowania i utylizacji odpadów zawierających azbest.
 - 6. Przeznaczenie części środków finansowych z budżetu Gminy na realizację „Programu ...”
 - 7. Pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznym i przedsiębiorcom na wymianę pokryć dachowych i elewacji z azbestu.
 - Wszyscy zainteresowani poszukiwaniem źródeł finansowania będą mogli skorzystać z pomocy i informacji udzielonych przez pracowników Urzędu Gminy
 - 8. Usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów oświatowych, użyteczności publicznej i innych będących własnością Gminy.
 - Gmina Bodzechów usunie wyroby azbestowe z obiektów oświatowych i użyteczności publicznej oraz innych będących własnością Gminy.
 - 9. Eliminacja możliwości powstawania „dzikich wysypisk” z odpadami zawierającymi azbest.
 - Na terenie Gminy Bodzechów będzie prowadzony monitoring występowania dzikich wysypisk z odpadami zawierającymi azbest, a w przypadku ich występowania będą one likwidowane zgodnie z obowiązującymi przepisami.
 - 10. Monitoring usuwania azbestu ze szczególnym uwzględnieniem jego bezpiecznego demontażu i unieszkodliwiania oraz monitoring realizacji „Programu...” i okresowe raportowanie jego realizacji Radzie Gminy,
 - W ramach działań monitoringowych określone zostaną zmiany ilości wyrobów zawierających azbest w Gminie Bodzechów w kolejnych latach realizacji programu - ilość zutylizowanych w danym roku odpadów zawierających azbest, ilość wyrobów azbestowych pozostałych jeszcze do likwidacji.
 - 11. Okresowa weryfikacja i aktualizacja Programu
 - Realizacja Programu jest procesem długofalowym w związku z czym zakłada się aktualizację celem dostosowania do zmieniających się warunków prawnych, finansowych i możliwości realizacji.
- Podstawowe zadania na poziomie gminnym przedstawiono poniżej:
- Do zadań Wójta Gminy należy:
- uwzględnianie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w gminnych planach gospodarki odpadami
 - współpraca z lokalnymi mediami celem rozpowszechnienia informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest oraz wyroby z azbestem
 - przygotowanie wykazów obiektów zawierających azbest oraz rejonów występującego narażenia na ekspozycję azbestu
- Do zadań Rady Gminy należy
- przyjmowanie rocznych sprawozdań finansowych zarządu gminy z realizacji zadań „Programu...”
- Program oparto na zapisach „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego”, „Planu gospodarki odpadami dla gminy Bodzechów” oraz „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”.

Tabela 1. Określenie szczegółowych celów w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest w latach 2008-2032

Lata	Cel	Jednostka odpowiedzialna
2008-2014	Działalność informacyjno-popularyzacyjna w mediach na temat bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów ich usuwania i szkodliwość azbestu	Gmina
	Oczyszczanie terenów i obiektów publicznych w gminie	Gmina
	Usunięcie 40 % aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest oraz ich unieszkodliwienie	Właściciele obiektów
	Edukacja ekologiczna	Gmina
2015-2023	Monitorowanie realizacji programu	Gmina
	Oczyszczanie terenów i obiektów publicznych w gminie	Gmina
	Usunięcie ok. 35 % aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest oraz ich unieszkodliwienie	Właściciele obiektów
	Edukacja ekologiczna	Gmina
2024-2032	Monitorowanie realizacji programu	Gmina
	Oczyszczenie terenów i obiektów publicznych w gminie	Gmina
	Usunięcie ok. 25 % aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest oraz ich unieszkodliwienie	Właściciele obiektów
	Edukacja ekologiczna	Gmina
	Monitorowanie realizacji programu	Gmina

3. Charakterystyka azbestu, wyrobów zawierających azbest oraz opis ich szkodliwego działania

Azbest znany jest od kilku tysięcy lat. Badania archeologiczne prowadzone w Finlandii dowiodły, iż azbest był już stosowany od ok. 4500 lat. W Europie Południowej znany jest od ponad 2500 lat. Zapiski w kronikach donoszą, że azbest od XV do XIX wieku dodawany był do różnych surowców w celu uzyskania, m.in., knotów do świec, niepalnego papieru, skóry, a także do wyrobów tekstylnych np. sukna na płaszcze żołnierskie.

Szerokie jego zastosowanie nastąpiło w wyniku rewolucji przemysłowej w okresie ostatnich 100 lat. Stosowany był w produkcji około 3000 wyrobów przemysłowych, takich jak wyroby budowlane - szczególnie płyty dachowe i elewacyjne, a także rury. Wykorzystywany był chętnie jako cenny surowiec również w Polsce m.in. do produkcji:

- pokryć dachów: eternit falisty i płaski,
- płyt elewacyjnych i balkonowych,
- rur do wykonywania instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania, sprzęgieł i hamulców do wind,
- różnych typów izolacji cieplnej, bojlerów, kotłów, wymienników ciepła,
- przewodów centralnego ogrzewania,
- ognioodpornych kocy azbestowych.

W Polsce nie występują złoża azbestu nadające się do eksploatacji, jednak surowiec potrzebny do produkcji importowano głównie z ZSRR i Kanady. W latach 70-tych ubiegłego wieku sprowadzano do kraju ok. 100 tys. ton azbestu rocznie.

3.1 Budowa i właściwości azbestu

Azbest są to naturalnie występujące, włókniste minerały krzemianowe, powstałe na drodze procesów metamorficznych. Charakterystyczną cechą morfologiczną naturalnie występujących minerałów azbestowych jest równoległa budowa włókien.

Azbest znalazł szerokie zastosowanie w przemyśle dzięki swoim właściwościom, tj.:

- niepalność - temperatura topnienia chryzotyłu wynosi 1500-1550°C, amfiboli 930-1150°C
- odporność na czynniki chemiczne (kwasy i zasady) - szczególnie w przypadku amfiboli
- wysoka wytrzymałość mechaniczna
- niskie przewodnictwo cieplne i elektryczne
- łatwość łączenia się z innymi materiałami (cement, tworzywa sztuczne)
- możliwość przędzenia włókien
- dobre właściwości sorpcyjne.

W handlu stosowano powszechnie następujące rodzaje minerałów:

- serpentynity - należą do nich: antygoryt, lizardyt i chryzotyl,
- amfibole - w skład tej grupy wchodzi bardzo dużo minerałów, a ich główne formy włókniste to: amozyt, krokidolit, azbest antofylitowy, termolitowy i aktynolitowy.

ste to: amozyt, krokidolit, azbest antofylitowy, termolitowy i aktynolitowy.

- krokidolit „azbest niebieski” - ma najkorzystniejsze właściwości mechaniczne, przez co był najchętniej wykorzystywany w przemyśle, należy do grupy amfiboli jest najbardziej szkodliwy, rakotwórczy i mutagenny, najwcześniej wycofany z użytkowania - w latach 80-tych,
- amosyt - „azbest brązowy” - należący do grupy amfiboli, o szkodliwości pośredniej między krokidolitem i chryzotyłem, ma włókna sztywniejsze i mniej giętkie w porównaniu z chryzotyłem, nie spotykany w wyrobach produkcji polskiej, stosowany w wyrobach europejskiej zachodniej, często w formie tynków i natrysków ognioochronnych,
- chryzotyl - „azbest biały” - przedstawiciel grupy serpentynu, najczęściej z azbestów stosowany w produkcji wyrobów azbestowo-cementowych oraz popularnych wyrobów tkanych i przędz termoizolacyjnych.

3.2 Klasyfikacja wyrobów zawierających azbest i ich zastosowanie

Klasyfikację wyrobów zawierających azbest przeprowadza się na podstawie trzech kryteriów: zawartość azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościowa wyrobu.

Wyroby zawierające azbest dzielimy na dwie klasy:

- Klasa I - wyroby o gęstości objętościowej mniejszej od 1000 kg/m³ definiowane jako „miękkie”, zawierające powyżej 20 % (do 100 %) azbestu. Są podatne na uszkodzenia mechaniczne, przez co uwalniają duże ilości włókien azbestowych do otoczenia. Głównie stosowane były w wyrobach tekstylnych w celach ochronnych oraz jako koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe, m.in. w sprzęcie AGD, płytki podłogowe PCV oraz materiały i wykładziny cierne.
- Klasa II - obejmuje wyroby o gęstości objętościowej powyżej 1000 kg/m³ definiowane jako „twarde”. Zawierają poniżej 20 % azbestu. Włókna są ze sobą mocno związane, więc w przypadku mechanicznego uszkodzenia emisja azbestu do otoczenia jest niewielka. Zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi stwarza obróbka tych wyrobów (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzućcia z wysokości w trakcie prac remontowych. Najczęściej w Polsce stosowanymi wyrobami z tej klasy są płyty azbestowo-cementowe faliste i płyty azbestowo-cementowe typ „karo” stosowane jako pokrycia dachowe oraz płyty płaskie

wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym. W mniejszych ilościach produkowane i stosowane były rury azbestowo-cementowe

służące do wykonywania instalacji wodociagowych i kanalizacyjnych oraz w budownictwie jako przewody kominowe i zsypane.

Tabela 2. Zastosowanie wyrobów zawierających azbest

Rodzaj wyrobu zawierającego azbest	Zastosowanie
Płyty azbestowo-cementowe faliste	Pokrycia dachowe
Płyty azbestowo-cementowe płaskie	Ściany osłonowe, działowe, okładziny zewnętrzne, osłona ścian i przewodów windowych, szybów wentylacyjnych i instalacyjnych, chłodnie kominowe i wentylatorowe
Płyty azbestowo-cementowe płaskie typu „karo”	Pokrycia dachowe, okładziny zewnętrzne
Płyty azbestowo-cementowe autoklawizowane płaskie „acekol”, „kolorys”	Okładziny zewnętrzne, osłony kanałów wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, ściany działowe
Płyty azbestowo-cementowe konstrukcyjne ogniochronne	Osłony ogniochronne i przeciwpożarowe w budynkach i obiektach przemysłowych, izolacja urządzeń grzewczych
Rury azbestowo-cementowe (ciśnieniowe i bezciśnieniowe)	Przewody wodociagowe i kanalizacyjne, rynny spustowe zsyków na śmieci, przewody kominowe
Kształtki budowlane azbestowo-cementowe	Przewody wentylacyjne, podokienniki, osłony rurociągów ciepłowniczych, osłony kanałów spalinowych i wentylacyjnych
Masy azbestowe natryskowe	Izolacja ogniochronna konstrukcji stalowych, przegród budowlanych, izolacja akustyczna obiektów użyteczności publicznej

Tabela 3. Kierunki wykorzystywania azbestu

Rodzaje wyrobów	Wyroby	Udział % azbestu w wyrobie	Zastosowanie	Zalety wyrobu
Wyroby azbestowo-cementowe	Płyty dekarские, rury ciśnieniowe, płyty okładzinowe i elewacyjne	5-30 %	Pokrycie dachowe, elewacje, wodociągi i kanalizacje	Ogniotrwałość, odporność na korozję i gnicie, wytrzymałe mechanicznie, lekkie, trwałe, nie wymagają konserwacji
Wyroby izolacyjne	Wata, włóknina, sznury, tkanina termoizolacyjna, taśmy	75-100 %	Izolacje kotłów parowych, silników, rurociągów, wymienników ciepła, zbiorników, ubrania i tkaniny termoizolacyjne	Odporne na wysoką temperaturę, trwałe
Wyroby uszczelniające	Tektura, płyty azbestowo-kauczukowe, szczeliwa plecione	75-100 %	Uszczelnienia narażone na wysoką temperaturę, wodę i parę, kwasy i zasady, oleje, gazy spalinowe	Odporność na wysokie temperatury, wytrzymałość na ściskanie, dobra elastyczność, odporność chemiczna
Wyroby cierne	Okładziny cierne, klocki hamulcowe	30 %	Elementy napędów	Chroni elementy przed przegrzaniem
Wyroby hydroizolacyjne	Lepiki asfaltowe, kity uszczelniające, zaprawy gruntujące, papa dachowa, płytki podłogowe	20-40 %	Materiały stosowane w budownictwie	-
Inne	Materiał filtracyjny w przemyśle piwowarskim i w farmacji, wypełniacz lakierów i izolacji przewodów grzewczych, produkcja masek przeciwgazowych	-	Stosowany w różnych przemysłach	-

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001r. - w sprawie katalogu odpadów:

(Dz. U. 2001, Nr 112, poz. 1206) odpady zawierające azbest klasyfikowane są jako odpady niebezpieczne o następujących kodach:

- 06 07 01* - odpady azbestowe z elektrolizy,
- 06 13 04* - odpady z przetwarzania azbestu,
- 10 11 81* - odpady zawierające azbest (z hutnictwa szkła),
- 10 13 09* - odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych,
- 15 01 11* - opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi,
- 16 01 11* - okładziny hamulcowe zawierające azbest,

- 16 02 12* - zużyte urządzenia zawierające azbest,
- 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest,
- 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

3.2 Przedstawianie się azbestu do środowiska i jego szkodliwość dla zdrowia ludzkiego

Azbest jest wyrobem twardym, nieuszkodzony nie stwarza zagrożenia dla zdrowia ludzi. Problem szkodliwości takich wyrobów zaczyna istnieć z chwilą pojawienia się jakichkolwiek ich uszkodzeń. Destrukcja płyt może być powierzchniowa jak również obejmować głębsze partie materiału z azbestem i być wynikiem oddziaływania czynników atmosferycznych oraz ingerencji człowieka. Na naruszenie i niszczenie struktury płyt (głównie powierzchniowej) duży wpływ

mają warunki klimatyczne oraz zanieczyszczenia chemiczne powietrza atmosferycznego. W wyniku przemarzania płyt w okresie zimowym i silnego nagrzewania płyt w okresie letnim, połączonego z okresowymi szokami termicznymi spowodowanymi opadami deszczu dochodzi do erozji płyt, tworzenia się na powierzchni wżerów, odpryskiwania warstw materiału zawierającego azbest i w mniejszym stopniu pęknięcia płyt na całej grubości. Zjawisko to przyspieszane jest dodatkowo przez kwaśne deszcze występujące głównie na terenach przemysłowych. W wyniku oddziaływania tych czynników dochodzi do kruszenia materiału, osłabienia więzi włókien z matrycą i w efekcie końcowym do emisji włókien azbestu do powietrza. Płyty takie cechują się nierówną powierzchnią i łatwym odpajaniem kolejnych warstw materiału, nawet pod wpływem niezbyt silnych oddziaływań mechanicznych.

Drugim rodzajem uszkodzeń płyt dachowych i elewacyjnych są ich pęknięcia, odłamania naroży, wykruszenia krawędzi, dziury. Uszkodzenia te powstają na skutek oddziaływania czynników mechanicznych spowodowanych uderzeniami twardymi przedmiotami lub odłamaniami. Również błędy w montażu płyt mogą być przyczyną powstawania uszkodzeń np. przybijanie ich gwoździami bez uprzedniego wywiercenia otworów w płycie, brak odstępów dylatacyjnych. Powoduje to destrukcję materiału z azbestem (pęknięcia). Powstawaniu uszkodzeń towarzyszy odrywanie elementów płyt, które zalegają wokół obiektów i stanowią poważne źródła emisji włókien azbestowych do otoczenia, co wynika z rozkruszania fragmentów płyt np. przez bawiące się nimi dzieci lub przejeżdżające pojazdy.

Gdy dojdzie do korozji lub uszkodzenia wyrobów zawierających azbest (łamanie, kruszenie, cięcie, szlifowanie itp.) staje się on zagrożeniem dla zdrowia. Wówczas uwalniane są do powietrza włókna azbestu, które mogą zostać przeniesione przez układ oddechowy do płuc. Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Na typ patologii wpływa rodzaj azbestu, wymiary tworzących go włókien i ich stężenie oraz czas trwania narażenia. Istotne znaczenie dla wielkości poziomu zanieczyszczenia powietrza włóknami azbestu, jakie powstają np. podczas prac demontażowych, ma zasada obniżania emisji pylenia: przez nawilżanie wyrobu przed oraz w trakcie demontażu, zaniechanie w miarę możliwości obróbki i destrukcji mechanicznej demontowanego wyrobu, nie posługiwanie się narzędziami napędzanymi elektrycznie (np. piły, wiertarki), wyzwalającymi znaczną emisję, ale narzędziami ręcznymi - najlepiej wolnoobrotowymi o specjalnie wyprofilowanych ostrzach, zaopa-

trzonych w odsysanie pyłu i przeznaczonych dla obróbki wyrobów azbestowych. Podczas prac wymagana jest staranność i dokładność wszelkich czynności, wykonywanie ich według z góry przygotowanego planu. Nieznana jest minimalna ilość pyłu azbestowego, która wywołuje choroby. Wiadomo natomiast, że im więcej włókien azbestu wdychanych jest do układu oddechowego, tym większe jest ryzyko choroby. Choroby mogą wystąpić nawet po 30 latach od momentu kontaktu z pyłem azbestowym. Pierwsze objawy mogące sygnalizować chorobę to: ból w klatce piersiowej, silny kaszel, duszności.

Wszystkie rodzaje azbestu umieszczone są na liście czynników rakotwórczych stanowiącej załącznik 1 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 11.09.1996r. (Dz. U. Nr 121, poz. 571) w sprawie czynników rakotwórczych w środowisku pracy oraz nadzoru nad stanem zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki. Dla uniknięcia groźby chorób organizm nie powinien być ekspozycyjnie na powietrze znacznie zanieczyszczone tymi pyłami. Ekspozycja nieznaczna, przypadkowa wydaje się nieunikniona, tak z uwagi na rozpowszechnienie wyrobów azbestowych do niedawna będących w powszechnym użyciu, jak z powodu konsekwencji tego rozpowszechnienia - stałej obecności zmiennych na ogół niewielkich poziomów pyłów azbestu, występujących w powietrzu atmosferycznym w sposób naturalny. Zanieczyszczenia te w obszarach zindustrializowanych występują w nieco wyższych poziomach.

Wyróżniamy trzy rodzaje narażenia na pyły azbestowe, a mianowicie ekspozycję:

- zawodową - związaną z pracą w kopalni oraz w zakładach produkujących i stosujących wyroby azbestowe; również praca w warsztatach samochodowych i praca przy usuwaniu wyrobów i materiałów zawierających azbest,
- parazawodową - dotyczy mieszkańców terenów sąsiadujących z kopalniami i zakładami przetwarzającymi azbest oraz rodzin pracowników tych zakładów,
- środowiskową - związaną z występowaniem azbestu w powietrzu atmosferycznym, wodzie pitnej i artykułach spożywczych.

Pomimo tego, że azbest był wykorzystywany od czasów starożytnych, to jego szkodliwy wpływ na organizm człowieka rozpoznano dopiero na początku XX w. Biologiczna agresywność pyłu azbestowego jest zależna od stopnia penetracji i liczby włókien, które uległy retencji w płucach, jak również od fizycznych i aerodynamicznych cech włókien. Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne, tzn. takie, które mogą występować w trwałej postaci w powietrzu i przedostawać się z wdychanym powietrzem do pęcherzyków płuc-

nych. Są one dłuższe od 5 μm , mają grubość mniejszą od 3 μm , a stosunek długości włókna do jego grubości nie jest mniejszy niż 3:1. Ze względu na to, że włókna azbestu chryzotylowego są łatwiej zatrzymywane w górnych partiach układu oddechowego w porównaniu z włóknami azbestów amfibolowych oraz ze względu na fakt, że są także skuteczniej usuwane z płuc, narażenie na kontakt z azbestem amfibolowym niesie za sobą ryzyko zdrowotne. Krótkookresowe narażenie na działanie azbestu może prowadzić do zaburzeń oddechowych, bólów w klatce piersiowej oraz podrażnienia skóry i błon śluzowych.

Z kolei chroniczna ekspozycja na włókna azbestowe może być przyczyną takich chorób układu oddechowego jak:

- pylica azbestowa (azbestoza) - rodzaj pylicy płuc spowodowanej wdychaniem włókien azbestowych, powodują uszkodzenia i zwłóknienia tkanki płucnej,
- zmiany opłucnowe - występują już przy niewielkim narażeniu na włókna azbestowe, powodują ograniczenie funkcjonowania płuc, zwiększają ryzyko zachorowania na raka oskrzeli i międzybłoniaka opłucnej,
- rak płuc - najczęściej powodowanym przez azbest nowotworem dróg oddechowych jest rak oskrzeli.

Dopuszczalne stężenie pyłu azbestu w powietrzu atmosferycznym w Polsce wynosi 1000 włókien/ m^3 powietrza w pomiarach 24-godzinnych. Przeprowadzone badania kontrolne środowiskowych stężeń włókien azbestu w aglomeracjach wielkomiejskich wykazały najwyższe ponadnormatywne stężenia przy węzłach komunikacyjnych zlokalizowanych w War-

szawie, Katowicach, Łodzi. Na obszarze analizowanej gminy nie prowadzono podobnych badań, dlatego brak danych dotyczących stężeń włókien azbestu na tym terenie. Nie ma w Polsce dokładnych danych dotyczących liczby osób w przeszłości narażonych zawodowo oraz w przeszłości i obecnie narażonych środowiskowo.

Nadal istnieje skażenie środowiska pyłem azbestu pochodzącym z tzw. „dzikich” wysypisk odpadów” - szczególnie w lasach i odkrytych wyrobiskach. Nadal ma miejsce pylenie - w coraz większym stopniu - z uszkodzonych powierzchni płyt na dachach i elewacjach budynków.

Polska powinna zostać objęta stałym monitoringiem stanu zdrowia ludności narażonej na oddziaływanie azbestu, gdyż zagrożenie to stale zwiększa się na skutek nie usunięcia przyczyn zachorowalności.

Usuwanie z dachów i elewacji wyrobów zawierających azbest przez przypadkowe i nieprofesjonalne firmy lub na własną rękę zwiększa zagrożenie pyłem azbestowym dla mieszkańców.

Nie ma dowodów świadczących o tym, że azbest spożyty w wodzie jest szkodliwy dla zdrowia. Zarówno raport WHO, jak i stanowisko Państwowego Zakładu Higieny są w tej sprawie jednoznaczne. Dlatego zastępowanie rur azbestowo-cementowych w instalacjach ziemnych wyrobami bezazbestowymi powinno następować sukcesywnie w miarę technicznego zużycia lub w przypadku woli wymiany na rury bezazbestowe.

Po kilkudziesięciu latach powszechnego stosowania azbestu okazało się, że ten „doskonały minerał” to „cichy morderca”, bowiem azbestowe włókna rozpylone w powietrzu i wdychane wraz z nim są przyczyną śmiertelnych chorób.

4. Sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest

Procedury postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest oraz przepisy prawne dotyczące azbestu regulują szerokie spektrum zagadnień, a co z tym się wiąże znajdują się w wielu aktach prawnych. Regulacje prawne dotyczące azbestu i wyrobów zawierających azbest zostały oparte na przepisach w Unii Europejskiej.

W niniejszym opracowaniu omówiono podstawowe akty prawne, regulujące zasady postępowania z azbestem oraz z wyrobami go zawierającymi na terytorium Polski.

Od 1997r. w na terenie Polski obowiązuje zakaz produkcji, handlu oraz stosowania wyrobów zawierających azbest. Zakaz taki wprowadzono ustawą z 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 1997. Nr 101, poz. 628). W następnych latach wprowadzono szereg kolejnych aktów prawnych

ustaw i rozporządzeń) regulujących kwestie związane z postępowaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Uzupełnieniem aktów prawnych w przedstawionym zakresie jest „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002r. oraz lokalne programy usuwania azbestu realizowane przez gminy, powiaty i województwa.

Ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001r. określa zasady postępowania z odpadami, w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania. W ustawie określone są obowiązki wytwórców i posiadaczy odpadów,

w tym odpadów niebezpiecznych do których zgodnie z obowiązującą klasyfikacją odpadów stanowią załącznik do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001r w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206 odpady azbestowe są uznane za niebezpieczne).

Sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest określono w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649)

Rozporządzenie określa:

- obowiązki wykonawcy prac polegających na bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest
- sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania oraz usuwania wyrobów zawierających azbest
- warunki przygotowania do transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest do miejsca ich składowania
- wymagania, jakim powinno odpowiadać oznakowanie wyrobów i odpadów zawierających azbest

Polskie prawodawstwo dopuszcza wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest w użytkowanych budynkach, instalacjach lub urządzeniach nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2032 roku. Podstawowe obowiązki organów samorządowych, właścicieli i zarządców nieruchomości oraz przedsiębiorców prowadzących działalność, w wyniku której powstają odpady zawierające azbest, przedstawiono poniżej.

Obowiązki gminy i powiatu:

- opracowanie, przyjęcie i aktualizacja planu gospodarki odpadami (z uwzględnieniem problematyki usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest)
- gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właścicieli i zarządców nieruchomości) o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
- przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu,
- zatwierdzanie programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi (w tym odpadami zawierającymi azbest),
- udzielanie zezwoleń na transport odpadów niebezpiecznych (w tym azbestu).

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

- kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest

- sporządzenie i przedłożenie organowi nadzoru budowlanego oceny stanu i dokumentacji miejsca zawierającego azbest,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia,
- sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury,
- sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa (dot. przedsiębiorców) lub prezydentowi miasta (dot. osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami) oraz coroczna aktualizacja informacji o:
 - wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
 - wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zastało zakończone
- zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami budowlanymi.

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

- uzyskanie pozwolenia, decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenie organowi informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (zależnie od ilości wytwarzanych odpadów),
- przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
 - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
- informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
- zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami

- dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
- ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza;
 - posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.
 - zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.
 - zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania w sposób określony w § 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
 - złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

Pierwszym etapem prac mających na celu oczyszczanie danego obiektu z azbestu jest lokalizacja wyrobów zawierających azbest w tym obiekcie. Właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu, w którym występują wyroby zawierające azbest, ma obowiązek dokonania ich inwentaryzacji, poprzez sporządzenie spisu z natury, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. Odpowiednią informację aktualizowaną każdego roku, przygotowuje się zarówno dla wyrobów nadal eksploatowanych, jak i dla tych, których eksploatacja została zakończona. Przygotowane informacje muszą zostać następnie przesłane, w terminie do 31 stycznia, wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta w przypadku osoby fizycznej, bądź wojewodzie - w przypadku gdy właścicielem budynku jest osoba prawna.

Przepisy w sposób bezpośredni nie precyzują, kto może być wykonawcą prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, biorąc jednak pod uwagę obowiązki jakie postawiono przed wykonawcą, wnioskować

należy, że tego typu prace powinna wykonywać wyspecjalizowana jednostka posiadająca stosowne zezwolenia oraz wyposażenie techniczne i socjalne zapewniające prowadzenie prac oraz odpowiednie zabezpieczenie pracowników i środowiska przez narażeniem na działanie azbestu.

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenu z wyrobami zawierającymi azbest, ma obowiązek złożenia na 30 dni przed planowanym rozpoczęciem prac, wniosku zgłoszenia zamiaru wykonania prac budowlanych polegających na usunięciu azbestu. Zgłoszenia należy dokonać w Starostwie Powiatowym do Wydziału Budownictwa i Architektury lub do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego.

Wyboru wykonawcy prac, których mowa powyżej inwestor winien dokonać spośród przedsiębiorców posiadających stosowne zezwolenie wydane przez Starostę. Z wybranym wykonawcą należy sporządzić umowę. Właściciel lub zarządca powinien uzyskać od wykonawcy prac pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonania robót. Oświadczenie to należy przechowywać przez okres co najmniej 5 lat, wraz z inną dokumentacją obiektu.

W przypadkach nieprzestrzegania nałożonych na jednostki organizacyjne i osoby fizyczne obowiązków w zakresie bezpiecznego wykorzystania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz obowiązków sprawozdawczości w tym zakresie mają zastosowanie zapisy tytułu VI ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. „Prawo ochrony środowiska”. Przewidują one w takich przypadkach odpowiedzialność karną tj. kary aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny orzekane na podstawie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz odpowiedzialność administracyjną poprzez wstrzymanie prowadzonej przez podmiot korzystający ze środowiska lub osobę fizyczną działalności powodującej pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrażającej życiu lub zdrowiu ludzi.

Ponadto do odpowiedzialności za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko, w tym również powstałe w wyniku postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

Odpady zawierające azbest należy kierować na składowiska urządzone według zasad ogólnie obowiązujących dla odpadów niebezpiecznych, z wyjątkiem małej grupy odpadów zawierających azbest, dla których dopuszcza się zamykanie w masie betonowej lub przekształcanie w procesach fizycznych i chemicznych

5. Metody unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest.

Z usuwaniem wyrobów zawierających azbest nierozzerwalnie związany jest proces powstawania odpadów. Jedyną metodą unieszkodliwiania odpadu z azbestem jest ich składowanie.

W Europie znanych jest kilka technologii utylizacji azbestu. Należą do nich spalanie w wysokich temperaturach, rozpuszczanie w kwasie fluorowodorowym oraz inne, niezwykle kosztowne. Z uwagi na to, że jest to odpad niebezpieczny powinien być on unieszkodliwiany i składowany w specjalnie wyznaczonych do tego miejscach.

W pobliżu gminy Bodzechów, w województwie świętokrzyskim istnieje składowisko odpadów zawierających azbest. Mieści się ono w miejscowości Dobrów gmina - Tuczepy, powiat buski. Oddano go do użytkowania w 2004 roku. Na koniec 2005 roku stopień jego wypełnienia wyniósł 6240 m³.

- Jest ono w stanie przyjąć około 175000 m³ odpadów azbestowych.

a) Magazynowanie odpadów azbestowych
Zgodnie z art. 63, pkt. 4 Ustawy o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001r. odpady przeznaczone do składowania mogą być magazynowane jedynie w celu zebrania odpowiedniej ilości tych odpadów do transportu na składowisko odpadów, nie dłużej niż przez okres 1 roku. Odpowiednio zabezpieczone przed dostępem osób niepowołanych (zapakowane w folię) odpady zawierające azbest nie stanowią zagrożenia dla środowiska, nie emitują groźnych dla zdrowia pyłów.

Magazynowanie powoduje minimalizację kosztów związanych z transportem odpadów na składowisko docelowe.

b) Składowanie odpadów azbestowych

Główną metodą unieszkodliwiania odpadów azbestowych na terenie Polski jest ich składowanie. Odpady mogą być deponowane jedynie na składowiskach odpadów niebezpiecznych przeznaczonych wyłącznie do składowania odpadów azbestowych, na wydzielonych częściach składowisk odpadów niebezpiecznych oraz na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne pod warunkiem, że spełnione zostaną warunki techniczne do-tyczące bezpiecznego składowania odpadów azbestowych.

W celu zabezpieczenia przed emisją pyłów powierzchnie kolejnej warstwy odpadów przykrywa się folią lub warstwą gruntu. Po zakończeniu eksploatacji składowiska, należy wypełnić je ziemią do poziomu terenu.

Na terenie województwa świętokrzyskiego w zakresie ilości i powierzchni składowisk odpadów azbestowo-cementowych wynosić będą (wg Krajowego planu gospodarki odpadami oraz Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski): w latach 2003-2012 - 2 składowiska w tym pierwsze o powierzchni 1 ha i drugie o powierzchni 2 ha, w latach 2013-2022 - 2 składowiska o powierzchni 2 ha, w latach 2023-2032 - 1 składowisko o powierzchni 2 ha.

Przepisy obowiązujące w krajach Europy Zachodniej, USA, oraz w Polsce zabraniają powtórnego wykorzystania (recyklingu) azbestu. Azbest w procesie recyklingu ulega całkowitej utylizacji, a recyklingowi poddawane są pozostałe materiały.

5. Akty prawne dotyczące azbestu i jego usuwania

I. Ustawy:

1. Ustawa z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane (tj. Dz. U. z 2003r. Nr 207, poz. 2016 z późn. zm.).

W przypadku występowania azbestu (Art. 30 ust. 3) właściwy organ może nałożyć, w drodze decyzji, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych objętych obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1 w/w artykułu, jeśli ich realizacja m.in. może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa ludzi, pogorszenie stanu środowiska bądź pogorszenie warunków zdrowotno-sanitarnych.

2. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tj. Dz. U. z 2004r. Nr 3, poz. 20, z późn. zm.) Zakazuje wprowadzania na polski obszar celny azbestu, wyrobów zawierających azbest, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi ten surowiec. Zgodnie z ustawą produkcja płyt azbestowo-cementowych została zakończona we wszystkich zakładach do 28 września 1998r., a z dniem 28 marca 1999r. nastąpił zakaz obrotu tymi płytami. Do wyjątków należy azbest i wyroby zawierające azbest dopuszczone do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar

- celny spośród wyrobów określonych w załączniku nr 1 do ustawy. Wykaz tych wyrobów określa corocznie Minister właściwy do spraw gospodarki w drodze rozporządzenia. Ustawa reguluje również zadania związane z opieką zdrowotną pracowników, którzy mieli kontakt z azbestem.
3. Ustawa z dnia 11 stycznia 2001r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. Nr 11, poz. 84, z późn. zm.).
Ustawa reguluje problematykę dotyczącą substancji i preparatów chemicznych, w tym niebezpiecznych oraz określa warunki, zakazy lub ograniczenia produkcji, wprowadzania do obrotu lub stosowania substancji i preparatów chemicznych, w celu ochrony przed szkodliwym wpływem tych substancji i preparatów na zdrowie człowieka lub na środowisko.
 4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.).
Zgodnie z Art. 1 ust. 1 ustawa określa zasady postępowania z odpadami, w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów. Ustawa określa obowiązki wytwórców i posiadaczy odpadów, w tym m.in. odpadów niebezpiecznych. Ustawa reguluje postępowanie w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania, w tym składowania odpadów, a także wymagania techniczne i organizacyjne dotyczące składowisk odpadów. Ustawa wprowadza obowiązek opracowania planów gospodarki odpadami na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Ustawa określa m.in. zakres planów gospodarki odpadami, sposób ich opiniowania i sposób monitorowania, zasadę spójności planu z planem wyższego szczebla oraz określa rodzaj odpadów, które powinny być ujęte na każdym szczeblu ich opracowania.
 5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. w sprawie zmiany ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 175, poz. 1458).
 6. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.)
Zgodnie z Art. 1 ustawa określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju. Ustawa reguluje m.in. opracowanie pro-gramów ochrony środowiska, prowadzenie państwowego monitoringu środowiska, postępowanie w sprawie ocen oddziaływania na środowisko, ochronę powietrza przed zanieczyszczeniem i sposób postępowania z substancjami stwarzającymi szczególne zagrożenie dla środowiska, ochronę powierzchni ziemi, przeciwdziałania zanieczyszczeniom w tym: konieczność oznaczenia instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest oraz miejsc, w których on się znajduje, konieczność dokumentowania informacji dotyczącej m.in. występowania azbestu.
 7. Ustawa z dnia 27 lipca 2001r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.). Ustawa reguluje sposób postępowania oraz obowiązki podmiotów określanych ustawą. Art. 54 ustawy odnosi się do odpowiednich zapisów ustawy z dnia 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest. Ustawa udziela delegacji ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, do określenia w drodze rozporządzenia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, ministrem właściwym do spraw transportu oraz ministrem właściwym do spraw środowiska - sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.
 8. Ustawa z dnia 28 października 2002r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671 z późn. zm.)
Ustawa reguluje zasady przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, wymagania w stosunku do kierowców i innych osób wykonujących czynności związane z tym przewozem oraz organy właściwe do sprawowania nadzoru i kontroli w tych sprawach. Przewóz materiałów niebezpiecznych w kraju określają przepisy zawarte w załącznikach A i B do Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR). Przepisy umowy ADR oraz ustawy określają warunki załadunku i wyładunku oraz przewozu odpadów niebezpiecznych. Wymagane są świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu materiałów niebezpiecznych wydane przez upoważnioną stację kontroli pojazdów oraz szkolenie kierowcy pojazdów w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych.

9. Ustawa z dnia 22 grudnia 2004r. o zmianie ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2005r. Nr 10, poz. 72).
- II. Rozporządzenia:
 1. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).
 2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 152, poz. 1736).
 3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych (Dz. U. Nr 152, poz. 1737).
 4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2002r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 161, poz. 1335).
 5. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175, poz. 1439).
 6. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nie selektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595).
 7. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 listopada 2002r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217, poz. 1833).
 8. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2003r. Nr 1, poz. 12).
 9. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002r. w sprawie zakresu, czasu i sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. Nr 220, poz. 1858).
 10. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 236, poz. 2011 z późn. zm.).
 11. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 grudnia 2002r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 237, poz. 2011 z późn. zm.).
 12. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003r. w sprawie szczególnych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61, poz. 549).
 13. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003r. w sprawie informacji dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126).
 14. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876).
 15. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71 poz. 649).
 16. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573).
 17. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 7 września 2005r. sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu (Dz. U. Nr 186, poz. 1553).
 18. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005r. sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824).
 19. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 grudnia 2002r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 237, poz. 2011 z późn. zm.).
 20. Rozporządzenie Ministra Środowisk z dnia 24 marca 2003r. w sprawie szczególnych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61, poz. 549).
 21. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003r. w sprawie informacji dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa

- i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126).
22. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876).
23. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wy-

robów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71 poz. 649).

24. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 7 września 2005r. sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu (Dz. U. Nr 186, poz. 1553).
25. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005r. sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824).

7. Informacje o ilościach i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Bodzechów.

Głównym źródłem danych o rozmieszczeniu i ilości wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Bodzechów, były przeprowadzone badania w 2008r. Do tego celu została opracowana ankieta, załącznik nr 2, którą rozesłano do osób fizycznych, podmiotów gospodarczych oraz obiektów będących własnością gminy. Podstawowe pytania miały potwierdzić ile i jakich wyrobów zawierających azbest znajduje się obecnie na terenie gminy. Obok pytań o ilość i stan zachowania wyrobów zawierających azbest ankieta obejmowała również pytania o nazwę i adres zarządzającego nieruchomością, i tytuł prawny do nieruchomości.

W wyniku przeprowadzonych badań inwentaryzacyjnych i danych z ankiet stwierdzono, że:

- ilość zinwentaryzowanego azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Bodzechów wynosi 2025,186 Mg

- są to głównie pokrycia dachowe tzw. eternit o szacunkowej powierzchni 184107,82 m².
- gospodarze nie są przygotowani na takie wydatki, gdyż proces wymiany jest dość kosztowny
- dofinansowanie lub refundacja znacznie zwiększyłaby zainteresowanie gospodarzy

Na dzień dzisiejszy z przekazanych przez właścicieli informacji wynika, iż zostało zinwentaryzowane około 40,6 % stanu faktycznego. Szacunkowa ilość eternitu na terenie Gminy to około 4989,16 Mg czyli 453560 m². Po odliczeniu budynków przemysłowych pokrytych eternitem, ilość eternitu na budynkach mieszkalnych, garażach, budynkach produkcji rolnej oraz budynkach niemieszkalnych (należących do osób fizycznych) szacuje się na 452600 m² czyli 4978,6 Mg.

Tabela. 4 Szacunkowa ilość eternitu na terenie Gminy Bodzechów

Szacunkowa ilość eternitu na terenie Gminy Bodzechów						
Rodzaje budynków	Ilość budynków pokrytych eternitem	Procent budynków pokrytych eternitem	Uśrednione wymiary dachu w m ²	Ilość eternitu w przeliczeniu na m ²	Ilość eternitu w Mg (1 m ² =0,011 Mg)	
Budynki mieszkalne	4011	1200	30 %	100 m ²	120000	1320
Garaże	564	56	10 %	50 m ²	2800	30,8
Handlowe	57	0	0	0	0	0
Przemysłowe	10	2	20 %	480 m ²	960	10,56
Budynki produkcji rolnej	3165	1582	50 %	180 ²	284760	3132,36
Budynki niemieszkalne	1126	563	50 %	80 m ²	45040	495,44
Razem	8933	3401	% wszystkich budynków	-	453560	4989,16

Tabela 5. Zinwentaryzowana ilość eternitu na terenie Gminy Bodzechów (wg bazy danych)

Masa całkowita wyrobów	-	2025,186
Masa całkowita wyrobów	osoby fizyczne	2025,186
Masa całkowita wyrobów	osoby prawne	0
Masa wyrobów według rodzaju	-	-
WO1 - Płyty azbestowow-cementowe płaski stosowane w budownictwie	-	455,81
WO2 - Płyty azbestowow-cementowe faliuste dla budownictwa	-	1569,371
WO3 - Rury i łącza azbestowow-cementowe	-	0,005
Masa wyrobów wg. Rodzaju z podziałem na osoby fizyczne i prawne	-	-
WO1 - Płyty azbestowow-cementowe płaski stosowane w budownictwie	osoby fizyczne	455,81

WO2 - Płyty azbestowo-cementowe faliuste dla budownictwa	osoby fizyczne	1569,371
WO3 - Rury i złącza azbestowo-cementowe	osoby fizyczne	0,005

Z usuwaniem wyrobów zawierających azbest nierozzerwalnie związany jest proces powstawania odpadów. Jediną metodą unieszkodliwiania odpadów z azbestem jest ich składowanie. Po-

niżej przedstawiono niezbędną pojemność składowiska odpadów azbestowych znajdujących się na terenie gminy:

Tabela 6. Określenie niezbędnej pojemności składowisk odpadów w stosunku do ilości wyrobów zawierających azbest przewidzianych do usunięcia

Wyszczególnienie	Jednostka	Okresy		
		2008-2014	2015-2023	2024-2032
Ilość wyrobów zawierających azbest przewidzianych do usunięcia	Mg	1991,44	1742,51	1244,65
Objętość odpadów azbestowych przewidziana do składowania	m ³	1981,868	1655,3845	1182,4175
Potrzebna pojemność składowisk do składowania odpadów azbestowych	m ³	2588,872	2265,263	1618,045

1 tona odpadów azbestowych ma objętość 0,95 m³

1 tona odpadów azbestowych zajmuje na składowisku 1,3 m³

Potrzebna ilość składowisk do składowania odpadów azbestowych - 1 o powierzchni co najmniej około 6500 m³.

8. Finansowe aspekty realizacji programu

W celu prawidłowego opracowania „Programu...” niezbędne było dokonanie szacunku ilości wyrobów zawierających azbest, kosztów ich usunięcia, transportu oraz utylizacji, a także wskazanie środków finansowych potrzebnych do realizacji zadań ujętych w niniejszym opracowaniu. Przy ustalaniu kosztów oparto się na informacjach pochodzących od kilku firm świadczących usługi w zakresie demontażu pokryć dachowych i transportu odpadów azbestowych, działających na rynku. Informacje te porównano również do kosztów w innych gminach, które realizują podobne programy. Skrajne przedziały cenowe to: 19.50-33,70 zł za m².

Kompleksową, na terenie Gminy realizację demontażu i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest szacuje się na okres 15-24 lat. Ze względu na oddziaływanie na zdrowie w pierwszej kolejności winny być wymieniane pokrycia dachowe zbudowane z eternitu, które mają 30 lat. Przez koszt usuwania eternitu należy rozumieć całkowity koszt związany z demontażem załadunkiem, transportem na docelowe miejsce składowania, rozładunkiem i składowaniem płyt azbestowo-cementowych (eternitu).

Koszt usunięcia i unieszkodliwiania odpadów azbestowych z obszaru Gminy Bodzechów określono wg założeń przyjętych do obliczeń w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” (KPUA) przyjętego przez RM 14.05.2002r. i przy uwzględnieniu średnich cen rynkowych (na podstawie analizy cen firm z kraju, w tym z regionu). Ponadto do obliczeń przyjęto dane wg KPUA, m.in.: średnia masa 1 m² płyty azbestowo-cementowej 0,011 Mg, średnia objętość 1 tony składowanych odpadów azbestowych 0,95 m³.

Z uwagi na wysoki koszt usuwania i unieszkodliwiania odpadów azbestowych istotne jest dofinansowanie przedsięwzięć związanych z usuwaniem wyrobów azbestowych, podejmowanych przez osoby fizyczne, m.in. ze środków publicznych oraz środków Unii Europejskiej. Proces oczyszczania gminy z wyrobów zawierających azbest głównie z płyt azbestowo-cementowych składa się z kilku etapów:

1. Usuwanie wyrobów - proces polegający na demontażu wyrobów zawierających azbest oraz odbiorze ich od posiadaczy w/w odpadów (np. pokryć dachowych) przez specjalnie wykwalifikowane firmy. Cena którą przyjęto do kalkulacji całkowitych kosztów usuwania wyrobów azbestowych to wartość uśredniona - 11 zł/m²
2. Transport - proces polegający na wywiezieniu odpadów zawierających azbest pochodzących z demontażu na składowisko odpadów azbestowych zlokalizowane w najbliższym sąsiedztwie. Koszt transportu uzależniony jest od odległości, jaką należy pokonać celem składowania wyrobów zawierających azbest. Zakładając, że w chwili obecnej najbliższe składowisko mieści się w promieniu około 60-70 km do obliczeń przyjęto przejazd w promieniu w/w odległości - 4 zł/m² unieszkodliwianych odpadów azbestowych.
3. Unieszkodliwianie odpadów - proces polegający na składowaniu odpadów azbestowych w celu eliminacji negatywnego oddziaływania włókien azbestowych na środowisko. Przyjęto uśrednioną cenę za składowanie 1 tony odpadów azbestowych w wysokości 600 zł. W przeliczeniu na rozpatrywaną jednostkę powierzchni przyjęto 9.60 zł/m². W związku z

powyższym koszty demontażu, transportu oraz składowania odpadów azbestowych na terenie Gminy Bodzechów kształtują się następująco:

Średni koszt usunięcia 1m² eternitu

11,00+4,00+9,60 = 24,60 zł/m²

Koszt usunięcia wszystkich płyt w okresie do 2032 roku

452600 x 24,60 zł = 11133960 zł + vat = 11913337,2 zł

Wdrażanie „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Bodze-

chów w perspektywie do roku 2032” będzie realizowane z udziałem środków zewnętrznych pozyskanych na ten cel.

W przypadku pozyskania funduszy zewnętrznych Gmina Bodzechów pokryje koszty demontażu, transportu i utylizacji azbestu, natomiast właściciele nieruchomości muszą wziąć pod uwagę koszty własne związane z zakupem i założeniem nowego pokrycia dachowego.

9. Źródła finansowania programu

Usuwanie i wymiana wyrobów zawierających azbest jest zadaniem długotrwałym ze względu na ich dużą ilość, a także wysokość potrzebnych środków finansowych. Szacuje się że do przeprowadzenia tego zadania niezbędny będzie okres 24 lat, co wymaga określonej strategii postępowania.

Przy założeniu usuwania wyrobów azbestowych do końca 2032 roku podzielono okres 24 lat na trzy podokresy:

- I okres obejmujący lata 2008-20014
- II okres obejmujący lata 2015-2023
- III okres obejmujący lata 2024-2032

Źródła finansowania inwestycji ekologicznych związanych z gospodarką odpadami można podzielić na trzy grupy:

- publiczne - pochodzące z budżetu państwa, gminy lub instytucji publicznych
- prywatne - z banków komercyjnych, funduszy inwestycyjnych, towarzystw leasingowych
- prywatno-publiczne ze spółek prawa handlowego z udziałem gminy

Gmina Bodzechów planuje pozyskanie środków na dofinansowanie usuwania azbestu z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz z Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Rolą wojewódzkiego funduszu jest wspieranie finansowe przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu regionalnym, a podstawowym źródłem ich przychodów są wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późniejszymi zmianami) w dziale II rozdziale 4 określa przeznaczenie środków finansowych funduszy gminnych, powiatowych i wojewódzkich. I tak środki gminnych funduszy zgodnie z art. 406 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późniejszymi zmianami) przeznaczone są na:

- edukację ekologiczną oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju
- wspomaganie realizacji zadań państwowego monitoringu środowiska,
- wspomaganie innych systemów kontrolnych i pomiarowych oraz badań stanu środowiska, a także systemów pomiarowych zużycia wody i ciepła
- realizowanie zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, w tym instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji wodnej
- urządzenie i utrzymywanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień, oraz parków
- realizację przedsięwzięć związanych z odpadami
- wspieranie działań przeciwdziałających zanieczyszczeniom
- inne zadania służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju, w tym na programy ochrony środowiska.

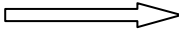
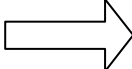
Banki najbardziej aktywnie wspierające inwestycje ekologiczne:

- Bank Ochrony Środowiska S.A, który finansowo uczestniczy w likwidacji zagrożenia, jakie wynika z obecności w środowisku wyrobów zawierających azbest. Udziela on proekologicznych kredytów na usuwanie wyrobów azbestowych i ich unieszkodliwianie.

Źródłem finansowania zadań z zakresu usuwania azbestu mogą być środki funduszy strukturalnych UE, w tym środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Spójności.

Ostateczne rozwiązanie w zakresie wielkości dofinansowania będzie uzależnione od wielkości środków pozyskanych przez Gminę, środków własnych Gminy możliwych do przeznaczenia na usuwanie azbestu oraz ilości zgłoszonych wniosków przez mieszkańców.

10. Harmonogram rzeczowy realizacji programu

Lp.	Zadanie	Ilość	Jednostka odpowiedzialna	Koszt zł	Lata		
					2008-2014	2015-2023	2024-2032
1	Opracowanie bazy danych dotyczących lokalizacji, ilości i stanu wyrobów zawierających azbest	1	Gmina	b.p	Do 2008 roku		
2	Aktualizacja bazy danych dotycząca lokalizacji, ilości i stanu wyrobów zawierających azbest	-	Gmina	b.p	Aktualizacja zgodnie z aktualizacją oceny jakości i stanu technicznego wyrobów zawierających azbest		
3	Przedkładanie Wojewodzie przez Wójta Gminy informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu	24	Gmina	-	Cyklicznie raz w roku		
4	Usunięcie wyrobów zawierających azbest	452600 m ² = 4978,6 Mg	Właściciele obiektów	11913337,2 zł	40 % wszystkich wyrobów 4765334,88 zł	35 % wszystkich wyrobów 4169668,02 zł	25 % wszystkich wyrobów 2978334,30 zł
6	- Realizacja zadań wg. Planu implementacyjnego Dyrektywy Rady 75/442/EWG w sprawie odpadów	-	Gmina	-			
7	Monitoring usuwania wyrobów zawierających azbest	-	Gmina	b.p	Na bieżąco		
8	Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania	2/rok	Gmina	110000 zł	5 tys./rok 30 tys. za cały okres	40 tys./cały okres	40 tys./cały okres
9	Działalność informacyjno-popularyzacyjna w mediach	-	Gmina		5 tys./rok		
10	Pozyskiwanie środków z funduszy ekologicznych na usuwanie azbestu		Gmina	b.p	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej		

11. Podsumowanie

Opracowanie „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Bodzechów w perspektywie do 2032 roku” ma na celu wsparcie działań polegających na likwidacji, znajdujących się na terenie gminy, znacznych ilości wyrobów zawierających azbest. Należy mieć na uwadze fakt, że pomimo wprowadzenia zakazu stosowania azbestu, będzie on elementem struktury wielu obiektów jeszcze przez wiele lat.

Bardzo ważne jest zastosowanie się właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Pozwoli to na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat i podejmowanie skutecznych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Wykonywanie tych prac wyłącznie przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy, pozwoli wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia. Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest przybliżenie jak najszerszym kręgom społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zaproponowana przez Gminę forma dofinansowania dla właścicieli obiektów i urzędów zawierających azbest, stawia jako warunek pomocy, spełnienie wszystkich wymogów formal-

nych dotyczących informowania o tych wyrobach oraz prowadzenia prac przy usuwaniu azbestu. Upowszechnienie programu będzie skutkowało podnoszeniem świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją usuwaniem azbestu. Przewidujemy, że w następnych latach gmina będzie otrzymywać coraz więcej zgłoszeń o miejscach występowania azbestu, co przyczyni się do lepszej wiedzy na temat ilości azbestu. Pozwoli to lepiej poznać potrzeby w tym zakresie, precyzyjniej planować środki niezbędne do wydania na ten cel oraz stopniowo wyeliminować wyroby azbestowe z naszego otoczenia, co jest celem programu.

Monitoring realizacji programu powinien być spójny z systemem monitoringu w ramach Planu Gospodarki odpadami dla Gminy Bodzechów.

Wskaźniki monitorowania programu to:

- ilość odpadów zawierających azbest w przeliczeniu na m² powierzchni gminy przed rozpoczęciem realizacji programu kg/m²/rok
- ilość odpadów zawierających azbest w przeliczeniu na m² powierzchni gminy w kolejnych latach realizacji programu kg/m²/rok
- procentowa ilość usuniętych odpadów zawierających azbest w stosunku do ilości zinwentaryzowanej przed realizacją programu %
- procentowa ilość odpadów zawierających azbest w stosunku do ilości zinwentaryzowanej w poprzednim roku realizacji programu %
- nakłady poniesione na usunięcie odpadów zawierających azbest zł/rok

- ilość dzikich wysypisk odpadów zawierających azbest szt.
Prawidłowa organizacja zarządzania programem wymaga koordynacji wszystkich jedno-

stek i instytucji przedmiotowo odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań lub pośrednio biorących udział w ich realizacji.

12. Załączniki

Załącznik Nr 1

Wykaz podmiotów posiadających uprawnienia w zakresie działań związanych z azbestem

Lp.	Nazwa Firmy	Adres	Tel.
1	Środowisko i Innowacja Sp. z o.o.	Dobrow 8, 28-142 Tuczępy	0-15 864-51-13
2	Składowisko azbestu, „SANTA-EKO” s.c	Ul. Cholownicza, 27-600 Sandomierz	0-15 644-68-10
3	Remondis Ostrowiec Sp. z o.o.	Ul. Gulińskiego 13a 27-400 Ostrowiec Św.	0-41 262-41-00

Załącznik Nr 2

Informacja o wyrobach zawierających azbest¹⁾ i miejscu ich wykorzystywania

(opracowana na podstawie art. 163 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska /Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm. 2/ oraz Rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 października 2003r w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest /Dz. U.03.192.1876/).

1. Miejsce, adres

.....
.....

2. Właściciel/zarządca/użytkownik*):

a) osoba prawna - nazwa, adres

.....
.....

b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres

.....
.....

3. Tytuł własności

.....
.....

4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾

.....
.....

5. Ilość (m², tony)³⁾

.....
.....

6. Termin rozpoczęcia eksploatacji wyrobu:

.....
.....

7. Przewidywany termin usunięcia wyrobu:

a) okresowej wymiany z tytułu zużycia wyrobu

.....
.....

b) całkowitego usunięcia niebezpiecznych materiałów i substancji

.....
.....

8. Inne istotne informacje o wyrobach ⁴⁾

.....
.....

.....
(podpis)

Data

Objaśnienia:

- *) Niepotrzebne skreślić.
- 1) Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.
 - 2) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:
 - płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
 - płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
 - rury i złącza azbestowo-cementowe,
 - izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
 - wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
 - przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
 - szczeliwa azbestowe,
 - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
 - wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
 - papier, tektura,
 - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura.
 - 3) Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, pomiar z natury).
 - 4) Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest.

Załącznik Nr 3

Informacja o wyrobach zawierających azbest 1), których wykorzystywanie zostało zakończone

(opracowana na podstawie art. 163 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska /Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm. 2/ oraz Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 października 2003r w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest Dz. U.03.192.1876).

1. Miejsce, adres

.....
.....

2. Właściciel/zarządca*):

a) osoba prawna - nazwa, adres,

.....
.....

b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres

.....
.....

3. Tytuł własności

.....
.....

4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾

.....
.....

5. Ilość (m², tony)³⁾

.....
.....

6. Rok zaprzestania wykorzystywania wyrobów

.....
.....

7. Planowane usunięcia wyrobów:

a) sposób

.....
.....

b) przez kogo

.....
.....

c) termin

.....
.....

8. Inne istotne informacje⁴⁾

.....
.....

.....
(podpis)

Data

Objaśnienia:

- *) Niepotrzebne skreślić.
- 1) Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.
 - 2) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:
 - płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
 - płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
 - rury i złącza azbestowo-cementowe,
 - izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
 - wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
 - przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
 - szczeliwa azbestowe,
 - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
 - wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
 - papier, tektura,
 - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.
 - 3) Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).
 - 4) Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym.

Literatura:

1. „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” Przyjęty przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polski w dniu 14 maja 2002 roku.
2. „Plan Gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego”
3. „Plan gospodarki odpadami dla Gminy Bodzechów”
4. „Program ochrony środowiska dla Gminy Bodzechów.”
5. Ochrona przed azbestem - H. Wojciechowska - Piskorska, L. Skuza, Gdańsk 2000r.

Załącznik Nr 2

Regulamin przyznawania dofinansowania ze środków gminnego programu usuwania azbestu osobom fizycznym na usuwanie i utylizację odpadów niebezpiecznych, zawierających azbest, pochodzących z budynków mieszkalnych i gospodarczych

I. Postanowienia ogólne

§ 1.1. Regulamin określa zasady przyznawania osobom fizycznym, nie będącym przedsiębiorcami, dofinansowania na realizację przedsięwzięć polegających na pokryciu kosztów związanych z wymianą lub likwidacją pokryć dachowych i elewacji zawierających azbest na budynkach mieszkalnych i gospodarczych z terenu gminy Bodzechów.

2. Dofinansowanie polega na zwrocie poniesionych kosztów za kompleksową realizację zadania polegającego na demontażu, przetransportowaniu i unieszkodliwieniu przez składowanie wyrobów zawierających azbest, stosowanych jako pokrycia dachowe lub elewacyjne obiektu budowlanego (np. budynku mieszkalnego, gospodarczego, garażu).

3. Dofinansowanie na powyższe zadanie przyznaje się tylko raz dla danego obiektu budowlanego.

4. Pomocy udziela się osobom fizycznym, nie będącym przedsiębiorcami w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. nr 173, poz. 1807 z późn. zm.).

5. Dofinansowanie przysługuje osobom fizycznym mającym tytuł prawny do budynku/działki znajdującego się na terenie gminy Bodzechów, z zastrzeżeniem że nieruchomość nie jest wykorzystywana na cele działalności gospodarczej.

6. W przypadku obiektu, do którego prawo własności posiada kilka osób, należy dołączyć zgodę wszystkich, pozostałych współwłaścicieli na realizację zadania.

7. W przypadku posiadania innego tytułu prawnego niż własność, należy dołączyć zgodę właściciela nieruchomości na wykonanie prac.

§ 2.1. O dofinansowanie mogą się ubiegać osoby fizyczne, które przedłożyły lub przedłożą w Urzędzie Gminy Bodzechów informacje o wyrobach zawierających azbest, zgodnie z art. 7 ust. 5 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. z 2003r. Nr 192, poz. 1876).

2. Dofinansowanie nie obejmuje osób fizycznych które we własnym zakresie dokonały czynności demontażu lub transportu oraz przekazania do unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest.

3. Dofinansowanie nie dotyczy osób, które zalegają z podatkiem od nieruchomości na rzecz Gminy Bodzechów.

4. Dofinansowanie nie pokrywa kosztów związanych z zakupem i montażem nowych pokryć dachowych lub elewacji oraz kosztu uzgodnień i sporządzenia dokumentacji technicznej.

5. Dofinansowanie nie dotyczy właścicieli obiektów użyteczności publicznej, przedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni mieszkaniowych.

6. Dofinansowanie kosztów usuwania wyrobów azbestowych może być udzielone ze środków:

- a. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na zasadach określonych przez zarząd WFOŚiGW oraz w rozdz. III niniejszego regulaminu
- b. Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, na zasadach określonych w rozdz. IV niniejszego regulaminu.

II. Składanie i rozpatrywanie wniosków

§ 1.1. Wzór wniosku o dofinansowanie kosztów przedsięwzięcia stanowi załącznik nr. 1 do niniejszego regulaminu.

2. Osoby ubiegające się o dofinansowania winny złożyć stosowny wniosek do Urzędu Gminy Bodzechów

3. Do wniosku o dofinansowanie należy dołączyć oświadczenie wnioskodawcy iż obiekty i grunty, na których znajdują się materiały zawierające azbest nie są wykorzystywane na cele działalności gospodarczej oraz kserokopię aktualnego dokumentu potwierdzającego własność budynku/ działki. W przypadku budynku/ działki, do którego tytuł prawny posiada kilka osób należy dołączyć zgodę współwłaścicieli.

4. Wnioski należy składać w terminie do 31 grudnia roku poprzedzającego dany rok, w którym planuje się usuwanie wyrobów azbestowych

5. W terminie do 30 stycznia danego roku Komisja powołana przez Wójta Gminy Bodzechów dokonuje weryfikacji wniosków pod względem formalnym i merytorycznym oraz ustala, które wnioski kwalifikują się do dofinansowania oraz sporządza protokół i przedkłada go do zatwierdzenia Wójtowi.

6. Na podstawie zatwierdzonego protokołu sporządza się zbiorczy wniosek o dofinansowanie z WFOŚiGW oraz GFOŚiGW.

§ 2.1. Wnioski będą rozpatrywane według kolejności ich wpływu, do wyczerpania rocznego limitu środków finansowych określonych w planie przychodów i wydatków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

2. Kolejność wniosków uwzględniać będzie prowadzony rejestr

3. Wnioski niezrealizowane w danym roku z powodu braku środków finansowych będą mogły być dofinansowane w roku następnym.

4. Wnioski niekompletne nie będą rozpatrywane.

§ 3.1. Wnioskodawca ma obowiązek dokonania zgłoszenia do organu budowlanego robót związanych z demontażem azbestu (na 30 dni przed planowanym rozpoczęciem robót) i przedłożyć kopię zgłoszenia remontu w tutszym urzędzie (co najmniej 14 dni przed planowanym rozpoczęciem robót), co będzie równoznaczne z ustaleniem ostatecznego terminu rozpoczęcia prac.

2. Po ustaleniu terminu o którym mowa w pkt. 1 ust. 3 Urząd Gminy Bodzechów zleci wykonawcy wyłonionemu w przetargu wykonanie prac związanych z usuwaniem azbestu.

3. Druki wniosków o przyznanie dofinansowania wydawane będą do pobrania w tutszym Urzędzie Gminy lub na stornie internetowej Urzędu Gminy www.ugb.pl

4. Wnioskodawca jest obowiązany do powiadomienia pisemnie Urzędu Gminy o zakończeniu w/w prac oraz do przedłożenia w Urzędzie Gminy:

- a) informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone (druk Zał. Nr 4 do niniejszego Regulaminu) zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w prawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbe-

stu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876).

- b) kopii oświadczenia przedsiębiorcy usuwającego wyroby zawierające azbest o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych, zgodnie z § 8, ust. 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki

Spółecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649), zawierającego dodatkowo informację o łącznej powierzchni płyt azbestowo-cementowych usuniętych z obiektów budowlanych i przetransportowanych na uprawnione składowisko.

- c) innych dokumentów wymaganych w umowie zawartej przez Gminę Bodzechów z WFOŚiGW.

III. Zasady dofinansowania ze środków pochodzących z WFOŚiGW

Gmina Bodzechów w imieniu wnioskodawcy występuje, o udzielenie dofinansowania do usuwania azbestu, ze środków WFOŚiGW

§ 1.1. Wielkość dofinansowania ze środków WFOŚiGW może wynieść do 100 % kosztów kwalifikowanych

2. Informację o ostatecznej wielkości dofinansowania uzyskanego ze środków WFOŚiGW Wójt Gminy Bodzechów powiadomi zainteresowane strony po podpisaniu umowy z WFOŚiGW, określającej zasady udzielonego dofinansowania.

§ 2.3. Prace związane z usunięciem wyrobów azbestowych prowadzone będą przez firmę wyłonioną przez Gminę Bodzechów zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych.

4. Firma o której mowa w ust. 1 zostanie wyłoniona po podpisaniu umowy z WFOŚiGW, określającej zasady udzielonego dofinansowania.

5. Usuwanie wyrobów zawierających azbest może być realizowane wyłącznie przez specjalistyczne firmy, posiadające w tym zakresie odpowiednie uprawnienia

6. Realizacja usługi będzie odbywać się na podstawie umowy zawartej przez właściciela nieruchomości z wykonawcą, według przedłożonego przez niego wzoru.

7. Gmina dokona zapłaty należności wykonawcy usługi w wysokości określonej wystawioną przez niego fakturą, po uprzednim odbiorze prac przez przedstawiciela Gminy, na podstawie protokołu odbioru. Warunkiem zapłaty jest przedłożenie przez właściciela nieruchomości „Informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone” w (zał. nr 4).

IV. Zasady dofinansowania ze środków pochodzących z GFOŚiGW.

§ 1.1. Dofinansowanie ze środków GFOŚiGW obejmuje wartość kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia będącą różnicą pomiędzy całym kosztem kwalifikowanych przedsięwzięć a przyznany dofinansowaniem z WFOŚiGW.

2. Wysokość środków przeznaczonych na udzielenie dotacji określona będzie każdorazowo w planie wydatków GFOŚiGW na dany rok budżetowy oraz uzależniona od uzyskanego dofinansowania przez WFOŚiGW na ten cel.

V. Postanowienia końcowe

§ 1.1. Wójt powołuje Komisję ds. rozpatrywania złożonych wniosków.

2. Zadaniem Komisji jest:

- d) sprawdzenie zgodności złożonych wniosków z wymaganiami niniejszego regulaminu,
e) wnioskowanie do Wójta i Skarbnika Gminy o wydanie zgody w sprawie przyznania dofinansowania.

§ 2.1. W każdym roku na dofinansowanie wymienionych w regulaminie zadań przeznacza się kwotę, której wysokość ustalona jest w Uchwale Rady Gminy zatwierdzającej zestawienie przychodów i wydatków na dany rok Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska.

Załącznik Nr 1

Informacja o wyrobach zawierających azbest w miejscu ich wykorzystywania

1. Miejsce, adres
.....
2. Właściciel/zarządca/użytkownik*):
 - a) osoba prawna - nazwa, adres.....
 - b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres.....
3. Tytuł własności.....
4. Nazwa, rodzaj wyrobu
5. Ilość (m², tony).....
6. Przydatność do dalszej eksploatacji ⁴⁾
7. Przewidywany termin usunięcia wyrobu:
 - a) okresowej wymiany z tytułu zużycia wyrobu ⁵⁾.....
 - b) całkowitego usunięcia niebezpiecznych materiałów i substancji
.....
8. Inne istotne informacje o wyrobach⁶⁾

.....
(podpis)

Data

Objaśnienia:

* Niepotrzebne skreślić.

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

²⁾ Przy określeniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, pomiar z natury).

⁴⁾ Według „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” - załącznik nr 1 do rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest.

⁵⁾ Na podstawie corocznego rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny.

⁶⁾ Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym terenu instalacji lub urządzenia.

Załącznik Nr 2

Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Miejsce/obiekt/ urządzenie budowlane/ instalacja przemysłowa:
.....

Adres miejsca/ obiektu/ urządzenia budowlanego/ instalacji przemysłowej:
.....

Pomieszczenie:

Rodzaj/ nazwa wyrobu ¹⁾

Ilość wyrobów (m², tony) ²⁾

Grupa/Nr	Wyrób - rodzaj	Ocena	Przyjęta punktacja
I. Sposób zastosowania azbestu			
1.	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)		30
2.	Tynk zawierający azbest		30
3.	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1000kg/m ³)		25
4.	Pozostałe wyroby z azbestem		10
II. Rodzaj azbestu			
5.	Azbest chryzotylowy		5
6.	Inny azbest (np. krokidolit)		15
III. Struktura powierzchni wyrobu z azbestem			
7.	Rozluźniona (naruszona) struktura włókien		30
8.	Mocna struktura włókien, lecz bez albo z niewystarczającą powłoką farby zewnętrznej		10
9.	Pomalowana i nieuszkodzona powłoka zewnętrzna		0
IV. Stan zewnętrzny wyrobu z azbestem			
10.	Duże uszkodzenia		30 ³⁾
11.	Małe uszkodzenia		10 ⁴⁾
12.	Brak		0
V. Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem			
13.	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac		15
14.	Wyrób przez bezpośrednią dostępność narażony na uszkodzenia (do wysokości 2 m)		10
15.	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne		10
16.	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania		10
17.	Wyrób narażony na działanie czynników atmosferycznych (na zewnątrz obiektu)		10
18.	Wyrób znajduje się w zasięgu silnych ruchów powietrza		10
19.	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne		0
VI. Wykorzystanie pomieszczenia			
20.	Regularnie przez dzieci, młodzież lub sportowców		35
21.	Trwale lub częste przebywanie w pomieszczeniach innych osób		30
22.	Czasowo wykorzystywane pomieszczenie		20
23.	Rzadko wykorzystywane pomieszczenie		10
VII. Usytuowanie wyrobu			
24.	Bezpośrednio w pomieszczeniu		30
25.	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem lub innych pokryciem		25
26.	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)		25
27.	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym		10

Suma punktów oceny

Stopień pilności I

(wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie) 65 i więcej punktów

Stopień pilności II

(ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku) powyżej 35 do 60 punktów

Stopień pilności III

(ponowna ocena w terminie do 5 lat) do 35 punktów

Uwaga: podkreślić należy tylko jedną pozycję w grupie, jeśli wystąpi więcej niż jedna, podkreślić należy najwyższą punktację. Zsumować ilość punktów, ustalić ocenę końcową i stopień pilności.

.....
Oceniający nazwisko i imię

.....
Właściciel/Zarządca

.....
Adres

Data

- Według klasyfikacji wyrobów przyjętych w sprawozdaniu rocznym - załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876)
- Zgodnie z inwentaryzacją i sprawozdaniem rocznym - § 7 wymienionego w odnośniku 1 rozporządzenia.
- Duże uszkodzenia - widoczne pęknięcia lub ubytki na powierzchni równej lub większej niż 3 % powierzchni wyrobu.
- Małe uszkodzenia - brak widocznych pęknięć na powierzchni mniejszej niż 3 % powierzchni wyrobu.

Załącznik Nr 3
Do Regulamin w sprawie przyznawania dofinansowania osobom fizycznym na usuwanie i utylizację odpadów niebezpiecznych, zawierających azbest., pochodzących z budynków mieszkalnych.

Wniosek o dofinansowanie z gminnego funduszu ochrony środowiska osobom fizycznym na realizację prac związanych z usuwaniem i utylizacją odpadów zawierających azbest pochodzących z budynków mieszkalnych i gospodarczych.

Część I - Wypełnia wnioskodawca drukowanymi literami.

1. Dane osobowe:
 - a) imię
 - b) nazwisko
 - c) adres zamieszkania:
ulica nr domu nr mieszkania
 - miejsowość kod pocztowy
 - d) adres realizacji zadania:
ulica nr domu nr mieszkania
 - miejsowość kod pocztowy
 - numer ewid. działki obręb
 - e) telefon kontaktowy
2. Opis wymiany - likwidacji pokrycia dachowego lub elewacji:
 - a) rodzaj powierzchni (dach/ elewacja)
 - b) wielkość powierzchni przeznaczonej do wymiany/ likwidacji (m²)
 - c) nazwa i adres wykonawcy.
.....
 - d) rodzaj płyt eternitowych (falisty/płaski)
 - e) ilość odpadów zawierających azbest (tony)
 - f) termin realizacji zadania od dnia do dnia
 - *g) imię nazwisko oraz uprawnienia kierownika budowy
.....
 - *h) imię nazwisko inspektora nadzoru
.....
3. Koszty:
 - a) przewidywany koszt zadania
 - b) wnioskowana kwota dofinansowania

.....
Podpis wnioskodawcy

*) Niepotrzebne skreślić

Część II - Wypełnia Komisja.

Opinia komisji:

.....
.....
.....

Kwalifikacja wniosku:

.....
.....

Ostrowiec Św., dnia

Podpisy członków Komisji

1.
2.
3.

Część III - Zatwierdzenie

Akceptacja Wójta Gminy Bodzechów
Akceptacja Skarbnika Gminy Bodzechów

Część IV - Potwierdzenie wykonania prac (Wypełnia Komisja)

Opinia Komisji:

.....
.....
.....
.....
.....

Ostrowiec Św., dnia

Podpisy członków Komisji

1.
2.
3.

.....
data miejscowość

.....
Imię i nazwisko

.....
adres zamieszkania

.....
nr dowodu osobistego

Oświadczenie

Ja niżej podpisany/a oświadczam, że obiekty, z których są usuwane i utylizowane materiały zawierające azbest oraz grunty, na których są one położone, nie są przeze mnie wykorzystywane na cele działalności gospodarczej w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807 z późn. zm.)

Powyższe oświadczenie składam świadomy/a, iż na podstawie art. 233 § 1 Kodeksu karnego za podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy grozi kara pozbawienia wolności do lat 3.

Dnia

.....
podpis osoby składającej oświadczenie

Załącznik Nr 4

Informacja o wyrobach zawierających azbest¹⁾, których wykorzystywanie zostało zakończone.

1. Miejsce, adres
2. Właściciel/ zarządca *):
 - a) osoba prawna - nazwa, adres

- b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres
3. Tytuł własności
4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾
5. Ilość (m², tony)³⁾
6. Rok zaprzestania wykorzystywania wyrobów
7. Planowanie usunięcia wyrobów:
- a) sposób
- b) przez kogo
- c) termin
8. Inne istotne informacje⁴⁾

.....
(podpis)

Data

Objaśnienia:

*) Niepotrzebne skreślić.

- 1) Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.
- 2) Przy określeniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:
 - płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
 - płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
 - rury i złącza azbestowo-cementowe,
 - izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
 - wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
 - przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
 - szczeliwa azbestowe,
 - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
 - wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
 - papier, tektura,
 - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.
- 3) Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).
- 4) Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym.

15

UCHWAŁA Nr XXI/121/2008 RADY GMINY MICHAŁÓW

z dnia 23 października 2008r.

w sprawie zmian w planie finansowym Gminnego Programu Przeciwdziałaniu Narkomanii na 2008 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami) oraz art. 10 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485 z późniejszymi zmianami) Rada Gminy uchwala co następuje:

§ 1. W planie finansowym, Gminnego Programu Przeciwdziałaniu narkomanii na 2008 rok zmniejsza się zadanie I - „Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od narkotyków” o kwotę 150 zł, a zwiększa się zadanie III „Prowadzenie profilak-

tycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych” o kwotę 150 złotych

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

§ 3. Uchwała podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy: Z. Mika

16

INFORMACJA STAROSTY PIŃCZOWSKIEGO

w sprawie operatu opisowo-kartograficznego dla jednostki ewidencyjnej KIJE - obszar wiejski

Zgodnie z art. 7d pkt. 1 oraz art. 24a ustawy z dnia 17 maja 1989r. Prawo Geodezyjne i Kartograficzne (t.j. Dz. U. z 2000r. nr 100, poz. 1086 ze zm.) informuję, że w dniu 15 grudnia 2008r. projekt operatu opisowo-kartograficznego dla jednostki ewidencyjnej numer 260803_2 MICHAŁÓW - obszar wiejski sporządzony w roku 2008 przez Biuro Usług Geodezyjnych „ZENIT” z/s w Jędrzejowie stał się operatem ewidencji gruntów i budynków - został włączony do Pań-

stwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego pod numerem KERG: 2913-108/2008; Każdy czyjego interesu prawnego dotyczą dane zawarte w ewidencji gruntów i budynków ujawnione w w/w operacie opisowo-kartograficznym, może zgłaszać zarzuty do tych danych w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia niniejszej informacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Starosta: A. Kozera

Prenumerata roczna Dziennika Urzędowego Województwa Świętokrzyskiego wynosi 2.900,00 zł.
Nr konta Bank Pekao S.A. O/Kielce, Nr 47124044161111000049541542
Dziennik w Internecie – <http://www.kielce.uw.gov.pl/dziennik.htm>

Zbiory Dzienników Urzędowych wraz ze skorowidzami wyłożone są do powszechnego wglądu w siedzibie Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, Al. IX Wieków Kielc 3, pok. 426 w godzinach pracy Urzędu

Wydawca: Wojewoda Świętokrzyski

Redakcja: Zakład Obsługi
Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach
Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce
tel. 0 (prefix) 41 3421673, e-mail: org07@kielce.uw.gov.pl

Skład, druk i rozpowszechnianie: Zakład Obsługi
Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach,
25-516 Kielce, Al. IX Wieków Kielc 3
tel. 0 (prefix) 41 3421807, 3421249

Tłoczono z polecenia Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 7 stycznia 2009r.
